

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ»

ΘΕΩΝΗ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΟΛΓΑ

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΛΕΝΑ

ΒΟΛΟΣ 2017

Στον παππού μου,
Παναγιώτη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τη βοήθεια ανθρώπων που θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά.

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στις επιβλέπουσες καθηγήτριές μου. Στην καθηγήτρια κα Όλγα Χριστοπούλου για τις πολύτιμες συμβουλές της για τη βελτίωση της διπλωματικής μου και στην κα Μαριλένα Παπαγεωργίου (Εντεταλμένη επικ. καθηγήτρια) για τη συνεχή καθοδήγηση, υποστήριξη και ουσιαστικές συμβουλές που μου παρείχε απλόχερα και ακούραστα από την αρχή ως το τέλος.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω πολύ τον Ομ. καθηγητή κ. Ηλία Μπεριάτο για την πολύτιμη βοήθειά του και ιδιαίτερα στο ερευνητικό κομμάτι της εργασίας.

Ευχαριστώ επίσης τον αν. καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Λαλένη και τον καθηγητή κ. Δημήτρη Γούσιο για τις συμβουλές και βιβλιογραφία που μου παρείχαν.

Ευχαριστίες οφείλω και σε όλους τους υπαλλήλους της διοίκησης και αυτοδιοίκησης για την παροχή απαραίτητων πληροφοριών για την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θέλω να απευθύνω στην οικογένειά μου για τη συνεχή στήριξη και αγάπη που μου έχουν δείξει όχι μόνο κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, αλλά και όλα αυτά τα χρόνια.

Τέλος δεν θα μπορούσα να παραλείψω τους φίλους που απέκτησα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και πέρασα μαζί τους τα καλύτερα φοιτητικά χρόνια!

Θεώνη Κωστοπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως θέμα τη χωρική διακυβέρνηση και το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό με μελέτη περίπτωσης την περιοχή του Κορινθιακού κόλπου. Αρχικά παρουσιάζεται η εξέλιξη και η έννοια της χωρικής διακυβέρνησης και η μορφή της στον ελληνική χωρική νομοθεσία. Στη συνέχεια επισημαίνεται η αναγκαιότητα του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού, η σύνδεσή του με τη χωρική διακυβέρνηση και η ένταξή του στην ελληνική πραγματικότητα. Ακολουθεί η παρουσίαση της περιοχής μελέτης και τα ειδικά χαρακτηριστικά της ως προς το χωρικό σχεδιασμό και τους εμπλεκόμενους φορείς. Τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη στα πλαίσια της εργασίας αναφέρονται στην ετοιμότητα και γνώσεις των εμπλεκόμενων φορέων για θέματα ΘΧΣ. Στα συμπεράσματα παρουσιάζεται μια συνολική εικόνα για τη χωρική διακυβέρνηση και το θαλάσσιο χώρο γενικά αλλά και στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, καθώς και προτάσεις για την επίτευξη μιας σωστής χωρικής διακυβέρνησης στην περιοχή και προσέγγισης της έρευνας στο μέλλον.

Λέξεις κλειδιά: χωρική διακυβέρνηση, Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός, συμμετοχικές διαδικασίες, Κορινθιακός Κόλπος

ABSTRACT

The present dissertation deals with the concept of territorial governance and marine spatial planning having as a case study the Corinthian Gulf region. Initially, the development and concept of spatial governance and its form in Greek spatial legislation are presented. The dissertation continues by highlighting the necessity of Marine Spatial Planning, its connection with spatial governance and its integration into Greek reality. A presentation of the study area and its specific characteristics in terms of spatial planning and the stakeholders involved follows. The results of the research carried out in the context of the dissertation project refer to the readiness and knowledge of stakeholders on MSP issues. The conclusions present an overall picture of spatial governance in the marine environment in general as well as in the Corinthian Gulf region. It concludes by providing proposals for achieving a proper spatial governance in the region and different approach methods of the survey in the future.

Keywords: spatial governance, Marine Spatial Planning, participatory procedures, Corinthian Gulf

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
1.1 Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	11
1.2 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	12
1.3 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	13
2. ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ 15	
2.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	15
2.2 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	19
2.2.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	19
2.2.2 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ	22
2.3 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	26
2.3.1 ΕΠΠΕΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΣΧΕΔΙΩΝ	26
2.3.2 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	29
2.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	31
3. ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	33
3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	33
3.1.1 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ - ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ	33
3.1.2 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ	35
3.2 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	40
3.3 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	42
3.3.1 ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	42
3.3.2 ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ	43
3.3.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟ	48
3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
4. CASE STUDY: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	53
4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	53
4.1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	53
4.1.2 ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	54
4.1.3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	55
4.2 ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΧΕΡΣΑΙΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ)	58
4.2.1 ΧΕΡΣΑΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	58
4.2.2 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	62

4.2.3	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΝΙΔΑ.....	63
4.2.4	ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	64
4.2.5	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ.....	68
4.3	ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	69
4.3.1	ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	69
4.3.2	ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	72
4.3.3	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΙ ΥΠΟΔΟΧΕΙΣ	76
4.3.4	ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	77
4.4	ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ	79
4.4.1	ΕΘΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	79
4.4.2	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΠΠΧΣΑΑ)	79
4.4.3	ΤΟΠΙΚΟΣ ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ).....	82
4.4.4	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	85
4.5	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	86
5.	ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ.....	90
5.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	90
5.2	Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	93
5.3	ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	94
6.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	101
6.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ	101
6.2	ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ.....	103
6.3	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	105
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	108
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	112

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η σκάλα συμμετοχής της Arnstein (1969)	20
Εικόνα 2: Διεθνείς και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη συμμετοχή του κοινού	22
Εικόνα 3: Θέση του Κορινθιακού Κόλπου στην Ελλάδα	53
Εικόνα 4: Φυσιογραφικός χάρτης του Κορινθιακού Κόλπου	54
Εικόνα 5: Καταγραφές σεισμών έως το 2006 στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου ..	55
Εικόνα 6: Λιβάδι Ποσειδωνίας	62
Εικόνα 7: Ύφαλος κοραλιγενών ροδοφυκών	63
Εικόνα 8: Υπεραλίευση	68
Εικόνα 9: Μέδουσες του είδους Aurelia aurita	68

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1: Χάρτης κατανομής των δυνητικών μονάδων φυσικής βλάστησης περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου	58
Χάρτης 2: Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο	67
Χάρτης 3: Οικιστική δραστηριότητα γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο το 2016	71
Χάρτης 4: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 1990	73
Χάρτης 5: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 2000	74
Χάρτης 6: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 2012	75
Χάρτης 7: Υδατοκαλλιέργειες στον Κορινθιακό κόλπο	76
Χάρτης 8: Λιμενικές υποδομές στον Κορινθιακό κόλπο	78
Χάρτης 9: Σύθεση χαρτών ΠΠΧΣΑΑ και ΡΣΑ - Μεγέθυνση στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου	80
Χάρτης 10: Σύθεση χαρτών ΠΠΧΣΑΑ και ΡΣΑ - Μεγέθυνση στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου	81
Χάρτης 11: Τοπικός χωρικός σχεδιασμός στον Κορινθιακό κόλπο	83
Χάρτης 12: Νέα διοικητική ενότητα	88

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Σχέδια και διαδικασίες σε όλα τα χωρικά επίπεδα (Ν. 2508/1997 και Ν.2742/1999)	27
Πίνακας 2: Σχέδια και διαδικασίες σε όλα τα χωρικά επίπεδα (Ν. 4447/2016).....	28
Πίνακας 3: Πληθυσμός των Δήμων και των Δημοτικών Ενοτήτων γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο	56
Πίνακας 4: Φυτικά είδη της Ελληνικής χλωρίδας που χαρακτηρίζουν τύπους φυσικής βλάστησης στις περιοχές περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου.....	59
Πίνακας 5: Είδη θαλάσσιας πανίδας που φιλοξενείται στον Κορινθιακό κόλπο	64
Πίνακας 6: Είδη θηλαστικών και θαλάσσιων χελωνών που συναντώνται στον Κορινθιακό κόλπο	64
Πίνακας 7: Προστατευόμενες περιοχές δικτύου Natura 2000 γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο	66
Πίνακας 8: Πληθυσμός παραλιακών οικισμών άνω των 2000 κατοίκων γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο	69

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Κατανομή πληθυσμού στις ακτές του Κορινθιακού Κόλπου.....	57
Διάγραμμα 2: Ποσότητα Αλιευμάτων στον Κορινθιακό κόλπο (σε τόνους).....	77

ΑΡΤΙΚΟΛΕΞΑ

CEMAT - Conference of Ministers responsible for Spatial/Regional Planning

ΓΠΣ – Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΕΣΧ – Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας

ΘΧΣ – Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός

ΚΕΣΥΠΟΘΑ – Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων

ΚΥΑ – Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΣΜΠΕ - Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

ΣΠΕ - Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση

ΣΥΠΟΘΑ - Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων

ΣΧΟΟΑΠ – Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης

ΤΠΕ - Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών

ΥΑ – Υπουργική Απόφαση

ΥΠΠΕΝ – Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ESPON - European Observation Network for Territorial Development and Cohesion

ICT - Information and Communications Technology

OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development

UNDP - United Nations Development Programme

A full-page photograph of a seascape. The sky is a pale, hazy blue with soft, wispy clouds. The sun is positioned in the upper left, creating a bright, shimmering reflection on the water's surface that extends towards the center. In the middle ground, a small sailboat with a single mast is visible on the water. The background features a long, low mountain range or coastline stretching across the horizon. The overall mood is peaceful and scenic.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διακυβέρνηση είναι μια έννοια, πάνω στην οποία έχει βασιστεί ο σύγχρονος σχεδιασμός. Ο συνδυασμός τους «γέννησε» τη χωρική διακυβέρνηση, έναν όρο που έδωσε νέο χαρακτήρα στον τρόπο σχεδιασμού του χώρου, προσκαλώντας όλους τους ενδιαφερόμενους της περιοχής να συμμετέχουν στη σχεδιαστική διαδικασία, καθώς και ορίζοντας τους τρόπους κατά τους οποίους θα επιτευχθεί ένα κοινά αποδεκτό όραμα για την εκάστοτε χωρική ενότητα. Στο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό, ο οποίος αποτελεί το εργαλείο για την επιτυχημένη βιώσιμη διαχείριση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο χώρο της θάλασσας, η συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών στην εκάστοτε θαλάσσια περιοχή κρίνεται απαραίτητη.

- Ποια είναι όμως σήμερα η μορφή της χωρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα;
- Ποιος ο βαθμός ενσωμάτωσης του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού στον ελληνικό σχεδιασμό;
- Και τελικά ποια η σχέση μεταξύ των δύο;

Οι προβληματισμοί αυτοί σε συνδυασμό με την εποχή που διανύουμε έδωσαν το έναυσμα για την παρούσα έρευνα. Η εποχή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως “blue era” για την Ελλάδα, αφού η χώρα μπαίνει όλο και πιο δυναμικά στη λογική ενός ολοκληρωμένου συστήματος ΘΧΣ υπό την αιγίδα της Ε.Ε. Ως η καταλληλότερη περιοχή για τη μελέτη των παραπάνω ερωτημάτων επιλέχθηκε ο Κορινθιακός κόλπος. Ο μεγάλος αριθμός Περιφερειών και Δήμων που τον περικλείουν, η σημαντικότερη οικολογική του αξία, καθώς και το ότι ανήκει εξ ολοκλήρου σε εθνικά ύδατα τον κατέστησε ιδανική επιλογή. Τα θέματα χωρικής διακυβέρνησης στο θαλάσσιο χώρο, δεν έχουν εξετασθεί ακόμη σε μεγάλο βαθμό ούτε στη διεθνή ούτε στην εγχώρια βιβλιογραφία. Γενικά το ερευνητικό πεδίο της θαλάσσιας χωροταξίας είναι ιδιαίτερα καινοτόμο με πολλά περιθώρια περαιτέρω έρευνας από όλους τους επιστήμονες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της θάλασσας. Θεωρήθηκε λοιπόν αναγκαίο, μέσα από την παρούσα έρευνα, να γίνει μια πρώτη αξιολόγηση για το βαθμό ετοιμότητας, τις γνώσεις και τις απόψεις όλων των εμπλεκόμενων με το θαλάσσιο χώρο για την καινούρια αυτή έννοια που ονομάζεται Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός.

1.2 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την εκπόνηση της εργασίας αρχικά μελετήθηκε τον υπάρχον θεωρητικό υπόβαθρο τόσο για τη χωρική διακυβέρνηση όσο και για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και συγκεντρώθηκε η κατάλληλη βιβλιογραφία για τη δημιουργία του θεωρητικού μέρους. Στη συνέχεια ακολούθησε η συλλογή των στοιχείων για την περιοχή μελέτης τα οποία περιλάμβαναν: στοιχεία για τη φάση των ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ των Δήμων της περιοχής, γεωχωρικά δεδομένα για το θαλάσσιο και χερσαίο χώρο αλλά και τη δημιουργία λίστας όλων των μερών που εμπλέκονται με το θαλάσσιο χώρο. Ακολούθως, πραγματοποιήθηκε η έρευνα πεδίου με τη μορφή ερωτηματολογίων, τα οποία έγιναν σε συνδυασμό με το πρόγραμμα SUPREME (Supporting Maritime Spatial Planning in the East Mediterranean) και η διεξαγωγή της έγινε στο Εργαστήριο Γεωγραφικών Ερευνών και Περιβαλλοντικών Σχεδιασμού (ΕΓΕΠΣ). Τέλος έγινε ανάλυση των απαντήσεων και παρουσίαση των συμπερασμάτων.

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας εντοπίζονται κυρίως στη φάση συλλογής στοιχείων για την περιοχή μελέτης, αφού δεν υπάρχουν συγκεντρωμένα και εύκολα διαθέσιμα. Για τις πληροφορίες που αφορούσαν τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων αλλά και σε αρκετές περιπτώσεις και με τους Δήμους. Όσον αφορά τα γεωχωρικά δεδομένα, πολλά (και ιδιαίτερα για το θαλάσσιο χώρο) δημιουργήθηκαν από την αρχή με βάση τους χάρτες των ΠΠΧΣΑΑ. Τέλος, η συγκέντρωση των φορέων και των στοιχείων επικοινωνίας τους αποτέλεσε χρονοβόρα διαδικασία, καθώς και εδώ τα στοιχεία δεν υπάρχουν σε συγκεντρωμένη μορφή.

1.3 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η εργασία χωρίζεται σε δύο κυρίως μέρη, το θεωρητικό και το εμπειρικό και το κάθε μέρος περιλαμβάνει από δύο κεφάλαια. Πέραν αυτών, η διπλωματική ξεκινά με το κεφάλαιο της Εισαγωγής και κλείνει με το κεφάλαιο των Συμπερασμάτων και Προτάσεων.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στη χωρική διακυβέρνηση. Για την καλύτερη κατανόηση του όρου παρουσιάζονται ορισμοί που έχουν δοθεί κατά καιρούς για τη συγκεκριμένη έννοια. Στη συνέχεια τονίζεται η σπουδαιότητα των συμμετοχικών διαδικασιών αλλά και της πρόσβασης στην πληροφορία στο πλαίσιο της χωρικής διακυβέρνησης. Το κεφάλαιο τελειώνει με μια παρουσίαση του είδους της χωρικής διακυβέρνησης που επικρατεί σήμερα στη χώρα μέσα από τη σχεδιαστική νομοθεσία.

Το δεύτερο κεφάλαιο έχει ως θέμα το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και ξεκινά κάνοντας αναφορά στην αναγκαιότητά του και παρουσιάζοντας ορισμούς για την καλύτερη περιγραφή του. Παρατίθενται επίσης τα σημαντικότερα διεθνή και ευρωπαϊκά ντοκουμέντα που αφορούν το ΘΧΣ και στο υποκεφάλαιο που ακολουθεί φαίνεται η στενότερη σχέση του ΘΧΣ με τη χωρική διακυβέρνηση και τις συμμετοχικές διαδικασίες. Στο τελευταίο παρουσιάζεται η εξέλιξη και σημερινή του φάση στον ελλαδικό χώρο.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται η περιοχή μελέτης με παράθεση στοιχείων για τη θέση, τον πληθυσμό και τα γεωλογικά χαρακτηριστικά της. Παρουσιάζεται επίσης το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον στην περιοχή καθώς και ο υφιστάμενος χωρικός σχεδιασμός σε όλα τα χωρικά επίπεδα. Στο τελευταίο υποκεφάλαιο παρατίθεται ο τρόπος της διακυβέρνησης για το θαλάσσιο χώρο στην περιοχή αναφορά στη σημαντικότητα εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών στο σχεδιασμό του Κορινθιακού κόλπου.

Η εργασία συνεχίζει με την παρουσίαση της έρευνας πεδίου, όπου και αναλύεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, το περιεχόμενο και ο στόχος των ερωτηματολογίων και τέλος τα αποτελέσματα από την ανάλυση των απαντήσεων.

Στο τελευταίο κεφάλαιο περιγράφονται τα συμπεράσματα που αποκομίσθηκαν από την έρευνα τόσο για τη χωρική διακυβέρνηση και το θαλάσσιο χώρο στην Ελλάδα γενικά όσο και για τον Κορινθιακό κόλπο ειδικότερα. Τέλος γίνονται μερικές προτάσεις για μια αποτελεσματικότερη χωρική διακυβέρνηση στον Κορινθιακό κόλπο, αλλά και προτάσεις για μια άλλη προσέγγιση της έρευνας στο μέλλον.

The background image is a monochromatic blue-toned photograph of a seascape. In the foreground, the water's surface is covered in shimmering reflections of light, creating a bright, textured path that leads towards the horizon. A small sailboat is visible on the water, positioned slightly to the right of the center. In the background, a range of low mountains or hills stretches across the horizon under a bright, clear sky. The overall mood is peaceful and scenic.

ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ:
ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

2. ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

2.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Ο όρος διακυβέρνηση δεν είναι καινούριος. Παραδοσιακά συσχετιζόταν με αυτόν της κυβέρνησης και μόνο από τη δεκαετία του 1980 και μετά άρχισε να χρησιμοποιείται με μια νέα σημασία, η οποία αναφέρεται σε κάτι ευρύτερο. (Kjær, 2004) Οι Βασενχόβεν και συνεργάτες (2010), περιγράφουν τον όρο κυβέρνηση ως μια ιεραρχικά δομημένη εξουσία, η οποία οργανώνεται μέσα από δημόσιους φορείς και γραφειοκρατικές διαδικασίες. Σε αντίθεση, όπως αναφέρουν οι ίδιοι, ο όρος διακυβέρνηση αναφέρεται σε ένα δίκτυο σχέσεων όπου τα εμπλεκόμενα μέρη αποτελούνται και από παράγοντες που δεν έχουν άμεση σύνδεση με την πολιτική σκηνή.

Σύμφωνα με την World Bank (1992) η διακυβέρνηση ορίζεται ως:

«Ο τρόπος άσκησης εξουσίας στη διαχείριση των οικονομικών και κοινωνικών πόρων μιας χώρας για την ανάπτυξή της».

“The manner in which power is exercised in the management of a country's economic and social resources for development.”

Και κατά το United Nations Development Programme (1997) ως:

«Η άσκηση οικονομικής, πολιτικής και διοικητικής εξουσίας για τη διαχείριση των υποθέσεων μιας χώρας σε όλα τα επίπεδα. Εμπεριέχει όλους τους μηχανισμούς, διαδικασίες και θεσμούς μέσω των οποίων πολίτες και ομάδες εκφράζουν τα ενδιαφέροντά τους, ασκούν τα νόμιμα δικαιώματά τους, εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και επιλύουν τις διαφορές τους».

“The exercise of economic, political and administrative authority to manage a country's affairs at all levels. It comprises the mechanisms, processes and institutions through which citizens and groups articulate their interests, exercise their legal rights, meet their obligations and mediate their differences.”

Για το CEMAT (2015) διακυβέρνηση είναι:

«Η προώθηση ενός καινούριου τρόπου διαχείρισης δημόσιων υποθέσεων, ο οποίος βασίζεται στις αρχές της κοινωνικής συμμετοχής σε όλα τα επίπεδα (τοπικό,

περιφερειακό, εθνικό, υπερεθνικό και διεθνές) και στην επίτευξη συναίνεσης - μέσα στην κοινωνία των πολιτών με δημοκρατικά μέσα».

“Governance means the promotion of a new way for managing public affairs, founded on the principles of social participation at all levels (local, regional, national, supranational and international) and the achievement of consensus - within civil society by democratic means.”

Το 2001 η Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση περιγράφει την καλή διακυβέρνηση συνοψίζοντάς την σε πέντε αρχές: διαφάνεια, συμμετοχή, ευθύνη, αποτελεσματικότητα, συνοχή. Οι πολίτες θα πρέπει πλέον να είναι ενεργά μέλη στη συγκρότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών, οι οποίες πλέον δεν αποφασίζονται εξ ολοκλήρου από το ανώτατο επίπεδο.

Στην περιγραφή των United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific για την καλή διακυβέρνηση, αυτή βασίζεται σε οχτώ χαρακτηριστικά: συμμετοχή, συναίνεση, υπευθυνότητα, διαφάνεια, ανταποκριτικότητα, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα, και ακολουθία του κράτους δικαίου. Διασφαλίζοντας έτσι ότι η διαφθορά μειώνεται, οι απόψεις των μειονοτήτων λαμβάνονται υπόψη και ότι οι φωνές των πιο ευάλωτων της κοινωνίας ακούγονται στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

Ο σύγχρονος σχεδιασμός έχει βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην έννοια της διακυβέρνησης, η οποία αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο, το οποίο μέσα από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης μπορεί να δώσει λύση σε διάφορες συγκρούσεις που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της σχεδιαστικής διαδικασίας. (Council of Europe (CEMAT) and Hellenic Ministry for the Environment and Energy, 2015) Η χωρική διακυβέρνηση βασίζεται στις γενικές αρχές της διακυβέρνησης αλλά αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη χωρική ενότητα και τους τρόπους με τους οποίους οι διάφοροι εταίροι θα συμφωνήσουν σε ένα κοινά αποδεκτό σχέδιο για το μέλλον της περιοχής τους. (Βασενχόβεν κ.ά., 2010)

Σύμφωνα με το λεξικό του CEMAT (2007) η χωρική διακυβέρνηση ορίζεται ως:

«Μια παγκόσμια έννοια που χαρακτηρίζει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται οι πολιτικές που σχετίζονται με τη χρήση του χώρου... Είναι αποτέλεσμα πολυεπίπεδων και διατομεακών σχέσεων στον τομέα των δημόσιων πολιτικών και αναφέρεται στην οριζόντια και κάθετη συνεργασία στη διαμόρφωση και εφαρμογή αυτών των πολιτικών».

“A global concept which characterizes the way how spatially-relevant policies, considered together, are applied... It is the result of multi-level and cross-sectorial relationships in the field of public policies. It refers to horizontal and vertical cooperation in the shaping and implementation of these policies.”

Άλλος ένας ορισμός που δίνεται από τον ίδιο φορέα στο CEMAT Resolution no.2 (2006) περιγράφει το σκοπό της χωρικής διακυβέρνησης ως τη διαπραγμάτευση κοινά συμφωνηθέντων στόχων καθώς και ενός πλαισίου κοινών ευθυνών, με τη χρήση στρατηγικών και πολιτικών χωρικής ανάπτυξης.

Ο OECD (2001) ορίζει τη χωρική διακυβέρνηση ως:

«Τον τρόπο με τον οποίο διοικούνται οι περιοχές ενός κράτους και εφαρμόζονται οι πολιτικές, με ειδική αναφορά στην κατανομή των ρόλων και των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα κυβέρνησης (υπερεθνικό, εθνικό, υποεθνικό) και τις υποκείμενες διαδικασίες διαπραγμάτευσης και οικοδόμησης συνείδησης».

“The manner in which territories of a national state are administered and policies implemented, with particular reference to the distribution of roles and responsibilities among the different levels of government (supranational, national and sub-national) and the underlying processes of negotiation and consensus-building.”

Μια από τις μελέτες του ESPON με κωδικό αριθμό 2.3.2 εστίασε στον όρο διακυβέρνηση, δίνοντας έτσι το έναυσμα για τη σταδιακή αντικατάσταση του παραδοσιακού και ιεραρχικού όρου κυβέρνηση στο χωρικό σχεδιασμό. (Βασενχόβεν κ.ά., 2010) Ο ορισμός που δίδεται στο κείμενο περιγράφει τη χωρική διακυβέρνηση ως:

«Ένα οργανωτικό μέσο συλλογικής δράσης, βασισμένο σε συνεργασίες μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών παραγόντων και δημιουργία συνασπισμών, προσανατολισμένο σε ένα κοινώς καθορισμένο στόχο».

“In a more operational definition, territorial governance can be seen as an organizational mode of collective action based on partnerships between public and private actors and coalition-building, oriented towards a commonly defined objective.”

Οι ορισμοί αποκαλύπτουν το ευρύτερο φάσμα και τα επιπλέον χαρακτηριστικά που διαθέτει η έννοια της διακυβέρνησης σε σχέση με την παραδοσιακή ιεραρχική

κυβέρνηση. Οι αποφάσεις της διοίκησης λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις του κοινού και η συμμετοχή και διαφάνεια αποτελούν όρους μέγιστης σημασίας. Η χωρική διακυβέρνηση «πατά» πάνω στις αξίες και τις αρχές της διακυβέρνησης και σε αυτή «βασίζεται η ανάπτυξη με χωρική δικαιοσύνη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς» (Μπεριάτος, 2015), με σαφή προσδιορισμό των σχέσεων και αρμοδιοτήτων των διάφορων χωρικών επιπέδων και με τη διασφάλιση της εμπλοκής όλων στις συμμετοχικές διαδικασίες.

2.2 ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

2.2.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Η χωρική διακυβέρνηση βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις συμμετοχικές διαδικασίες. Αποτελεί έτσι ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο οι τοπικές αρχές δεν είναι σε θέση να λύσουν τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν από τη διαδικασία του σχεδιασμού μόνες τους, αλλά απαραίτητη κρίνεται η συνεργασία τους και με άλλους φορείς. (CEMAT, 2015)

Σύμφωνα με τον οδηγό του CEMAT (2015) τα πιθανά εμπλεκόμενα μέρη σε μια σχεδιαστική διαδικασία μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: την τοπική αυτοδιοίκηση, τους πολεοδόμους-χωροτάκτες και το κοινό.

- Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελείται από εκλεγμένους (τις περισσότερες φορές) αντιπροσώπους οι οποίοι παίρνουν δεσμευτικές αποφάσεις για την πόλη ή περιοχή (CEMAT, 2015). Η γνώση σε τεχνικά θέματα μπορεί να υπάρχει αλλά δεν είναι ούτε απαραίτητη ούτε προαπαιτούμενη. (Lalenis,1993) Είναι σε θέση να τονώσουν τα επίπεδα συμμετοχής στο σχεδιασμό συμμετέχοντας στο κατάλληλο χωρικό επίπεδο, αλλά και δημιουργώντας τις απαραίτητες συμμαχίες με συγκεκριμένες ομάδες. (CEMAT, 2015)
- Οι πολεοδόμοι – χωροτάκτες αποτελούν τους εξειδικευμένους επιστήμονες/επαγγελματίες στο χωρικό σχεδιασμό και στα συναφή αντικείμενα. Μπορεί να ανήκουν είτε στον ιδιωτικό είτε στο δημόσιο τομέα, έχοντας σε κάθε περίπτωση διαφορετικό ρόλο. Οι πολεοδόμοι – χωροτάκτες που απασχολούνται στο δημόσιο τομέα συνήθως ελέγχουν και ρυθμίζουν τις σχεδιαστικές διαδικασίες και κατέχουν ουσιαστικό ρόλο στη λήψη των αποφάσεων. Οι σύμβουλοι πολεοδόμοι – χωροτάκτες διαθέτουν ειδικές ικανότητες και επαγγελματική επάρκεια, έχοντας έτσι τη δυνατότητα να αντιπροσωπεύουν και να συμβουλεύουν δημόσιες αρχές, σωματεία, ακόμα και ομάδες μειονοτήτων χωρίς αμοιβή (συνηγορικός σχεδιασμός). (CEMAT, 2015)

Ο συνηγορικός σχεδιασμός έχει ως σκοπό την προώθηση των συμφερόντων ομάδων του πληθυσμού, μέσω ειδικών αντιπροσώπων, που δεν έχουν τα απαραίτητα μέσα για να εκφράσουν με διαφορετικό τρόπο τα αιτήματά τους για να ληφθούν υπόψη μαζί με αυτά ισχυρότερων ομάδων. (Αραβαντινός, 2007)

- Το κοινό αποτελείται από σωματεία τα οποία είναι υπεύθυνα για τη γνωμοδότηση και σωστή δημιουργία των σχεδίων, από διάφορες ομάδες συμφερόντων (π.χ. ΜΚΟ, ιδιωτικές επιχειρήσεις, τοπικά συμβούλια) και από πολίτες.

Αν και οι συμμετοχικές διαδικασίες προβλέπονται στις περισσότερες χώρες από τη νομοθεσία, η εμπειρία σε κάθε μια από αυτές είναι διαφορετική (Βασενχόβεν κ.ά., 2010). Ειδικά για το σχεδιασμό του χώρου, οι σχετικές διαδικασίες μπορεί να προβλέπονται σε διαφορετικά στάδια της εκπόνησης ενός σχεδίου, κάτι που επηρεάζει άμεσα και την επιρροή του κοινού στην τελική απόφαση. (Βασενχόβεν κ.ά., 2010)

Έχει αναπτυχθεί μια μεγάλη ποικιλία τυπολογιών για τη στρατηγική συμμετοχής των πολιτών, με αυτή της Arnstein να είναι η πιο ευρέως γνωστή. (Council of Europe (CEMAT) and Hellenic Ministry for the Environment and Energy, 2015) Η Arnstein (1969) πρότεινε ένα μοντέλο έτσι ώστε να μπορέσει να εξηγήσει καλύτερα τα «επίπεδα επιρροής» που μπορούν να έχουν οι πολίτες στη λήψη αποφάσεων. Το μοντέλο αυτό έχει

Εικόνα 1: Η σκάλα συμμετοχής της Arnstein (1969)

Πηγή: Στρατηγέα, 2015

τη μορφή μιας σκάλας με 8 επίπεδα-σκαλοπάτια, τα οποία ανεβαίνοντας προς την κορυφή αγγίζουν την «απόλυτη» εξουσία των πολιτών. (Εικόνα 1)

Μέσα από τον οδηγό του CEMAT (2015) παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του σχεδιασμού των 47 κρατών που ανήκουν στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Όπως προκύπτει η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών διαθέτει κάποια μορφή συμμετοχικής διαδικασίας, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι κατοχυρωμένη και από το νόμο. Η γνωμοδότηση από μόνιμα ειδικά σωματεία υπάρχει σχεδόν σε όλες τις χώρες και σε όλα τα επίπεδα του σχεδιασμού.

Μεγάλες διαφορές εντοπίζονται στον τρόπο με τον οποίο κάθε χώρα έχει επιλέξει να συμπεριλάβει το κοινό στη διαδικασία του σχεδιασμού. Η πλειονότητα ακολουθεί τη νομοθεσία, χωρίς όμως να παροτρύνει και να «ακούει» ουσιαστικά τις απόψεις του κοινού. Στις περισσότερες από αυτές τις περιπτώσεις το κοινό δεν έχει ούτε την απαραίτητη πρόσβαση στην πληροφορία, αλλά ούτε και την καθοδήγηση από ειδικούς για θέματα που δεν έχουν την απαραίτητη γνώση και ζητείται η γνώμη τους. Έτσι αν και προβλέπεται από το νόμο η συμμετοχή τους, απέχουν. Επίσης σε πολύ λίγες περιπτώσεις οι πολίτες (είτε ως μεμονωμένα άτομα, είτε με αντιπροσώπους) μπορούν να ασκήσουν έφεση σε χωρικά σχέδια που δεν ανήκουν στο τοπικό επίπεδο. Γενικά οι πολίτες είναι πιθανότερο να συμμετάσχουν σε διαβούλευση ενός τοπικού σχεδίου, καθώς είναι πιο κοντά τους και για το λόγο αυτό σε πολλές από τις συμμετοχικές διαδικασίες η συμμετοχή τους ενθαρρύνεται στο κατώτερο επίπεδο σχεδιασμού.

Σημαντικό ρόλο παίζει επίσης και η φάση του σχεδιασμού κατά την οποία λαμβάνουν μέρος οι συμμετοχικές διαδικασίες, καθώς και ο χρόνος που δίνεται στο κοινό για διαβούλευση. Και εδώ οι διαφορές είναι αισθητές από χώρα σε χώρα και δεν υπάρχει μια κοινή πολιτική. Σε άλλες το κοινό ενθαρρύνεται να συμμετέχει και να ενημερώνεται από την αρχική μέχρι και την τελική μορφή του σχεδίου και σε άλλες να ζητείται η άποψη του μόνο πριν την τελική έγκριση. Ο διαθέσιμος χρόνος διαβούλευσης είναι επίσης πολύ διαφορετικός και κυμαίνεται από 3 έως 8 εβδομάδες. Στις περιπτώσεις όπου ο χρόνος είναι λίγος και δεν επαρκεί οι πολίτες, δεν έχουν τη δυνατότητα ούτε να «προλάβουν» να εκφέρουν άποψη.

Τέλος, αν και η πλειονότητα των χωρών προσφέρει ανοικτές διαβουλεύσεις, στις περισσότερες περιπτώσεις η γνώμη των πολιτών παραμένει ως σχόλιο και σε ελάχιστες οι αρχές είναι υποχρεωμένες να τη λάβουν υπόψη τους. Παρατηρείται λοιπόν, ότι οι

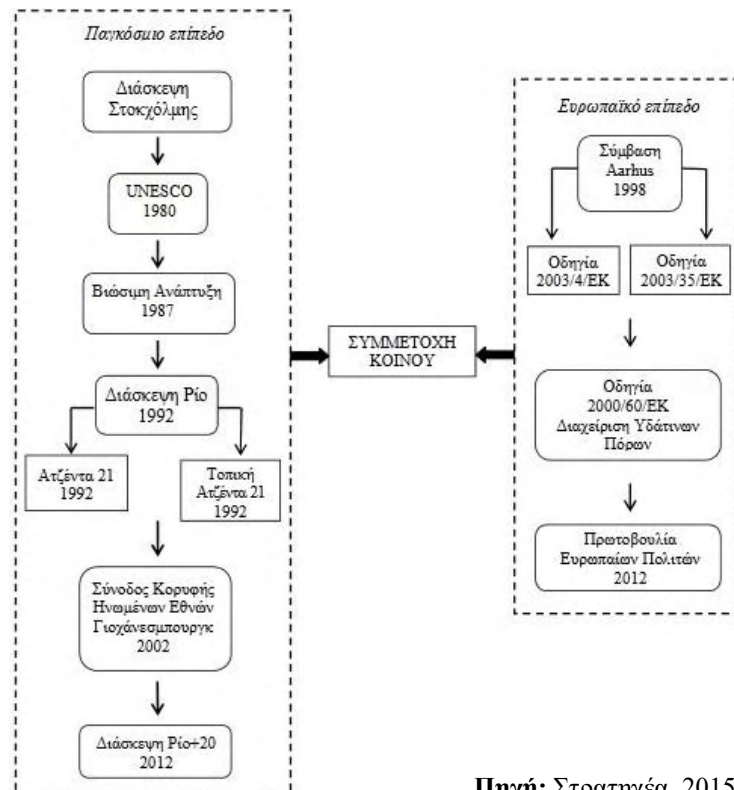
συμμετοχικές διαδικασίες είναι ένα πολύπλοκο θέμα το οποίο επηρεάζεται σημαντικά από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες.

2.2.2 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Η πρόσβαση στην πληροφορία για τα θέματα από τα οποία ζητείται η συμμετοχή του κοινού είναι απολύτως αναγκαία και καθίσταται ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιρροής των συμμετοχικών διαδικασιών. Μόνο με την παροχή της κατάλληλης πληροφορίας και γνώσης θα είναι σε θέση να λάβουν μέρος στη συζήτηση έχοντας σφαιρική άποψη για το εκάστοτε ζήτημα.

Η συζήτηση για τη σημαντικότητα της ελεύθερης πρόσβασης των πολιτών στην πληροφορία και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 όπου και είχαν αρχίσει να φαίνονται τα πρώτα περιβαλλοντικά προβλήματα και η σωστή ενημέρωση των πολιτών κρίθηκε απαραίτητη για την καλύτερη αντιμετώπισή τους (Στρατηγέα, 2015). Από τους σημαντικότερους σταθμούς σε παγκόσμιο επίπεδο για τη συμμετοχή των πολιτών αποτελεί η διάσκεψη του Ρίο ντε Τζανέιρο, το 1992. Στη διάσκεψη αυτή δόθηκε έμφαση στη συμμετοχή του κοινού για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν περιβαλλοντικά προβλήματα, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο την πρόσβαση

Εικόνα 2: Διεθνείς και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τη συμμετοχή του κοινού

Πηγή: Στρατηγέα, 2015

στην πληροφορία με στόχο την ευαισθητοποίησή του (Στρατηγέα, 2015). Στην Εικόνα 2 παρουσιάζονται χρονολογικά οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες για τη συμμετοχή του κοινού σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Σύμβαση Άαρχους, η οποία υπογράφηκε στην ομώνυμη πόλη της Δανίας το 1998, αποτελεί το σημαντικότερο σταθμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη νομική κατοχύρωση του δικαιώματος της πρόσβασης στην πληροφορία και της συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων. Αποτελείται από τρεις πυλώνες (ypreka.gr):

- Ο πρώτος πυλώνας αναφέρεται στο δικαίωμα των πολιτών στην πρόσβαση και παροχή στις περιβαλλοντικές πληροφορίες από τις δημόσιες αρχές. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες στο κοινό ελεύθερα και χωρίς ιδιαίτερη αίτηση από μέρους του.
- Ο δεύτερος πυλώνας αναφέρεται στην συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων που περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δραστηριότητες, προετοιμασία περιβαλλοντικών σχεδίων, προγραμμάτων και πολιτικών καθώς και προετοιμασία νόμων, κανονισμών και νομικά δεσμευτικών κανόνων.
- Ο τρίτος πυλώνας αναφέρεται στην πρόσβαση στην δικαιοσύνη και θέτει σε ισχύ τους δύο προηγούμενους πυλώνες στις εθνικές νομοθεσίες.

Το 2003 υπογράφηκαν δύο ευρωπαϊκές οδηγίες που αφορούν τον πρώτο και δεύτερο πυλώνα της σύμβασης. Η Οδηγία 2003/4/EC για την πρόσβαση των πολιτών στις περιβαλλοντικές πληροφορίες και η Οδηγία 2003/35/EC για τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων (ec.europa.eu).

Στην Ελλάδα η Σύμβαση του Άαρχους κυρώθηκε με το νόμο 3422/2005 (ΦΕΚ Α' 303/13.12.2005) και για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2003/4/EC εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) υπ' αριθμ. ΗΠ 11764/653/2006 (ΦΕΚ 327B/17-3-2006) με θέμα την πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον. Η ελληνική πολιτεία εξέδωσε επίσης την ΚΥΑ 37111/2021/2003 (ΦΕΚ Β 1391/29.09.2003) με θέμα τον «Καθορισμό τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων» σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του Νόμου 3010/2002 καθώς και την Οδηγία 2003/35 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Τέλος, η ΚΥΑ υπ' αριθμ. 9269/470/2007 - ΦΕΚ 286 Β' / 02.03.2007 ενσωμάτωσε τις

διατάξεις των άρθρων 3 (παρ.7) και 4 (παρ.4) της Οδηγίας 2003/35/ΕΚ όσον αφορά τα μέσα ένδικης προστασίας του κοινού κατά πράξεων ή παραλείψεων της διοίκησης σχετικά με θέματα ενημέρωσης και συμμετοχής του κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (yρεka.gr).

Ο οδηγός του CEMAT (2015) σε ανάλυσή του για το συμμετοχικό σχεδιασμό σχολιάζει τη σημαντικότητα της πρόσβασης στην πληροφορία ειδικά μέσω των ηλεκτρονικών μέσων. Τονίζει επίσης την αδιαμφισβήτη επικράτηση του ίντερνετ και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης καθώς και την αναγκαιότητα εξομοίωσης τους με τη φυσική συμμετοχή έτσι ώστε να μην αποκλείεται καμία κοινωνική ομάδα από τη συμμετοχική διαδικασία.

Οι σχεδιαστικές αρχές πρέπει να δημιουργήσουν και να αναπτύξουν νέες τεχνικές προσέγγισης του κοινού και των ομάδων συμφερόντων. Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ICT) μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό εργαλείο (Council of Europe (CEMAT) and Hellenic Ministry for the Environment and Energy, 2015). Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση χρησιμοποιεί τις τεχνολογίες αυτές και αποτελεί μια σύγχρονη και πιο άμεση πρακτική διακυβέρνησης.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης ορίζει την ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-governance) ως:

«Τη χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών για την αύξηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν οι κυβερνήσεις στους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Ελπίζεται ότι θα ενισχύσει επίσης τη σχέση μεταξύ δημοσίων υπαλλήλων και κοινοτήτων, οδηγώντας έτσι σε μια ισχυρότερη, πιο υπεύθυνη και χωρίς αποκλεισμούς δημοκρατία».

“The use of information technology to raise the quality of the services governments deliver to citizens and businesses. It is hoped that it will also reinforce the connection between public officials and communities thereby leading to a stronger, more accountable and inclusive democracy.”

Με τον τρόπο αυτό, ομάδες πολιτών που δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λόγω προβλημάτων όπως η ώρα και το μέρος διεξαγωγής αλλά και άτομα με κινητικά προβλήματα, έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους και να λάβουν μέρος στις συμμετοχικές διαδικασίες χωρίς τους περιορισμούς του χρόνου και του χώρου. (Smith, 2004) Όπως περιγράφει και ο Laurini (2004) οι νέες τεχνολογίες

δίνουν τη δυνατότητα δραστηκής αλλαγής στον τρόπο συμμετοχής του κοινού στις σχεδιαστικές διαδικασίες όχι μόνο με τη διευκόλυνση της ενεργής συμμετοχής αλλά και με τη δημιουργία μέσων για την καλύτερη κατανόηση του εκάστοτε θέματος διαβούλευσης.

Για την εξασφάλιση ενός όσο το δυνατόν καλύτερου μοντέλου χωρικής διακυβέρνησης σε μια χώρα, οι συμμετοχικές διαδικασίες πρέπει να διασφαλίζονται με κάθε τρόπο. Όμως αν και στις περισσότερες περιπτώσεις οι συμμετοχικές διαδικασίες προβλέπονται, υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που λειτουργούν ως ανασταλτικοί. Από τους κυριότερους είναι η πρόσβαση στην πληροφορία. Η έλλειψη γνώσης καθιστά εξαιρετικά δύσκολη τη συμμετοχή του κοινού στο κάλεσμα για τη λήψη των αποφάσεων. Τρόπο επίλυσης μπορεί να αποτελέσει η αναδυόμενη τα τελευταία χρόνια έννοια της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Μέσα από τις όλο και πιο εξελισσόμενες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, μπορεί να διευκολυνθεί σημαντικά η πρόσβαση και ενημέρωση ομάδων που μέχρι στιγμής αδυνατούσαν να συμμετάσχουν.

2.3 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

2.3.1 ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΣΧΕΔΙΩΝ

Ο χωρικός σχεδιασμός στην Ελλάδα ξεκίνησε να γίνεται με οργανωμένο τρόπο περίπου έναν αιώνα πριν. Μόνο όμως κατά τη δεκαετία του 1990 δημιουργήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα χωρικού σχεδιασμού που περιλάμβανε την υλοποίηση χωρικών σχεδίων για όλα τα επίπεδα. Εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, οι νόμοι αυτοί αντικαταστάθηκαν πολλές φορές τα τελευταία χρόνια.

Οι νόμοι 2508/97 και 2742/99 αποτέλεσαν το πρώτο ολοκληρωμένο σύστημα χωρικού σχεδιασμού στη χώρα. Περιλάμβαναν διατάξεις για δημιουργία σχεδίων σε όλα τα χωρικά επίπεδα και έμειναν σε ισχύ για 15 περίπου χρόνια (Beriatos, 2002).

Με το Ν. 2742/99 δημιουργήθηκε μια σειρά σχεδίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (Πίνακας 1):

- το Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ, το οποίο καθόριζε τη χωρική δομή όλων των τομέων, μέσα από την οποία διασφαλιζόταν η βιώσιμη και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, με παράλληλη προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Beriatos, 2005).
- τα Ειδικά Πλαίσια ΧΣΑΑ, τα οποία εξειδικεύουν το ΓΠΧΣΣΑ και αφορούν συγκεκριμένους σημαντικούς παραγωγικούς τομείς της χώρας, τους οποίους οργανώνουν στον ελλαδικό χώρο με στόχο τη διασφάλιση της βέλτιστης αποδοτικότητάς τους σε συνδυασμό με την προστασία ευαίσθητων περιοχών (Beriatos, 2005).
- τα Περιφερειακά Πλαίσια ΧΣΑΑ, τα οποία αποτελούν εξειδίκευση των παραπάνω εθνικής εμβέλειας σχεδίων, αποσκοπώντας σε μια στρατηγικά ολοκληρωμένη ανάπτυξη της εκάστοτε Περιφέρειας μέσα από τον καθορισμό του χώρου αλλά και του τρόπου ανάπτυξης των παραγωγικών της δραστηριοτήτων.

Ο Ν. 2508/97 εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού και μέσω αυτού γινόταν ο σχεδιασμός σε τοπικό επίπεδο (Πίνακας 1):

- τα Ρυθμιστικά Σχέδια είχαν ως στόχο την οικιστική οργάνωση, προστασία και ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών των μεγάλων αστικών κέντρων (εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης)

- τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ γίνονται στα όρια των Καποδιστριακών Δήμων, είναι απαραίτητο να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των υπερκείμενων σχεδίων και αποτελούν ουσιαστικά τοπικά χωροταξικά σχέδια του ΟΤΑ.

Πίνακας 1: Σχέδια και διαδικασίες σε όλα τα χωρικά επίπεδα (Ν. 2508/1997 και Ν.2742/1999)

Επίπεδα Σχεδιασμού	Είδος Σχεδίου	Διαδικασίες / Αρμόδιες Αρχές			
		Ανάθεση	Γνωμοδότηση	Έγκριση	Επικύρωση
Εθνικό Επίπεδο	Γενικό Πλαίσιο ΧΣΣΑ	ΥΠΕΝ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και ΑΑ	-ΚΥΑ -Κυβερ. Επιτροπή	Βουλή
	Ειδικά Πλαίσια ΧΣΣΑ	ΥΠΕΝ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και ΑΑ	-ΚΥΑ -Κυβερ. Επιτροπή	Όχι
Περιφερειακό Επίπεδο	Περιφερειακά Πλαίσια ΧΣΣΑ	ΥΠΕΝ ή Περιφέρεια	-Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και ΑΑ -Περιφερειακό Συμβούλιο	ΥΑ	Όχι
Τοπικό επίπεδο	Ρυθμιστικά Σχέδια (εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης)	ΥΠΕΝ	-Περιφερειακό Συμβούλιο -Δημοτικά Συμβούλια	ΠΔ (από ΥΠΕΝ)	Όχι
	ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ	-Δήμος -Περιφέρεια -Αποκ. Διοίκηση	-Περιφέρεια -Δημοτικό Συμβούλιο	Γ.Γ. Αποκ. Διοίκησης	Όχι
	Πολεοδομικές Μελέτες	Δήμος	-Περιφέρεια -Δημοτικό Συμβούλιο	Υ.Α. (ΥΠΕΝ) ή ΠΔ	Όχι
	Πράξεις Εφαρμογής			Περιφέρεια	Όχι

Πηγή: Προσαρμογή στα ελληνικά από Parageorgiou, 2017

Αρχικά οι νόμοι αυτοί αντικαταστάθηκαν το 2014 με το Ν. 4269 «Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση». Οι κύριες αλλαγές που έγιναν με το νόμο αυτό συμπεριελάμβαναν (Parageorgiou, 2017):

- τη μείωση του αριθμού των σχεδίων, καταργώντας τα Ρυθμιστικά Σχέδια και ενοποιώντας τα σχέδια στο κατώτατο επίπεδο σχεδιασμού
- την τροποποίηση των κατηγοριών χρήσεων γης (εντός και εκτός πόλεως)
- την υποβάθμιση του ρόλου των οργάνων γνωμοδότησης, με περαιτέρω μείωση της διάρκειας των συμμετοχικών διαδικασιών με στόχο την επιτάχυνση της σχεδιαστικής διαδικασίας.

Όσον αφορά τη δομή του σχεδιαστικού συστήματος, το υπάρχον Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ αντικαθίσταται από την Εθνική Χωρική Στρατηγική, η οποία αποτελεί κείμενο αρχών και κατευθύνσεων για το σύνολο της χώρας. Τα Εθνικά Χωροταξικά Σχέδια (Ε.Χ.Σ.) εμπλουτίζονται και καλύπτουν πλέον ένα μεγάλο εύρος τομεακών πολιτικών για τις σημαντικότερες οικονομικές δραστηριότητες της χώρας. Στο ίδιο στρατηγικό επίπεδο με τα Ε.Χ.Σ. βρίσκονται πλέον και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια παρά τη διαφορετική σχεδιαστική τους κλίμακα. Τα δύο σχέδια θεωρούνται ίσης σημασίας και μπορούν να επιφέρουν αλλαγές το ένα στο άλλο. (Parageorgiou, 2017)

Πίνακας 2: Σχέδια και διαδικασίες σε όλα τα χωρικά επίπεδα (Ν. 4447/2016)

Επίπεδα Σχεδιασμού	Είδος Σχεδίου	Διαδικασίες / Αρμόδιες Αρχές			
		Ανάθεση	Γνωμοδότηση	Έγκριση	Επικύρωση
Στρατηγικός Χωρικός Σχεδιασμός	Εθνική Χωροταξική Στρατηγική	ΥΠΕΝ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας	ΚΥΑ	Όχι (Ανακοινώνεται στη Βουλή)
	Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια	ΥΠΕΝ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας	ΚΥΑ	Όχι
	Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια	ΥΠΕΝ (μετά από ενημέρωση της Περιφέρειας)	- Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας - Περιφερειακό Συμβούλιο	ΥΑ	Όχι
Ρυθμιστικός Χωρικός Σχεδιασμός	Τοπικά Χωρικά Σχέδια	Δήμος ή ΥΠΕΝ	ΚΕΣΥΠΟΘΑ	ΠΔ	Όχι
	Ειδικά Χωρικά Σχέδια	Δήμος ή Περιφέρεια ή ΥΠΕΝ ή Ιδιωτικός Επενδυτής	ΚΕΣΥΠΟΘΑ	ΠΔ	Όχι
	Πολεοδομικά Σχέδια Εφαρμογής	Δήμος ή Αποκεντρωμένη Διοίκηση	ΣΥΠΟΘΑ	Περιφέρεια	Όχι

Πηγή: Προσαρμογή στα ελληνικά από Parageorgiou, 2017

Στο επίπεδο του Ρυθμιστικού Χωρικού Σχεδιασμού, τα Ρυθμιστικά Σχέδια καταργούνται και η ιεραρχία των υπόλοιπων σχεδίων αναδιαμορφώνεται. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια (πρώην ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ) και τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια γίνονται ίσης σημασίας, ενώ η εκπόνηση και επικύρωση των Πολεοδομικών Μελετών και των Πράξεων Εφαρμογών γίνονται πλέον από το ίδιο όργανο (Parageorgiou, 2017).

Παρότι ο Ν.4269 ψηφίστηκε το καλοκαίρι του 2014, μόλις μερικούς μήνες αργότερα (Δεκέμβριος, 2016) αντικαταστάθηκε και πάλι με τον Ν.4447. «Χωρικός σχεδιασμός – Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις».

Ο νέος νόμος, παρότι ήρθε για να αντικαταστήσει τον προηγούμενο, επέφερε στην ουσία ελάχιστες τροποποιήσεις σε αυτόν. Όλα τα Πλαίσια και Σχέδια, τα επίπεδα σχεδιασμού, η δεσμευτικότητα μεταξύ τους καθώς και η δικαιοδοσίες παρέμειναν τα ίδια (Πίνακας 2). Μόνη εξαίρεση αποτέλεσε η επαναφορά του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης, το οποίο απέκτησε και πάλι την εξουσία και το ρόλο του ως το κυριότερο όργανο γνωμοδότησης σε συμμετοχικές διαδικασίες κατά τη διάρκεια προετοιμασίας Πλαισίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (Parageorgiou, 2017).

Ο τελικός στόχος και των δύο μεταρρυθμίσεων όπως διαμορφώθηκε από τις αρμόδιες αρχές ήταν: η δημιουργία ενός συστήματος χωρικού σχεδιασμού, το οποίο θα διευκόλυνε την ανάπτυξη των επενδύσεων καθώς και την επιτάχυνση των σχεδιαστικών διαδικασιών. (Parageorgiou, 2017)

2.3.2 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ο τρόπος χωρικής διακυβέρνησης και εμπλοκής του κοινού σε θέματα λήψης αποφάσεων, όπως παρουσιάζονται από το Ν. 4447/2016 διαμορφώνονται ως εξής:

- Για τη διαμόρφωση της Εθνικής Χωροταξικής Στρατηγικής ως γνωμοδοτικό όργανο λειτουργεί το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας, ενώ διαδικασίες για την άμεση συμμετοχή του κοινού δεν προβλέπονται.
- Για τη σύνταξη των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων γνώμη εκφράζει και πάλι το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας (εντός δύο μηνών). Το κοινό μπορεί να συμμετάσχει κατά τη διάρκεια διαβουλεύσεων της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2001/42/ΕΚ – ΦΕΚ 1225/Β/2006). Η χρόνος που διαθέτει για να λάβει γνώση και να διατυπώσει τις απόψεις του, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, καθορίζεται στο διάστημα 30 ημερών από τη δημοσίευση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η γνώμη του κοινού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Στο Ν.4447 οι διαδικασίες διαβούλευσης των ΣΜΠΕ και των Χωροταξικών Σχεδίων είναι κοινές.
- Για την κατάρτιση των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, απαιτείται η γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου (εντός δύο μηνών από την παραλαβή της μελέτης) και η γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας (εντός ενός μηνός από την υποβολή του σχετικού ερωτήματος). Η συμμετοχή του κοινού προβλέπεται με την ίδια διαδικασία των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων.

- Για τη σύνταξη Τοπικών Χωρικών Σχεδίων γνωμοδοτεί το Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων καθώς και το Δημοτικό Συμβούλιο σε θέματα εναρμόνισης με τον υπερκείμενο σχεδιασμό και την αποφυγή συγκρούσεων με αντίστοιχα σχέδια όμορων Δήμων (εντός δύο μηνών). Η συμμετοχή του κοινού γίνεται μόνο κατά την ΣΠΕ και δεν αναφέρεται άλλη μορφή διαβούλευσης για το περιεχόμενο των ΤΧΣ.
- Για την έγκριση των Πολεοδομικών Σχεδίων Εφαρμογής, ως γνωμοδοτικό όργανο λειτουργεί το Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων. Το κοινό έχει τη δυνατότητα πληροφόρησης και έκφρασης των απόψεών του για ένα διάστημα 20 εργάσιμων ημερών μετά την ανάρτησή του στον οικείο Δήμο. Το διάστημα αυτό μπορεί να πάρει παράταση έως και πέντε εργάσιμων ημερών ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου. Ο Δήμος είναι υποχρεωμένος να εξετάσει όλες τις ενστάσεις που έχουν κατατεθεί είτε εγγράφως, είτε ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου και αν ληφθούν υπόψη να τις αναρτήσει εκ νέου για ενημέρωση του κοινού. Σε αυτή τη φάση δεν γίνονται περαιτέρω ενστάσεις.

Στην Ελλάδα, όπως προαναφέρθηκε, ολοκληρωμένο σύστημα χωρικού σχεδιασμού δημιουργήθηκε κατά τη δεκαετία του '90. Σήμερα και μετά τις αλλαγές της νομοθεσίας μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, όσον αφορά τη χωρική διακυβέρνηση, κύριο όργανο ανάθεσης και έγκρισης των σχεδίων σε όλα τα χωρικά επίπεδα είναι το ΥΠΠΕΝ και κύριο γνωμοδοτικό όργανο το ΕΣΧ. Το κοινό καλείται να συμμετάσχει και να εκφράσει γνώμη σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού, χωρίς όμως να είναι δεσμευτικό ότι θα ληφθούν υπόψη. Περιορισμένη όμως παρατηρείται η εμπλοκή του κατά τη διαδικασία εκπόνησης ΤΧΣ, έχοντας δικαίωμα συμμετοχής μόνο κατά την ΣΠΕ. Επίσης, το διάστημα που αντιστοιχεί στη διάρκεια των διαβουλεύσεων είναι σχετικά σύντομο για την επαρκή πληροφόρηση και συμμετοχή του κοινού.

2.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ενσωμάτωση των αρχών της διακυβέρνησης στη σχεδιαστική διαδικασία, κρίνεται απολύτως απαραίτητη και η εύρεση του σωστού συνδυασμού για αποτελεσματική χωρική διακυβέρνηση, εξαιρετικά σημαντική. Όντας άρρηκτα συνδεδεμένη με τις συμμετοχικές διαδικασίες, η αλληλεπίδραση των εμπλεκόμενων μερών, η ενίσχυση της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στο σχεδιασμό (Γούσιος κ.ά., 2012) και η συναίνεση όλων για τη λήψη των αποφάσεων, αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για τη διασφάλιση της επιτυχίας τους. Κρίσιμος παράγοντας για τη σωστή διενέργεια των συμμετοχικών διαδικασιών αποτελεί η πρόσβαση στην πληροφορία. Χωρίς αυτή υπάρχει κίνδυνος αποκλεισμού ή και αποχής από τη συμμετοχή του κοινού. Ως εργαλείο για τη διευκόλυνση της ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στη σχεδιαστική διαδικασία, σε συνδυασμό με τις αρχές της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ΤΠΕ.

Το «μοντέλο» της χωρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, αν και εμπεριέχει στην ελληνική νομοθεσία για το σχεδιασμό τη διατύπωση γνώμης και τη συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της σχεδιαστικής κλίμακας, οι πολίτες έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή στα χαμηλότερα (Papageorgiou, 2015). Ακόμη όμως και εκεί είτε οι απόψεις τους δεν είναι δεσμευτικό ότι θα ληφθούν υπόψη, είτε δεν διατίθεται επαρκής χρόνος για την κατανόηση και ανταπόκριση στο θέμα της διαβούλευσης.

Η χωρική διακυβέρνηση στη στεριά φαίνεται να έχει μελετηθεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό και να επιτυγχάνεται επαρκώς στις περισσότερες περιπτώσεις. Η ανάγκη όμως για Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό επιβάλλει τον κατάλληλο προσδιορισμό της και στο χώρο της θάλασσας.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

3. ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

3.1.1 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ - ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η θάλασσα αποτελεί χώρο άσκησης πολλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αλιεία, η ναυσιπλοΐα, οι υδατοκαλλιέργειες, ο τουρισμός (από τις σημαντικότερες αιτίες υποβάθμισης των ακτών και των θαλασσών (Sakellariou et al., 2016)) αλλά και οι διάφορες εξορυκτικές δραστηριότητες και εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σήμερα πολλές από αυτές ασκούνται χωρίς να υπάρχει κάποιος ολοκληρωμένος και συνολικός σχεδιασμός, με αποτέλεσμα να εγκυμονεί σοβαρός κίνδυνος υποβάθμισης των θαλάσσιων βιοτόπων και οικοσυστημάτων (Μπεριάτος & Παπαγεωργίου, 2010). Γενικά, η απουσία σχεδιασμού στο χώρο της θάλασσας και η ανεξέλεγκτη άσκηση δραστηριοτήτων, ενδέχεται να οδηγήσει στην υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των θαλασσών αλλά και σε υπέρμετρη χρήση των θαλάσσιων πόρων (<http://msp.ioc-unesco.org>).

Οι περισσότερες χώρες έχουν ήδη ορίσει ζώνες στο θαλάσσιο χώρο για την ανάπτυξη πολλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων όμως το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στο γεγονός ότι αυτό γίνεται σε κάθε τομέα χωριστά χωρίς να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι συνέπειες είτε για άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες είτε για το θαλάσσιο περιβάλλον και κατά συνέπεια, η κατάσταση αυτή οδήγησε σε δύο μεγάλες μορφές συγκρούσεων (Ehler & Douvere, MSP Guide – UNESCO, 2009):

- Συγκρούσεις μεταξύ ανθρώπινων χρήσεων (συγκρούσεις ανάμεσα στους χρήστες)
- Συγκρούσεις μεταξύ ανθρώπινων χρήσεων και θαλάσσιου περιβάλλοντος (συγκρούσεις χρήστη-περιβάλλοντος).

Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων σε αυτή την κατάσταση καταλήγουν συνήθως να αντιδρούν στο πρόβλημα όταν θα είναι πλέον αργά. Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός όντας μια διαδικασία που εμπεριέχει το όραμα μπορεί να προσφέρει έναν τρόπο αντιμετώπισης και των δύο αυτών μορφών σύγκρουσης με την επιλογή των κατάλληλων στρατηγικών διαχείρισης για τη διατήρηση και διασφάλιση των

απαραίτητων χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος. (Ehler & Douvere, MSP Guide – UNESCO, 2009)

Έχοντας υπόψη όλα τα παραπάνω είναι προφανές ότι, η προστασία των ωκεανών και των θαλασσών, καθώς και η δημιουργία κανονισμών και αρχών για την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο χώρο, θεωρούνται όλο και περισσότερο ως θέματα μείζονος σημασίας από διεθνείς και εθνικούς φορείς. Έτσι όλο και περισσότεροι διεθνείς οργανισμοί, αλλά και μεμονωμένες χώρες, στρέφονται και χρησιμοποιούν ένα νέο εργαλείο – αυτό του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ) (Parageorgiou, 2016).

Σύμφωνα με την UNESCO ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός (ΘΧΣ) ορίζεται ως:

«Μια δημόσια διαδικασία ανάλυσης και κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες περιοχές χωρικά και χρονικά για την επίτευξη οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων οι οποίοι συνήθως έχουν καθοριστεί μέσω μιας πολιτικής διαδικασίας».

“A public process of analyzing and allocating the spatial and temporal distribution of human activities in marine areas to achieve ecological, economic, and social objectives that usually have been specified through a political process.”

Κατά την Ευρωπαϊκή Ένωση ο ΘΧΣ:

«Λειτουργεί διασυνοριακά και σε διάφορους τομείς έτσι ώστε να διασφαλίσει ότι οι ανθρώπινες δραστηριότητες στη θάλασσα διεξάγονται με αποτελεσματικό, ασφαλή και βιώσιμο τρόπο».

“Works across borders and sectors to ensure human activities at sea take place in an efficient, safe and sustainable way.”

Ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός λοιπόν, αποτελεί το μέσο για το συντονισμό όλων αυτών των χρήσεων έτσι ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητά τους αλλά και παράλληλα η επαρκής προστασία του περιβάλλοντος (Κοκκώσης & Μπεριάτος, 2016).

Σύμφωνα με τους Douvere & Ehler (2009) ο ΘΧΣ μπορεί να είναι επιτυχής μόνο αν εκπληρώνονται οι περισσότεροι από τους ακόλουθους παράγοντες:

- Ο ΘΧΣ να αποτελεί δεσμευτικό νομικό κείμενο έτσι ώστε να έχει μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας καθώς η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών στη Δυτική Ευρώπη όπου αναπτύχθηκε σε εθελοντική και μη δεσμευτική βάση, έδειξε τους περιορισμούς αυτής της προσέγγισης.
- Μια ισχυρή βάση πληροφοριών, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες τόσο για τη φυσική όσο και για την κοινωνική επιστήμη, είναι κρίσιμη.
- Οι στόχοι του ΘΧΣ θα πρέπει να είναι σαφείς και μετρήσιμοι.
- Η εμπλοκή των ενδιαφερομένων πρέπει να είναι έγκαιρη και συχνή στη διαδικασία του ΘΧΣ και να διεξάγεται με τρόπο που να είναι βιώσιμος με την πάροδο του χρόνου.
- Ο ΘΧΣ θα πρέπει να εξετάσει ρητά τα σχέδια και τους στόχους άλλων τομέων της οικονομίας καθώς οι δραστηριότητες άλλους τομέων μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον θαλάσσιο τομέα και αντίστροφα.
- Ο ΘΧΣ θα πρέπει να ενσωματωθεί στα σχέδια των παρακείμενων παράκτιων περιοχών, στα χερσαία σχέδια χρήσεων γης καθώς και στα σχέδια των λεκανών απορροής.

Σε μια όλο και εξελισσόμενη εποχή όπου η θάλασσα αποτελεί μια από τις κυριότερες περιοχές άσκησης διάφορων ανθρώπινων δραστηριοτήτων, είναι φανερό πως η σωστή οργάνωσή τους για τη διασφάλιση της διατήρησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων είναι εξαιρετικά σημαντική. Έτσι οι διαστάσεις αυτές έχουν αρχίσει πλέον να εντάσσονται όλο και πιο δυναμικά στο διεθνές αλλά και στα εθνικά δίκαια.

3.1.2 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες, το διεθνές περιβαλλοντικό δίκαιο και η πολιτική, ιδίως όσον αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον, έχουν επεκταθεί σημαντικά και ορισμένα από αυτά τα νομικά και πολιτικά έγγραφα παρέχουν ένα ουσιαστικό πλαίσιο για την οργάνωση του θαλάσσιου χώρου. (Douvere & Ehler, 2009) Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα σημαντικότερα διεθνή κείμενα για το θαλάσσιο χώρο και σχεδιασμό:

United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)

Ο UNCLOS αποτελεί ένα γενικό πλαίσιο για την κατανομή του θαλάσσιου χώρου των κρατών, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σχετικά με αυτούς τους χώρους καθώς και

ένα σύστημα διεθνούς συνεργασίας για τη διαχείριση και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Εισηγήαγε επίσης για πρώτη φορά την έννοια των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών και όρισε τα όρια των εθνικών θαλασσών, των παρακείμενων ζωνών, των υφαλοκρηπίδων και της ανοικτής θάλασσας. Η σύμβαση καθορίζει το διεθνές πλαίσιο για τη διαχείριση αυτών των θαλάσσιων χώρων, συμπεριλαμβανομένης και της νομικής βάσης για τη ρύθμιση της βιώσιμης χρήσης και προστασίας τους (UNCLOS, 1982 στο Douvere & Ehler, 2009).

Agenda 21

Λίγο αργότερα, το 1992, στο κεφάλαιο 17 της Ατζέντας 21, καθορίζεται το πλαίσιο δράσης για την επίτευξη της προστασίας και βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των πόρων του. Οι τομείς του προγράμματος περιλαμβάνουν την (Agenda 21, 1992):

- Ολοκληρωμένη διαχείριση και αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών.
- Προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Βιώσιμη χρήση και διατήρηση των έμβιων θαλάσσιων πόρων της ανοικτής θάλασσας.
- Βιώσιμη χρήση και διατήρηση των έμβιων θαλάσσιων πόρων υπό εθνική δικαιοδοσία.
- Αντιμετώπιση κρίσιμων αβεβαιοτήτων για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή.
- Ενίσχυση της διεθνούς και περιφερειακής συνεργασίας και συντονισμού.
- Αειφόρο ανάπτυξη μικρών νησιών.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί για τους τομείς του προγράμματος, και ιδιαίτερα η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη διαχείριση, η Ατζέντα 21 απαιτεί την προετοιμασία και εφαρμογή πολιτικών και μηχανισμών χρήσης γης και ύδατος που επιτρέπουν τον προσδιορισμό των κρίσιμων περιοχών (Agenda 21, 1992 στο Douvere & Ehler, 2009).

The Convention on Biological Diversity (CBD)

Το πρόγραμμα εργασίας της CBD καλύπτει ορισμένες πτυχές που σχετίζονται με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένου του κεντρικού ρόλου που δίνεται στις θαλάσσιες και παράκτιες προστατευόμενες περιοχές. Η απόφαση VII / 5 της CBD περιγράφει τα διάφορα στοιχεία ενός πλαισίου διαχείρισης των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων. (CBD, 2004 στο Douvère & Ehler, 2009)

Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη - World Summit on Sustainable Development (WSSD)

Οι αποφάσεις της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού σε παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, το Σχέδιο Εφαρμογής της Παγκόσμιας Διάσκεψης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (WSSD) ζήτησε την ανάπτυξη - μεταξύ άλλων - εργαλείων χωροταξικού σχεδιασμού για παράκτιους και υδρολογικούς σχεδιασμούς ως μέσο προώθησης της διατήρησης και διαχείρισης των ωκεανών. Στη Διάσκεψη Κορυφής περιλήφθηκαν επίσης ορισμένες δεσμεύσεις που σχετίζονται με το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, μεταξύ των σημαντικότερων είναι η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικής χρήσης των υδάτινων πόρων, η προώθηση της κατανομής των πόρων μεταξύ ανταγωνιστικών χρήσεων με τρόπο που να εξισορροπεί τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες με τη διατήρηση ή την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και τη δημιουργία αντιπροσωπευτικών δικτύων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών έως το 2012 (WSSD, 2002 στο Douvère & Ehler, 2009)

Η θάλασσα που περιβάλλει την Ευρώπη αποτελεί ένα μέσο στρατηγικής σημασίας για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ηπείρου. Με την ακτογραμμή της να εκτείνεται στα 68.000 χιλιόμετρα, αριθμός που αντιστοιχεί περίπου σε επτά φορές αυτής των ΗΠΑ και τέσσερις αυτής της Ρωσίας, και σχεδόν το μισό του πληθυσμού της να ζει σε απόσταση 50 χιλιομέτρων από την ακτή οι ευρωπαϊκές θάλασσες πλήττονται σε μεγάλο βαθμό από τις αυξανόμενες συγκρούσεις μεταξύ των χρηστών. (European Science Foundation-Marine Board, 2006)

Τα τελευταία χρόνια, η αυξανόμενη ανάγκη για θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, φαίνεται σε διάφορα νομικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα σημαντικότερα από τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Green Paper on the Future Maritime Policy for the European Oceans and Seas

Η Πράσινη Βίβλος της ΕΕ «Προς μια μελλοντική θαλάσσια πολιτική για την Ένωση: Ένα ευρωπαϊκό όραμα για τους ωκεανούς και τις θάλασσες» (θαλάσσια πολιτική), που πραγματοποιήθηκε το 2007, είχε ως σκοπό να θέσει τη βάση για μια μελλοντική θαλάσσια πολιτική για την Ευρώπη η οποία θα επέτρεπε την ανάπτυξη ισορροπημένων θαλάσσιων πολιτικών και δραστηριοτήτων που θα εξασφάλιζαν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αλλά και την καλή διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των πόρων του. Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός θεωρείται βασικό στοιχείο για την παράλληλη επίτευξη των παραπάνω στόχων και χωρίς την ανάπτυξή του, σύντομα θα καταστεί αδύνατη η διαχείριση των αυξανόμενων και συχνά αντικρουόμενων χρήσεων των θαλασσών. (Douvere & Ehler, 2009)

Οδηγία 2008/56

Με την παρούσα οδηγία καθορίζονται κοινοί για την προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος από επιβλαβείς ανθρώπινες δραστηριότητες και απαιτείται η ανάπτυξη στρατηγικών για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης έως το 2020, συμπεριλαμβάνοντας μέτρα για την προστασία του θαλάσσιου οικοσυστήματος και την αειφορία σχετικών οικονομικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον αναδεικνύει την ανάγκη συνεργασίας των χωρών της ΕΕ με τους γείτονές τους κατά τη χάραξη και εφαρμογή των θαλάσσιων στρατηγικών τους καθώς και τη χρήση υφιστάμενων δομών περιφερειακής διακυβέρνησης. Τέλος, συμβάλλει στη δημιουργία ενός παγκόσμιου δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

Οδηγία 2014/89

Το 2014 η ΕΕ ενέκρινε σχετική νομοθετική πράξη καθορίζοντας έναν αριθμό ελάχιστων απαιτήσεων για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό στην Ευρώπη, ώστε να αναπτυχθούν με βιώσιμο τρόπο οι θαλάσσιες περιοχές των κρατών – μελών στις οποίες πραγματοποιείται σειρά δραστηριοτήτων. Η οδηγία παρέχει σε κάθε χώρα της ΕΕ τη δυνατότητα να σχεδιάζει τις δικές της θαλάσσιες δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα του χωροταξικού σχεδιασμού έχοντας όμως κοινό χρονοδιάγραμμα και κάποιες κοινές απαιτήσεις. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο επιδιώκει να προωθήσει τη βιώσιμη:

- ανάπτυξη των θαλάσσιων οικονομιών, γνωστή ως γαλάζια οικονομία της ΕΕ,
- ανάπτυξη των θαλάσσιων περιοχών και

- χρήση των θαλάσσιων πόρων

Αν και τα παραπάνω ντοκουμέντα δεν αναφέρονται σαφώς στο ΘΧΣ (παρά μόνο η Οδηγία 2014/89) θεωρούνται ως η βάση πάνω στην οποία φάνηκε η ιδιαίτερη φύση των θαλασσών και η ανάγκη για ελεγχόμενη εκμετάλλευσή της και μέσα από αυτά ωρίμασε περαιτέρω η ιδέα για μια ολοκληρωμένη διαχείριση του θαλάσσιου χώρου. Τα κράτη μέλη του ΟΗΕ οφείλουν να συμμορφώνονται με τα παραπάνω διεθνή ντοκουμέντα και τα κράτη μέλη της Ε.Ε. επιπλέον με τα ευρωπαϊκά. Παρόλα αυτά σήμερα στην Ελλάδα η Οδηγία 2014/89 που αφορά το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό δεν έχει ακόμη ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο και παραμένει με τη μορφή νομοσχεδίου, το περιεχόμενο του οποίου παρουσιάζεται στην ενότητα 3.3.

3.2 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Οι θάλασσες και ωκεανοί αποτελούν μια ειδική περίπτωση χώρου όπου το «ποιος» είναι κατάλληλος να παίρνει αποφάσεις και «μέχρι που», αποτελεί τις περισσότερες φορές ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο θέμα. Τα κράτη έχουν απόλυτη κυριαρχία ως τα όρια των χωρικών τους υδάτων, τα οποία μπορούν να φθάνουν έως τα 12 ν.μ.. Πέρα από τα χωρικά ύδατα και σε ζώνη μήκους έως 200 ν.μ., ένα παράκτιο κράτος μπορεί να δημιουργήσει μια Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), όπου και θα έχει το δικαίωμα εκμετάλλευσής της για σκοπούς όπως εξερεύνηση, διαχείριση έμβιων και μη φυσικών πόρων, αξιοποίησή της για παραγωγή ενέργειας κοκ. Οι ζώνες αυτές κρίνονται ως οι καταλληλότερες για τη δημιουργία ΘΧΣ από τις παράκτιες χώρες στις οποίες ανήκουν. (European Commission, 2009) Όμως σε πολλά παράκτια κράτη τα διοικητικά όριά τους δεν επεκτείνονται στο θαλάσσιο χώρο και επιπλέον στα περισσότερα οι ΑΟΖ δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί. Έτσι στις περισσότερες περιπτώσεις η συνεργασία μεταξύ των κρατών για θέματα ΘΧΣ κρίνεται απαραίτητη. (Papageorgiou, Aspects of spatial planning and governance in marine environments, 2017)

Δυσκολίες όμως υπάρχουν ακόμη και μέσα στα ίδια τα κράτη, κυρίως λόγω της έλλειψης εμπειρίας και γνώσεων σε θέματα ΘΧΣ. Σύμφωνα με αποτελέσματα του ευρωπαϊκού προγράμματος MSP Med – Greece “Paving the Road to Marine Spatial Planning in the Mediterranean (2015), οι αρμόδιες αρχές δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί. Σε επίπεδο αρμοδιοτήτων ΘΧΣ στην κεντρική διοίκηση συνηθίζεται την αρμοδιότητα να αναλαμβάνει ένα από τα, αντίστοιχα με την Ελλάδα, Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εμπορικής Ναυτιλίας ή Αγροτικής Ανάπτυξης. Τα γνωμοδοτικά όργανα είναι επίσης σε σπάνιες περιπτώσεις προσδιορισμένα.

Οι συμμετοχικές διαδικασίες και η πληροφόρηση του κοινού είναι τόσο σημαντική στο σχεδιασμό του θαλάσσιου χώρου όσο είναι και στη στεριά. Σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, στα οποία είναι απαραίτητη η βιώσιμη διαχείρισή τους, τα σχέδια διαχείρισης έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας αν είναι αποδεκτά από τις τοπικές κοινωνίες (Christopoulou & Tsachalidis, 2004). Ο ΘΧΣ αποτελεί μια διαδικασία όπου εμπλέκονται πλήθος φορέων και δρώντων και οι συμμετοχικές διαδικασίες είναι αναπόσπαστο κομμάτι του. Για την επίτευξη συναίνεσης μεταξύ όλων των τομέων που έχουν άμεση σχέση με τη θάλασσα, χρειάζεται η δημιουργία ενός κατάλληλου συστήματος όπου η συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών δεν θα περιορίζεται σε απλή

συλλογή σχολίων σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, αλλά θα είναι έγκαιρη, συχνή και θα διατηρείται σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας (Pomeroy & Douvere, 2008). Το κάθε εμπλεκόμενο μέρος είναι εξοικειωμένο με τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται και για να είναι επιτυχημένο ένα τέτοιο σχέδιο θα πρέπει να συζητηθούν και να ληφθούν υπόψη όλες οι ανησυχίες και συμφέροντα.

Διετής έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Nicholas Institute Policy Lab για ζητήματα συμμετοχής και γνώσεων από τους χρήστες της θάλασσας για το ΘΧΣ έδειξαν ότι: προτιμούσαν να εμπλακούν από τα αρχικά στάδια της διαδικασίας, να έχουν μεγαλύτερη επιρροή και πριν από όλα να έχουν ενημερωθεί επαρκώς για το ζήτημα του ΘΧΣ από ειδικούς, καθώς τους ήταν ευκολότερο να εκφράσουν ολοκληρωμένες προτάσεις και ανησυχίες στις διαβουλεύσεις (Gornik, et al., 2012). Η έλλειψη πληροφόρησης των εμπλεκόμενων μερών ήταν εμφανής και στην έρευνα του MSP Med – Greece, δημιουργώντας και εκεί πρόβλημα παράθεσης ολοκληρωμένων απόψεων για θέματα ΘΧΣ.

Είναι εμφανές ότι η πρόσβαση στην πληροφορία και η ενημέρωση για θέματα ΘΧΣ, είναι ακόμη πιο απαραίτητη από ότι στη στεριά, καθώς λόγω του καινούριου του αντικειμένου οι περισσότεροι που πρέπει να εμπλακούν στις συμμετοχικές διαδικασίες δεν διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις.

Έτσι αν και ο ΘΧΣ μπορεί να βασιστεί στους τρόπους διακυβέρνησης που ήδη εφαρμόζονται στη στεριά από το χωροταξικό σχεδιασμό, δεν μπορεί να τους αναπαράγει πλήρως. Ο «χώρος» στον οποίο απευθύνεται η κάθε έννοια έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ενιαία. Η διαφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς ανάμεσα στη στεριά και στη θάλασσα, καθώς και το ιδιαίτερο νομικό καθεστώς του θαλάσσιου χώρου, αποτελούν από τους κύριους παράγοντες διαφοροποίησής τους (Parageorgiou, Aspects of spatial planning and governance in marine environments, 2017).

Διαμορφωμένη χωρική διακυβέρνηση στο θαλάσσιο χώρο δεν υπάρχει, αλλά είναι βέβαιο πως χρήζει διαφορετικής αντιμετώπισης από αυτόν της στεριάς, κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού των διοικητικών οργάνων που μπορεί να έχουν δικαιοδοσία στην περιοχή, καθώς και των διάφορων δυνητικά εμπλεκόμενων μερών, τα οποία είναι εντελώς διαφορετικά από αυτά που μέχρι τώρα συμμετείχαν στο σχεδιασμό της στεριάς. (Parageorgiou, Aspects of spatial planning and governance in marine environment, 2017)

3.3 ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.3.1 ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αν και η Ελλάδα είναι μια κατ' εξοχήν παράκτια χώρα με μακρά ιστορία ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο χώρο της, ολοκληρωμένο σχέδιο και στρατηγική για την ανάπτυξή του δεν υπάρχει. Μέχρι στιγμής υπάρχουν αποσπασματικές αναφορές σε διάφορα νομικά κείμενα για τη ρύθμιση του θαλάσσιου χώρου. Σήμερα, η ευθύνη και η δικαιοδοσία ανήκει: α) στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (αρμόδιο για την εποπτεία των θαλασσών) και β) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος (αρμόδιο για τον χωροταξικό σχεδιασμό γενικώς) (Parageorgiou, 2016).

Τα Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες είναι το μόνο πλαίσιο που έγινε για το θαλάσσιο χώρο και αυτό γιατί η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι από τις πιο σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες που διεξάγονται στο θαλάσσιο χώρο, με μεγάλες ποσότητες εξαγωγικών προϊόντων. Για το λόγο αυτό έπρεπε να δημιουργηθούν κανονισμοί για την ανάπτυξη ανταγωνιστικότητας του τομέα. Άλλα Ειδικά Πλαίσια που αναφέρονται εμμέσως στο θαλάσσιο χώρο είναι αυτά του Τουρισμού και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. (Parageorgiou, 2016)

Οι παραπάνω πολιτικές αποτελούν τομεακή αντιμετώπιση ρύθμισης του θαλάσσιου χώρου. Αυτό σημαίνει πως οι ρυθμίσεις γίνονται ανά δραστηριότητα και οι συγκρούσεις που μπορεί να προκληθούν μεταξύ τους δεν λαμβάνονται υπόψη. Στην Ελλάδα οι μόνες περιοχές όπου αντιμετωπίζονται ως ένα ενιαίο οικοσύστημα και ο σχεδιασμός δεν γίνεται τομεακά αλλά συνολικά ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε περιοχής είναι οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές.

Ο θαλάσσιος χώρος ως περιοχή που χρήζει ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού εντάχθηκε στο εθνικό δίκαιο μόλις το 2011 με το άρθρο 41 του νόμου 3040, το οποίο τροποποίησε το Ν 2742/99, υιοθετώντας την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/56/ΕΚ, όπου και προστέθηκε ειδική διάταξη που προβλέπει ρητά τη δυνατότητα εκπόνησης και θεσμοθέτησης ενός Ειδικού Πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού για το θαλάσσιο χώρο, χωρίς όμως να κινηθεί κάποια διαδικασία. (Κοκκώσης & Μπεριάτος, 2016)

Το 2014, μετά την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/89 σχετικά με τον ΘΧΣ (κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας της ΕΕ) η χώρα είναι δεσμευμένη να δημιουργήσει ένα θαλάσσιο χωροταξικό σχέδιο μέχρι το 2021, με συγκεκριμένες υποχρεώσεις μέχρι την παραπάνω προθεσμία. Όμως αν και η ενσωμάτωση της Οδηγίας έπρεπε να έχει γίνει μέχρι το Σεπτέμβριο του 2016 και το σχέδιο νόμου είναι ήδη έτοιμο, δεν έχει ψηφιστεί ακόμη.

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο «Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός. Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014» ο ΘΧΣ γίνεται σε δύο επίπεδα:

- το εθνικό → Εθνική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο
- το περιφερειακό → Θαλάσσια Χωροταξικά Σχέδια

Η Εθνική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο δίνει γενικές κατευθύνσεις για όλες τις δραστηριότητες και ζητήματα στο θαλάσσιο χώρο σε εθνικό επίπεδο και καθορίζει την αναγκαιότητα εκπόνησης Θαλάσσιων Χωροταξικών Σχεδίων σε επιμέρους χωρικές ενότητες. Τα Θαλάσσια Χωροταξικά Σχέδια αντιστοιχούν σε σχέδια περιφερειακού επιπέδου αλλά δεν αντιστοιχούν στα χερσαία διοικητικά όρια των Περιφερειών. Οι ενότητες αυτές καθορίζονται από την Εθνική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο και κατά την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη οι κατευθυντήριες αρχές της καθώς και αυτές των Περιφερειακών Πλαισίων που αφορούν το θαλάσσιο και παράκτιο χώρο.

3.3.2 ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Κεντρική Διοίκηση και ΘΧΣ

Σε εθνικό επίπεδο υπεύθυνα για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό στη χώρα είναι το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος, για θέματα που αφορούν διαδικασίες χωρικού σχεδιασμού και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, το οποίο είναι υπεύθυνο για την επιτήρηση των θαλασσών. Πέρα από αυτά τα δύο Υπουργεία, στο χωρικό σχεδιασμό εμπλέκονται και άλλα παρέχοντας τομεακές πολιτικές με χωρικό αντίκτυπο (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας, Υπουργείο Πολιτισμού κ.α.). (Κοκκώσης, Μπεριάτος, 2016)

Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και ΘΧΣ

Οι αρμοδιότητές των Περιφερειών καθορίζονται από το άρθρο 186 του Ν 3852/2010 και αυτές που αφορούν το θαλάσσιο χώρο είναι:

- Η διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση των ιχθυοτρόφων εν γένει υδάτων.
- Η μίσθωση, με δημοπρασία, των ιχθυοτρόφων υδάτων, εν γένει, ο καθορισμός της προστατευτικής ζώνης περίξ του τοποθετούμενου αλιευτικού εργαλείου, σε θαλάσσιους παραλιακούς χώρους (άρθρο 38 παράγραφοι 1, 3 εδάφια 2 και 4 του ν.δ. 420/1970).
- Η παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης υπό του Δημοσίου, των ιχθυοτρόφων υδάτων (Π.Δ. 915/1981 άρθρο 8 παρ. 2ε, ΦΕΚ 232 Α').
- Η υποβολή αιτήματος προς παροχή σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Στρατού για τον καθορισμό των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης των εφαπτόμενων των συνόρων λιμνών ή ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 42 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση μονομερούς λύσης της σύμβασης μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε περίπτωση εκτέλεσης έργων (άρθρα 43 και 59 του ν.δ. 420/1970).
- Ο καθορισμός προστατευτικής ζώνης εκμισθωμένου ιχθυοτροφείου (άρθρο 44 παράγραφοι 1 και 2 του ν.δ. 420/ 1970).
- Η απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιέων από μίσθιο, συνεπεία αλιευτικής παράβασης (άρθρο 44 παρ. 4 του ν.δ. 420/1970).
- Η χορήγηση αδειών ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων.
- Η απόφαση αυξομείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε ιδιώτες (άρθρο 46 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση μείωσης ή πλήρους απαλλαγής από το συμβατικό μίσθωμα, λόγω αδυναμίας αλιευτικής εκμετάλλευσης (άρθρο 47 παρ.1 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση για τη λύση μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).

- Η απόφαση για την παράταση της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 3 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση εκμίσθωσης ιχθυοτροφείου χωρίς δημοπρασία σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς, η υπογραφή της σχετικής σύμβασης και ο καθορισμός του μισθώματος (άρθρα 50 παράγραφοι 1 και 3 και 51 του ν.δ. 420/1970).
- Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιεργειών (άρθρο 4 του ν. 1650/ 1986, ΦΕΚ 160 Α').
- Ο χαρακτηρισμός ως γεωργικών επιχειρήσεων βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που αφορούν υδατοκαλλιεργητικές εκμεταλλεύσεις.
- Ο καθορισμός της χωρικής περιφέρειας κάθε ιχθυόσκαλας (ν.δ. 420/1970 άρθρο 22 παρ.1).
- Η ίδρυση ιχθυοσκαλών και ο καθορισμός της έδρας αυτών.
- Η παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, η κατάρτιση μελετών και η εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων.
- Η απόφαση επιλογής του τρόπου εκμετάλλευσης των ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 35 περιπτώσεις α', β', γ' και δ' του ν.δ. 420/1970).
- Ο καθορισμός κάθε δαπάνης που απαιτείται για την προσωρινή εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου (άρθρο 40 του Π.Δ. 420/1970).
- Η απόφαση μετάθεσης της ημερομηνίας έναρξης της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41 παρ.1 του Π.Δ. 420/1970).
- Η απόφαση εισαγωγής και κατάθεσης εσόδων και η ενέργεια εξόδων προσωρινής εκμετάλλευσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση επιλογής της καταβολής του μισθώματος ιχθυοτροφείου σε είδος ή χρήμα, ο καθορισμός της αποβάθρας συγκέντρωσης των αλιευμάτων ιχθύων και η ανάθεση διαχείρισης στην ΑΤΕ του ποσοστού μισθώματος που καθορίστηκε σε είδος (άρθρο 52 του ν.δ. 420/ 1970).

- Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διαχείρισης μισθωτού αλιευτικού συνεταιρισμού και των εργασιών καλλιέργειας και εκμετάλλευσης του ιχθυοτρόφου ύδατος (άρθρο 53 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση καταγγελίας της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 55 του ν.δ. 420/1970).
- Η απόφαση εκμίσθωσης, χωρίς δημοπρασία, εφαπτόμενου των συνόρων ιχθυοτρόφου ύδατος και ο καθορισμός των όρων της σύμβασης (άρθρο 56 του ν.δ. 420/ 1970).
- Η απόφαση εκμίσθωσης χώρων καταλλήλων για καλλιέργεια οστρέων και μυτίλων (άρθρο 57 του ν.δ. 420/1970).

Τοπική Αυτοδιοίκηση και ΘΧΣ

Σε τοπικό επίπεδο, αρμόδιοι για τις αποφάσεις είναι οι Δήμοι και οι αρμοδιότητες τους περιγράφονται στο άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, συμπληρωμένες με το Ν 3852/2010. Στο άρθρο 94 του νόμου αυτού περιγράφονται οι πρόσθετες αρμοδιότητες των Δήμων. Οι αρμοδιότητες που αφορούν το θαλάσσιο χώρο είναι:

- Η παρακολούθηση του Προγράμματος Καθαρές Ακτές – Καθαρές Θάλασσες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
- Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης κατασκευής κτιρίων που προορίζονται για γεω-κτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγάστρων σφαγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
- Η έρευνα και μελέτη κάθε θέματος για την ανάπτυξη της γεωργίας, κτηνοτροφίας, και αλιείας, καθώς και τη διατήρηση του αγροτικού, κτηνοτροφικού και αλιευτικού πληθυσμού στις εστίες τους.
- Η άσκηση εποπτείας και ελέγχου στον τομέα της αλιείας στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου

- Η κατάρτιση μελετών και η σύνταξη εκλαϊκευμένων εντύπων που αφορούν δραστηριότητες θαλάσσιας αλιείας, υδατοκαλλιεργειών και προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων
- Η διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με αλιείς, υδατοκαλλιεργητές και γενικά εργαζόμενους σε επιχειρήσεις του αλιευτικού τομέα.
- Η χορήγηση άδειας σε αλιευτικά σκάφη για διενέργεια δοκιμαστικής αλιείας.
- Η τήρηση στοιχείων των πάσης φύσεως αλιευτικών εκμεταλλεύσεων
- Η επιβολή ειδικών ή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων της αλιείας για ποτάμους, λιμναίους, λιμνοθαλάσσιους και άλλους υδάτινους χώρους (άρθρο 10 του ν.δ. 420/1970, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν.1740/1987 και το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 2040/1992).
- Η έγκριση για διενέργεια αθλητικής αλιείας (π.δ. 373/1985 άρθρο 5 παρ. 2 ΦΕΚ 131 Α').
- Η χορήγηση ερασιτεχνικής άδειας αλιείας (β.δ. 666/1966 άρθρα 1, 2, 3 (ΦΕΚ 160 Α') και π.δ. 373/1985).
- Η άδεια χρήσης καταδυτικών συσκευών σε περιπτώσεις διεξαγωγής ερευνών (π.δ. 373/1985 άρθρο 3 παρ. 2).
- Η έγκριση αντικατάστασης αλιευτικού σκάφους (β.δ. 666/1966, π.δ. 261/1991 άρθρο 1 παρ. 1α, 1β, 1γ και άρθρα 3 και 4, ΦΕΚ 98 Α').
- Η χορήγηση επαγγελματικής άδειας αλιείας (β.δ. 666/1966, π.δ. 261/1991, άρθρο 1 παρ.1δ).
- Η άδεια μεταβίβασης κυριότητας επαγγελματικής άδειας αλιείας σκάφους (π.δ. 261/1991 άρθρο 2).
- Η άδεια αντικατάστασης μηχανής αλιευτικού σκάφους (π.δ. 261/1991 άρθρο 4).
- Η επιβολή κυρώσεων σε όσους δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή και αξία αλιευμάτων των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών (π.δ. 333/1990 άρθρο 2, ΦΕΚ 143 Α').

- Η χορήγηση άδειας αλιείας γόνου ιχθύων και λοιπών υδρόβιων οργανισμών (π.δ. 54/1978, ΦΕΚ 10 Α΄, π.δ. 398/1990 άρθρο 5 παρ. 2β, ΦΕΚ 159 Α΄).
- Η σύμφωνη γνώμη για την εισαγωγή από το εξωτερικό ζώντων υδροβίων ζώων και φυτών ή φυκιών ή των αυγών τους για τεχνητή εκτροφή ή εμπλουτισμό υδάτων.
- Η έγκριση της χορήγησης, από τις αρμόδιες αρχές, αδειών αλιείας στα επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά σκάφη αλιείας ή σπογγαλιείας (π.δ. 915/1981 άρθρο 8 παρ. β΄, γγ΄, β.δ. 666/1966 άρθρα 2, 3, 4 παρ. 2 και 11, β.δ. 152/1969 άρθρο 1 παρ. 2, ΦΕΚ 43 Α΄).
- Η κατασκευή και λειτουργία αλιευτικών καταφυγίων, υποδομών και εξοπλισμών σε λιμένες αλιευτικούς ή λιμένες που εξυπηρετούν αλιευτικά σκάφη.
- Η γνωμοδότηση για την παραχώρηση, μίσθωση και αναμίσθωση υδάτινων εκτάσεων για την ίδρυση, επέκταση και μετεγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντατικής ή ημιεντατικής μορφής των ιχθυοτρόφων υδάτων, καθώς και για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους.

3.3.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο για το ΘΧΣ στην Ελλάδα η διακυβέρνηση ανά επίπεδο σχεδιασμού θα διαμορφωθεί:

Εθνική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο

Η Εθνική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο καταρτίζεται με ευθύνη της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και ανακοινώνεται στη Βουλή. Για την έγκρισή της απαιτείται διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης για τη συμμετοχή του κοινού καθώς και η γνωμοδότηση από το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας. Συγκεκριμένα για τη δημόσια διαβούλευση και συμμετοχή του κοινού, στο νομοσχέδιο αναγράφεται:

- α) «Η αρμόδια αρχή ενημερώνει τα εμπλεκόμενα Υπουργεία σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας εκπόνησης της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής για το Θαλάσσιο

χώρο, ώστε να διασφαλίζει, κατά τη διαμόρφωση του σχεδίου, τη συνεργασία με όλες τις ανωτέρω εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές.

- β) Το σχέδιο της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής για το Θαλάσσιο χώρο τίθεται σε δημόσια διαβούλευση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του ν. 4048/2012 (Α'34), χρονικής διάρκειας δύο (2) μηνών. Η έναρξη της διαβούλευσης πραγματοποιείται με έγγραφη ενημέρωση των εμπλεκόμενων Υπουργείων προκειμένου να διατυπώσουν τα σχόλιά τους.
- γ) Μετά την αξιολόγηση των σχολίων της δημόσιας διαβούλευσης η αρμόδια αρχή οριστικοποιεί το περιεχόμενο της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής για το Θαλάσσιο χώρο προκειμένου να ακολουθήσει η γνωμοδότηση του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας, σύμφωνα με την υποπαράγραφο 3.1.2.β του άρθρου 6».

Θαλάσσια Χωροταξικά Σχέδια

Όσον αφορά το σχεδιασμό περιφερειακού επιπέδου, πριν την έγκριση των σχεδίων απαιτείται δημόσια διαβούλευση και γνωμοδότηση από το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας. Η έγκρισή τους γίνεται από τον Υπουργό του ΥΠΕΝ μαζί με τη ΣΜΠΕ με ενιαία απόφαση. Η δημόσια διαβούλευση και συμμετοχή του κοινού καθορίζεται:

- α) «Η αρμόδια αρχή ενημερώνει τα συναρμόδια Υπουργεία σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας εκπόνησης του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου, ώστε να διασφαλίζει, σε επίπεδο διαμόρφωσης σχεδίου, τη συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές. Παράλληλα, ενημερώνει τις οικείες Περιφέρειες.
- β) Το σχέδιο του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου τίθεται σε δημόσια διαβούλευση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του ν. 4048/2012 (Α'34), χρονικής διάρκειας ενός (1) μηνός. Η έναρξη της διαβούλευσης πραγματοποιείται με έγγραφη ενημέρωση των εμπλεκόμενων Υπουργείων, των οικείων Περιφερειών και των οικείων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων προκειμένου να διατυπώσουν τα σχόλιά τους.
- γ) Τα οικεία Περιφερειακά Συμβούλια δημοσιοποιούν έγκαιρα και με κάθε πρόσφορο και κατάλληλο μέσο, το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο προκειμένου το κοινό να πληροφορηθεί το περιεχόμενό του και να συμμετέχει στη δημόσια διαβούλευση.
- δ) Μετά την αξιολόγηση των σχολίων της δημόσιας διαβούλευσης, η αρμόδια αρχή οριστικοποιεί το περιεχόμενο του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου προκειμένου

να ακολουθήσει η διαδικασία γνωμοδότησης του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας, σύμφωνα με την παράγραφο 3.2.2.β του άρθρου 6, και στη συνέχεια η διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ)»

3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός αποτελεί μια καινούρια έννοια και εργαλείο για τη βιώσιμη διαχείριση των θαλασσών. Η ανάγκη του κρίθηκε εξαιρετικά επιτακτική τα τελευταία χρόνια, μετά την παρατήρηση της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την ανεξέλεγκτη εκμετάλλευσή του.

Η δημιουργία θεσμικών κειμένων για την προστασία και διαχείριση των θαλασσών αποτέλεσε σημαντικό βήμα για την εξέλιξη του ΘΧΣ. Για να υπάρξει όμως σωστός σχεδιασμός θα πρέπει οι αρμοδιότητες των υπεύθυνων διοικητικών οργάνων να είναι σαφείς και σωστά καταναμημένες. Οι μέχρι τώρα πρακτικές δείχνουν πως, όσον αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων και τη συμμετοχή του κοινού από τις χώρες, η διακυβέρνηση στη θάλασσα δεν διαφέρει σημαντικά από αυτή της στεριάς.

Η βασικές αρχές της χωρικής διακυβέρνησης στη στεριά μπορούν να υιοθετηθούν από τη χωρική διακυβέρνηση στη θάλασσα, αλλά χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη προσαρμογή της, καθώς οι δύο χωρικές οντότητες διαθέτουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Στην περίπτωση της Ελλάδας ο σχεδιασμός στη θάλασσα τη δεδομένη στιγμή είναι περιορισμένος. Λόγω όμως των Οδηγιών από την Ε.Ε. με τις οποίες θα πρέπει να εναρμονίζεται ως χώρα, τον τελευταίο καιρό έγιναν αρκετές ενέργειες σε σχέση με το ΘΧΣ. Το νομοσχέδιο, το οποίο θα έπρεπε ήδη να έχει ψηφιστεί, προβλέπει σαφώς τα διοικητικά και γνωμοδοτικά όργανα, καθώς και τους τρόπους συμμετοχής του κοινού. Η δομή και τα όργανα διακυβέρνησης δεν διαφέρουν σημαντικά από αυτή της στεριάς, έχει δοθεί όμως ιδιαίτερη έμφαση στις συμμετοχικές διαδικασίες. Προσοχή χρειάζεται όσον αφορά τα εμπλεκόμενα μέρη, αφού τώρα αλλάζει η δυναμική των τύπων stakeholders που καλούνται να συμμετέχουν στο σχεδιασμό της θάλασσας.

Η πολυπλοκότητα του θέματος της χωρικής διακυβέρνησης στο θαλάσσιο χώρο παρουσιάζεται στη συνέχεια, έχοντας ως περιοχή μελέτης τον Κορινθιακό κόλπο.

A blue-tinted photograph of a sailboat on the water. The sailboat is in the middle ground, moving towards the right. The water is in the foreground, and a range of mountains is visible in the background under a bright sky. The text is overlaid on the upper half of the image.

CASE STUDY: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

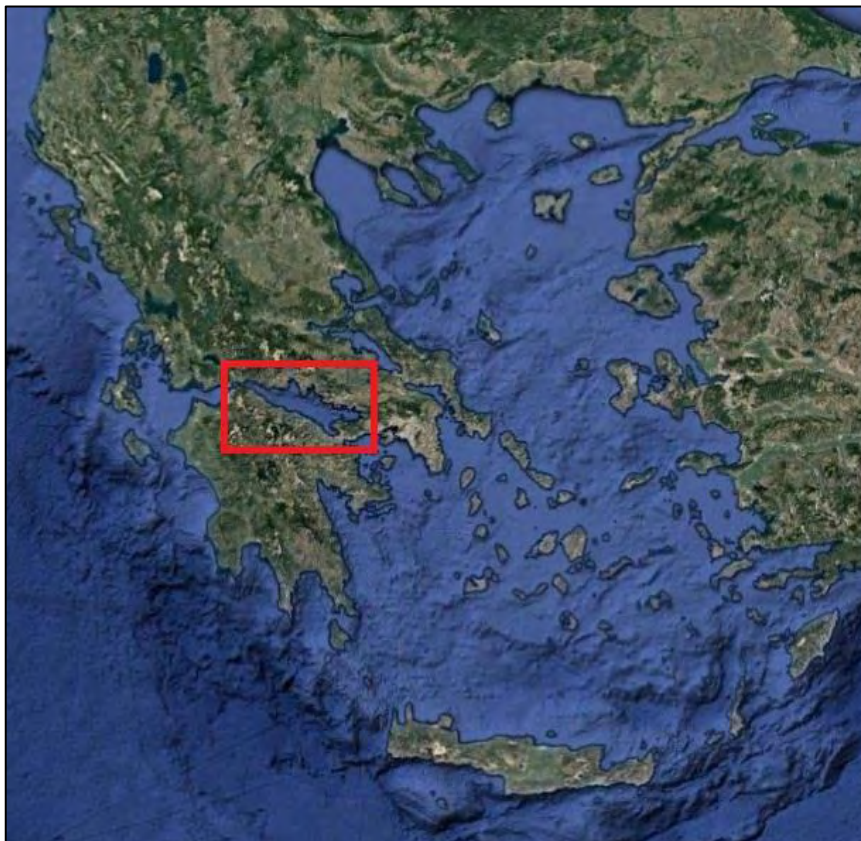
4. CASE STUDY: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

4.1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Κορινθιακός κόλπος είναι μια στενή λωρίδα θάλασσας που εκτείνεται μεταξύ της Στερεάς Ελλάδας στα βόρεια και της Πελοποννήσου στα νότια. Ο ισθμός της Κορίνθου αποτελεί το ανατολικό άκρο του κόλπου, μέσα από το οποίο, μετά τη διάνοιξη της διώρυγας το 1893, επικοινωνεί με το Σαρωνικό κόλπο. Στα δυτικά ορίζεται από τον πορθμό Ρίου – Αντιρρίου, όπου υπάρχει και ο Πατραϊκός κόλπος, μέσω του οποίου συνδέεται με το Ιόνιο πέλαγος. Είναι ο μεγαλύτερος κόλπος της Ελλάδας με το μήκος του να φτάνει περίπου τα 115 χλμ. και το πλάτος του περίπου τα 25 χλμ. Οδεύοντας ανατολικά προς δυτικά, το πλάτος του παραμένει σχεδόν το ίδιο κατά το μεγαλύτερο μέρος του και στενεύει βαθμιαία ως το στενότερό του σημείο, μεταξύ Ρίου – Αντιρρίου, στα 2 χλμ. (Εγκυκλοπαίδεια Δομή, 2005)

Εικόνα 3: Θέση του Κορινθιακού Κόλπου στην Ελλάδα

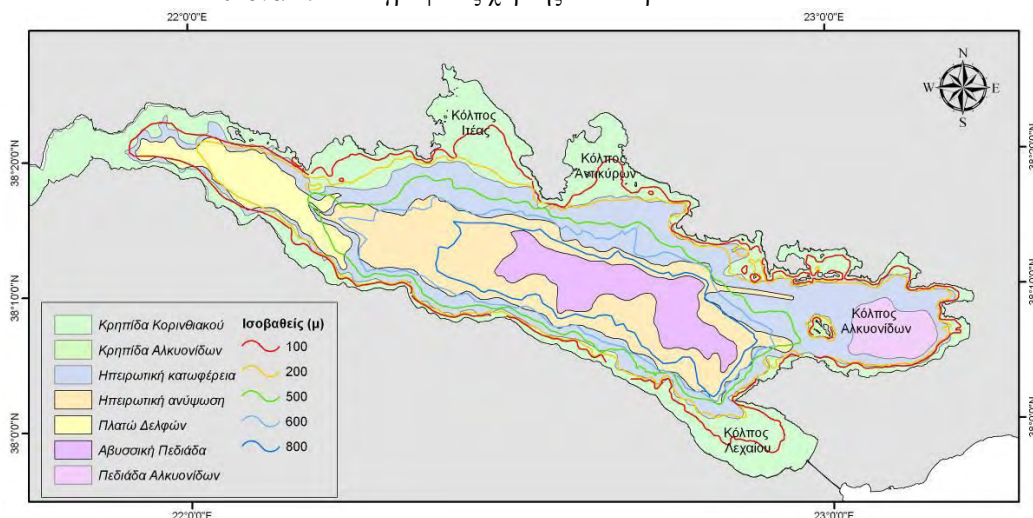
Πηγή: Google Earth, Ιδία επεξεργασία

Αποτελεί περιοχή ιδιαίτερου γεωλογικού αλλά και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Διαθέτοντας χαρακτηριστικά πλήρους σχηματισμένης θαλάσσιας λεκάνης σε συνδυασμό με τις σχετικά μικρές διαστάσεις του, ο Κορινθιακός κόλπος καθίσταται ιδιαίτερα ελκυστικός για ωκεανογραφικές και θαλάσσιες γεωλογικές μελέτες. Επιπλέον, λόγω του μεγάλου βάθους που διαθέτει, το οποίο ξεπερνά τα 900 μέτρα, σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες γεωμορφολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, ο ημίκλειστος αυτός κόλπος διαθέτει μία ασυνήθιστα υψηλή βιοποικιλότητα και παραγωγικότητα, η οποία παρόλη τη συνεχή ανθρωπογενή επιβάρυνση, συνεχίζει να ακμάζει. (Archipelagos NGO)

4.1.2 ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Αποτελεί μια από τις πιο ενδιαφέρουσες περιοχές για γεωλογικές μελέτες με πλήθος βιβλιογραφίας και ερευνών στο ιστορικό της. Τα ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά και το ανάγλυφό του έχει προσελκύσει εδώ και πολλά χρόνια το επιστημονικό ενδιαφέρον. Το 1966 οι B. C. Heezen, M. Ewing και G. L. Johnson, ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της πρώτης σύγχρονης έρευνας και τον περιγράφουν σαν μια βαθιά θαλάσσια λεκάνη με υφαλοκρηπίδα, κατωφέρεια και αβυσσική πεδιάδα. (korinthiakos.info)

Εικόνα 4: Φυσιογραφικός χάρτης του Κορινθιακού Κόλπου

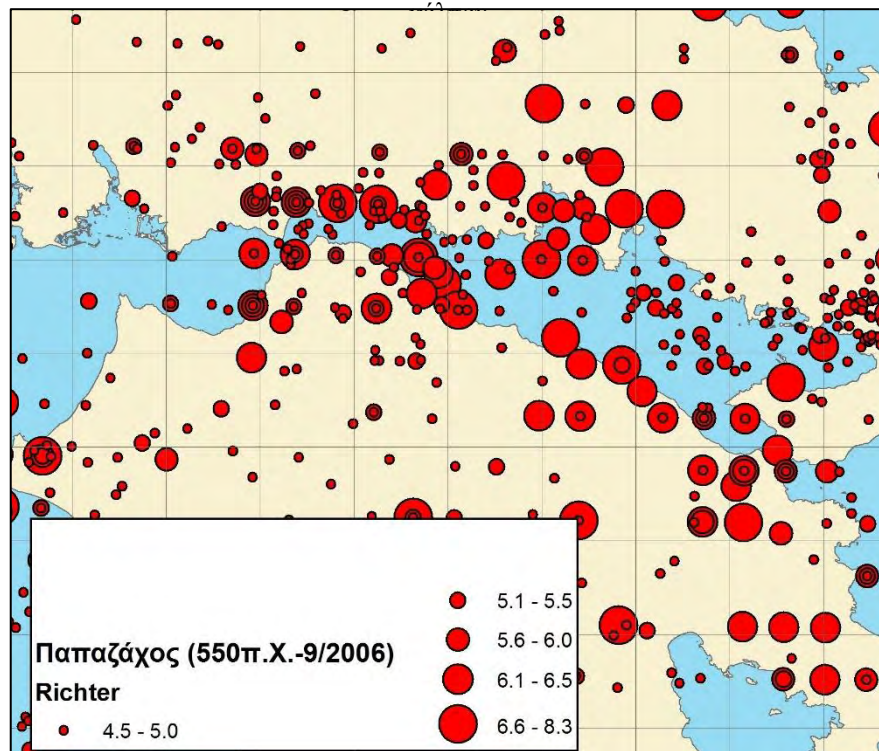

Πηγή: korinthiakos.info

Αποτελεί ένα ευρύ τεκτονικό βύθισμα με υψηλούς ρυθμούς απομάκρυνσης, μεταξύ των δύο απέναντι ακτών (10-14μμ/χρόνο), (Stefatos et al., 2002 στο Παλαιολόγος, 2015). Ο Κορινθιακός κόλπος βρίσκεται στην Κορινθιακή τάφρο, η οποία ανήκει σε μια ομάδα επιμηκών και στενών ασύμμετρων τάφρων της δυτικής Ελλάδας.

Σε όλη την περιοχή υπάρχουν ενεργά ρήγματα, τα οποία έχουν ως κυριαρχούσες διευθύνσεις Δ-Α, δηλαδή παράλληλα με τον άξονα του Κορινθιακού και Β-Ν δηλαδή κάθετες με τον Κορινθιακό κόλπο. (Πυργάκης, 2017) Τα ρήγματα αυτά προκαλούν έντονη σεισμικότητα στην περιοχή με καταγραφές πλήθους σεισμών από το 1900 έως σήμερα μεγαλύτερων των 5.5 R. (Papazachos and Papazachou, 1997 στο Παλαιολόγος, 2015)

Εικόνα 5: Καταγραφές σεισμών έως το 2006 στην περιοχή του Κορινθιακού

Πηγή: Πυργάκης, 2017

4.1.3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην περιοχή γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο έχουν βρεθεί στοιχεία ανθρώπινου πολιτισμού από τη Νεολιθική εποχή (ΙΜΕ). Στην αρχαιότητα αποτέλεσε μια από τις σημαντικότερες περιοχές ανάπτυξης του αρχαίου πολιτισμού, όπου και δημιουργήθηκαν πολλές σημαντικές πόλεις και οικισμοί. Σήμερα συνεχίζει να αποτελεί μια περιοχή με αυξημένη οικιστική ανάπτυξη με το συνολικό πληθυσμό των Δήμων που τον περιβάλλουν να ανέρχεται σε περίπου 600.000 και των Δημοτικών Ενοτήτων σε περίπου 500.000. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται αναλυτικά ο πληθυσμός ανά Δήμο και ανά ΔΕ.

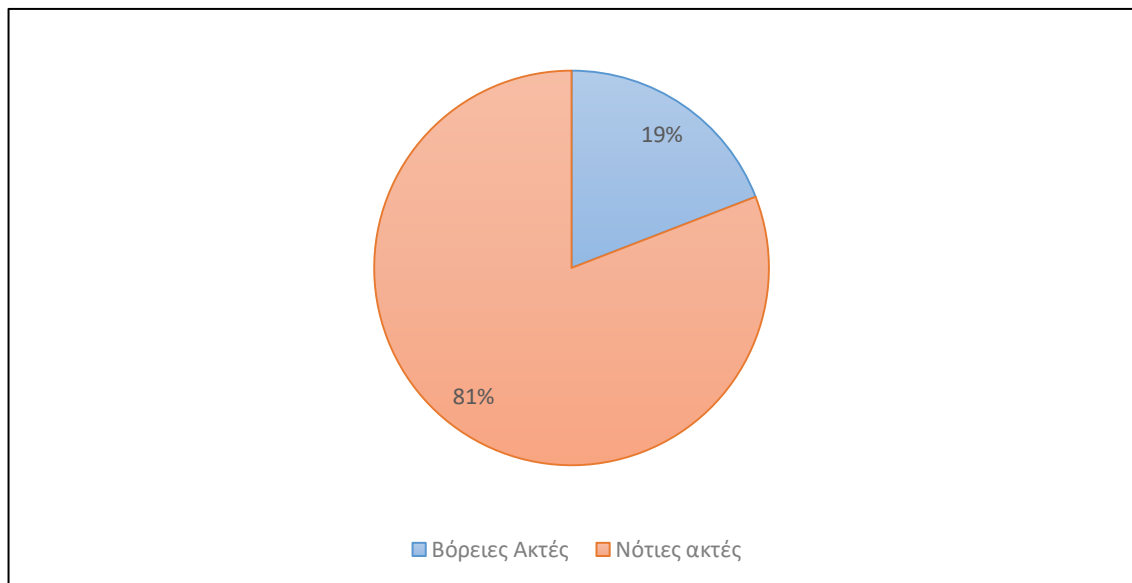
Πίνακας 3: Πληθυσμός των Δήμων και των Δημοτικών Ενοτήτων γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο

ΔΗΜΟΣ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011
ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	17.885	ΒΙΛΙΩΝ	1753
ΜΕΓΑΡΕΩΝ	36.924	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	28.591
ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	27.800	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	2.598
		ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	17.701
		ΧΑΛΚΕΙΑΣ	2.397
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	49.872	ΑΙΓΕΙΡΑΣ	2.626
		ΑΙΓΙΟΥ	26.523
		ΑΚΡΑΤΑΣ	4.747
		ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	6.429
		ΕΡΙΝΕΟΥ	3.236
		ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	6.311
ΠΑΤΡΕΩΝ	213.984	ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ	4.627
		ΠΑΡΑΛΙΑΣ	9.987
		ΠΑΤΡΕΩΝ	170.896
		ΡΙΟΥ	14.622
ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	19.027	ΒΕΛΟΥ	8.061
		ΒΟΧΑΣ	10.966
ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	ΑΣΣΟΥ - ΛΕΧΑΙΟΥ	6.993
		ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	38.132
ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	16.578
ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	17.365	ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	4.088
		ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	13.277
ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	19.025
ΔΙΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΩΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	8.188	ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	1.537
		ΔΙΣΤΟΜΟΥ	3.881
ΛΕΒΑΔΕΩΝ	31.315	ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ	3.170
		ΚΥΡΙΑΚΙΟΥ	2.298
		ΛΕΒΑΔΕΩΝ	22.779
ΘΗΒΑΙΩΝ	36.477	ΘΙΣΒΗΣ	2.476
		ΠΛΑΤΑΙΩΝ	4.908
ΔΕΛΦΩΝ	26.716	ΑΜΦΙΣΣΑΣ	8.370
		ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ	2.989
		ΔΕΣΦΙΝΗΣ	1.988
		ΙΤΕΑΣ	5.888
ΔΩΡΙΔΟΣ	13.627	ΕΥΠΑΛΙΟΥ	6.086
		ΤΟΛΟΦΩΝΟΣ	2.762

Πηγή: e-demography.gr, Ίδια επεξεργασία

Όπως παρατηρείται και στο Διάγραμμα 1, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατοικεί στις νότιες ακτές του Κορινθιακού κόλπου. Καθοριστικό παράγοντα έπαιξε η γεωμορφολογία των ακτών, καθώς διαθέτουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά. Οι βόρειες ακτές είναι βραχώδεις και απόκρημνες, γεγονός το οποίο δυσκόλεψε τη δημιουργία πολλών οικισμών. Αντίθετα οι νότιες ακτές διαθέτουν ομαλό έδαφος το οποίο καταλήγει σε επίπεδες παραλίες, δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη της περιοχής.

Διάγραμμα 1: Κατανομή πληθυσμού στις ακτές του Κορινθιακού Κόλπου

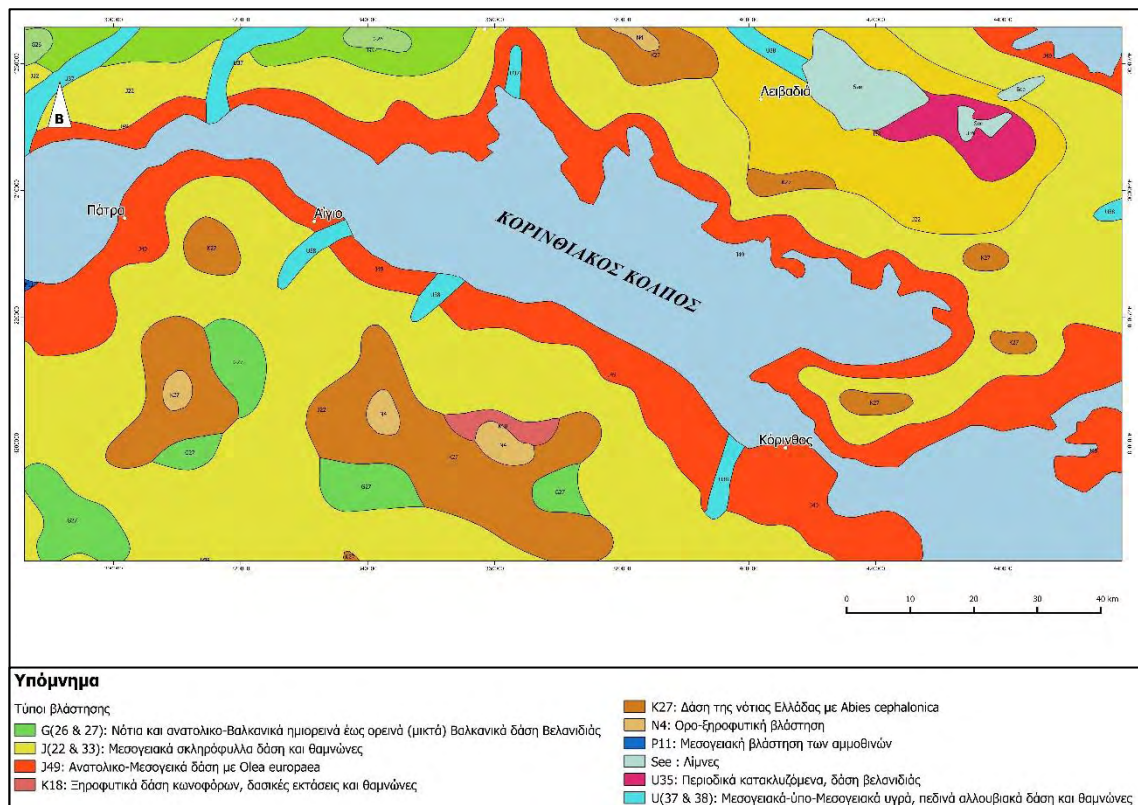
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

4.2 ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΧΕΡΣΑΙΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ)

4.2.1 ΧΕΡΣΑΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Η Ελλάδα αν και αποτελεί μόνο το 6% της έκτασης της Ευρώπης, τα είδη βλάστησής της αποτελούν το 26% του συνόλου των ειδών της ηπείρου. Έτσι και περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου απαντάται εξαιρετικά υψηλή ποικιλότητα βλάστησης, η οποία αποτυπώνεται χωρικά στο χάρτη 1 σε μια απόσταση από τη θάλασσα προς το εσωτερικό περίπου 15 km. Ο χάρτης απεικονίζει τη Δυνητική Φυσική Βλάστηση (Potential Natural Vegetation) της περιοχής όπως διαμορφώνεται κάτω από την επίδραση του μακρο- και μικροκλίματος και του εδάφους και βασίζεται στο Χάρτη της Φυσικής Βλάστησης της Ευρώπης (Bohn et al. 2004 στο korinthiakos.info)

Χάρτης 1: Χάρτης κατανομής των δυνητικών μονάδων φυσικής βλάστησης περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου

Πηγή: Bohn et al, 2004 στο korinthiakos.info, Ιδία επεξεργασία

Στον Πίνακα 4 παρατίθενται όλοι οι τύποι βλάστησης και ενδεικτικά κάποια από τα είδη της Ελληνικής χλωρίδας που χαρακτηρίζουν τύπους φυσικής βλάστησης στις περιοχές περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου.

Πίνακας 4: Φυτικά είδη της Ελληνικής χλωρίδας που χαρακτηρίζουν τύπους φυσικής βλάστησης στις περιοχές περιμετρικά του Κορινθιακού κόλπου

ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΚΑΘΟΡΙΖΟΜΕΝΗ Η ΖΩΝΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ
J - Μεσογειακά σκληρόφυλλα δάση και θαμνώνες
<i>Αείφυλλη σκληρόφυλλη βλάστηση (μακκία)</i>
Quercus coccifera (πουνράρι)
Arbutus unedo (κουμαριά)
Pistacia lentiscus (σχίνος)
Myrtus communis (μυρτιά)
Olea europaea subsp. europaea (αγριελιά)
Juniperus oxycedrus (άρκευθος η οξύκεδρος)
Spartium junceum (σπάρτο)
Calicotome villosa (ασπάλαθος)
Asparagus acutifolius (σπαράγγι)
Φρυγανική βλάστηση
Thymra capitata (θυμάρι)
Phlomis fruticosa (ασφάκα)
Satureja thymbra (θρούμπι)
Cistus creticus (λαδανιά)
Asphodelus ramosus subsp. ramosus (ασφόδελος)
Lavandula stoechas (λεβάντα)
Origanum spp. (διάφορα είδη ρίγανης)
Teucrium polium (λιβανόχορτο)
K - Ξηροφυτικά δάση κωνοφόρων, δασικές εκτάσεις και θαμνώνες
<i>Βλάστηση Μεσογειακών θερμόφιλων (0-600 μ) και ορεινών δασών κωνοφόρων (υψόμετρα 600-1900 μ)</i>
Pinus halepensis (χαλέπιος πεύκη)
Cupressus sempervirens (κυπαρίσσι)
Abies cephalonica (κεφαλληνιακή ελάτη)
Pinus nigra subsp. nigra (μαύρη πεύκη)
G - Θερμόφιλα μικτά δάση φυλλοβόλων πλατυφύλλων
<i>Βλάστηση Μεσογειακών και ορεινών δασών φυλλοβόλων δρυών, άλλα φυλλοβόλα δάση</i>
Quercus frainetto (πλατύφυλλη δρυς)
Quercus pubescens (χνοόδης δρυς)
Quercus macrolepis (βαλανιδιά)
Quercus cerris (δρυς η ευθύφλοια)
Carpinus orientalis (γαύρος ο ανατολικός)
Celtis australis (μελικουκιά ή κελτίς η νότια)
Acer monspessulanum (σφενδάμι)
ΕΛΛΑΦΙΚΑ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΗ Η ΑΖΩΝΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ
P - Παράκτια βλάστηση και εσωτερική αλοφυτική βλάστηση
<i>Αμμόφιλη βλάστηση</i>
Elytrigia juncea (αγριοέρι)
Ammophila arenaria (αμμοφίλα)
Atriplex hastata (άγρια σπανάκια)

Medicago marina (μηδική της θάλασσας)
Salsola kali (θαλασσάγκαθο)
Xanthium strumarium
<i>Βραχο-αλόφιλη βλάστηση</i>
Crithmum maritimum (κρίταμο)
Arthrocnemum macrostachyum
Cichorium spinosum (σταμναγκάθι)
Frankenia hirsuta
Limonium vulgare (λιμόνιο)
Lotus cytisoides
<i>Αλόφιλη ή Αλοφυτική βλάστηση (Βλάστηση των αλατούχων εδαφών)</i>
Arthrocnemum macrostachyum (αρμυρίθρα)
Halimione portulacoides
Halocnemum strobilaceum
Juncus spp. (βούρλα)
Limonium spp. (λιμόνια)
Suaeda maritima (αρμυρίχη)
U - Βλάστηση των πλημμυρισμένων πεδιάδων, εκβολών και υγρών θέσεων γλυκού νερού
<i>Υγρόφιλη-Ελοφυτική βλάστηση</i>
<i>Καλαμώνες και λοιπή ελοφυτική βλάστηση</i>
Alisma plantago-aquatica (πλεμονόχορτο, λάππα)
Iris pseudacorus (βλιτσίνι, αγριόκρινος)
Lythrum salicaria (άγνος)
Mentha aquatica (μένθα)
Nasturtium officinale (νεροκάρδαμο)
Phragmites australis (καλάμι)
Schoenoplectus lacustris (σύφα, βούτομος)
Typha latifolia (ψαθί)
<i>Θαμνώνες με πικροδάφνη και αρμυρίκια (Nerio-Tamaricetea)</i>
Nerium oleander (πικροδάφνη)
Rubus ulmifolius (αγριόβατος)
Solanum dulcamara (αγιόκλημα)
Spartium junceum (σπάρτο)
Tamarix spp. (αρμυρίκια)
Vitex agnus-castus (λυγαριά)
<i>Παραποτάμια ή παρόχθια βλάστηση (δάση με ιτιές και λεύκες δάση ανατολικής πλατάνου)</i>
Salix spp. (ιτιά)
Alnus glutinosa (σκλήθρο)
Ulmus laevis (φτελιά)
Platanus orientalis (πλάτανος)
Humulus lupulus (αγριόκλημα)
Periploca graeca
Tamus communis (αβρονιά)

Solanum dulcamara (αγιόκλημα)
Calystegia sepium (κληματίδα)
Dryopteris filix-mas (φτέρη)
Anemone blanda (ανεμώνη)
Ruscus aculeatus (συρνάκανθα, κοραλλόχορτο)
Rosa arvensis (αγριοτριανταφυλλιά)
Rubus sanctus (αγριόβατος)
Dracunculus vulgaris (δρακοντιά, φιδόχορτο)
Urtica dioica (τσουκνίδα)
Hedera helix (κισσός)

Πηγή: korinthiakos.info

4.2.2 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Εκεί που τα νερά είναι ρηχά η ηλιακή ακτινοβολία διεισδύει στο βυθό της θάλασσας δημιουργώντας έτσι το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη των θαλάσσιων οργανισμών. Τα παράκτια οικοσυστήματα αποτελούν την πιο παραγωγική θαλάσσια ζώνη και είναι εκεί όπου συναντώνται τα δάση των θαλασσών, τα οποία λειτουργούν ως «βοσκοτόπια», «νηπιοτροφεία» και περιοχές αναπαραγωγής για εκατοντάδες είδη οργανισμών. Λόγω της υψηλής παραγωγικότητάς τους αποτελούν είναι εξαιρετικά σημαντικά για τη βιοποικιλότητα και επιβίωση των αλιευτικών πόρων των θαλασσών. Στα ρηχά, παράκτια νερά του Κορινθιακού κόλπου αναπτύσσεται μια ιδιαίτερη βιοποικιλότητα θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, η οποία περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό ψαριών, ασπόνδυλων οργανισμών και φυκών, καθώς και μεγάλες εκτάσεις προστατευόμενων παραγωγικών οικοσυστημάτων προτεραιότητας, όπως λιβάδια Ποσειδωνίας και υφάλους κοραλλιγενών ροδοφυκών. (Archipelagos NGO)

Τα προστατευόμενα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας διαθέτουν πολύ σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της παραγωγικότητας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και συναντώνται μόνο στη Μεσόγειο, από τα ρηχά νερά έως και βάθη 50 μέτρων. Πρόκειται για ένα πολυετές «ανώτερο» φυτό, το οποίο ανθοφορεί κατά τους φθινοπωρινούς μήνες και διαθέτει χαρακτηριστικό πράσινο χρώμα. Πολλά είδη φυκών και θαλάσσιων ζώων βρίσκουν καταφύγιο στις εκτάσεις αυτές. (Archipelagos NGO)

Εικόνα 6: Λιβάδι Ποσειδωνίας
Πηγή: Archipelagos, NGO

Σήμερα παρατηρείται μείωση των λιβαδιών Ποσειδωνίας, κυρίως στην κεντρική και δυτική Μεσόγειο, η οποία πολλές φορές μεταφράζεται και σε ολοκληρωτική ερημοποίηση. Στον Κορινθιακό κόλπο βρίσκονται από τις σημαντικότερες εκτάσεις λιβαδιών Ποσειδωνίας της ευρύτερης περιοχής. (Archipelagos NGO)

Οι ύφαλοι κοραλλιγενών ροδοφυκών εντοπίζονται σε βαθιά νερά και σε αυτούς αναπτύσσεται εξαιρετικά υψηλή βιοποικιλότητα. Για το λόγο αυτό έχουν σημαντικότατο ρόλο στην παραγωγικότητα των θαλασσών, στηρίζοντας μεγάλο αριθμό φυκών, ψαριών και ασπόνδυλων οργανισμών. (Archipelagos NGO)

Εικόνα 7: Ύφαλος κοραλλιγενών ροδοφυκών

Πηγή: Archipelagos, NGO

Αναπτύσσονται ιδιαίτερα αργά (0,006 – 1 mm ανά έτος) και η καταστροφή που υπόκεινται από την αλιεία με μηχανότρατα κρίνεται μη αναστρέψιμη. Αν και αυτός ο τρόπος αλιείας έχει απαγορευθεί μέσω της εθνικής νομοθεσίας σε περιοχές όπου υπάρχουν κοραλλιγενείς ύφαλοι, το γεγονός ότι η πλειονότητά τους δεν έχει χαρτογραφηθεί έχει ως αποτέλεσμα την

αδυναμία εφαρμογής της προστασίας. (Archipelagos NGO)

4.2.3 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΝΙΔΑ

Η τόσο πλούσια χλωρίδα του Κορινθιακού κόλπου προσφέρει ένα ελκυστικότατο περιβάλλον ανάπτυξης πολλών θαλάσσιων ζώων, οδηγώντας στη δημιουργία μιας επίσης εξαιρετικά πλούσιας πανίδας.

Στην περιοχή του Κορινθιακού αν και πρόκειται για μία σχετικά μικρή ημίκλειστη θάλασσα, φιλοξενούνται σημαντικοί πληθυσμοί διάφορων ειδών θαλάσσιων θηλαστικών τα οποία είτε ζουν σε μόνιμους πληθυσμούς στον Κορινθιακό, είτε απλώς διέρχονται από αυτόν. Παρατηρούνται επίσης και θαλάσσιες χελώνες του είδους *Caretta caretta*. (Greenpeace, 2009)

Αν και έχουν κριθεί ως προστατευόμενοι από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, αλλά και από διεθνείς συμβάσεις, δεν υπάρχουν αποτελεσματικά μέτρα προστασίας τους και έτσι έχει σημειωθεί μείωση των πληθυσμών τους τις τελευταίες δεκαετίες. Οι απειλές που αντιμετωπίζουν εντοπίζονται στις ανθρώπινες δραστηριότητες και κυρίως στην υπεραλίευση, ρύπανση και ηχορύπανση καθώς και σε προσκρούσεις με πλοία. (Greenpeace, 2009)

Πίνακας 5: Είδη θαλάσσιας πανίδας που φιλοξενείται στον Κορινθιακό κόλπο

Eunicella cavolin	Γοργόνιες
Paramuricea clavata	
Leptogorgia sarmentosa	
Pagellus erythrinus (Λιθρίνι)	Ψάρια
Sphyræna sphyræna (Λούτσος)	
Oblada melanura (Μελανούρι)	
Dentex macrophthalmus (Μπαλάς)	
Mullus barbatus (Κουτσομούρα)	
Sardinella aurita (Σαρδελομάνα)	
Dentex dentex (Συναγρίδα)	
Sarpa salpa (Σάλπα)	
Trachinotus onatus (Λίτσα)	
Mullus surmuletus (Μπαρμπούνι)	
Pinna nobilis (Πίνα)	Ασπόνδυλα
Lithofaga lithofaga (Πετροσωλήνα, Σωλήνα)	
Octopus vulgaris (Κοινό χταπόδι)	

Πηγή: Greenpeace, 2009

Πίνακας 6: Είδη θηλαστικών και θαλάσσιων χελωνών που συναντώνται στον Κορινθιακό κόλπο

Tursiops truncatus (Ρινοδέλφινι)	Θαλάσσια Θηλαστικά
Stenella coeruleoalba (Ζωνοδέλφινι)	
Delphinus delphis (Κοινό δελφίνι)	
Grampus griseus (Σταχτοδέλφινι)	
Balaenoptera physalus (Πετροφάλαινα)	
Caretta caretta (Καρέτα)	Θαλάσσιες Χελώνες

Πηγή: Greenpeace, 2009

4.2.4 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών φυτών και ζώων που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών (ypaka.gr):

- τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (Special Protection Areas - SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ «για τη διατήρηση των άγριων πτηνών»

- τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance – SCI) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και τα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ αυτής.

Οι ΖΕΠ, μετά το χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000, και η διαχείρισή τους ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τις διατάξεις του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. (ypka.gr)

Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου των ΤΚΣ, τα Κράτη Μέλη είναι υποχρεωμένα να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)» (Special Areas of Conservation - SAC)» το αργότερο μέσα σε μια εξαετία και να καθορίσουν τις προτεραιότητες για την διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εντός αυτών. Οι ΕΖΔ υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1, 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. (ypka.gr)

Στην περιοχή που περιβάλλει τον Κορινθιακό κόλπο εντοπίζεται ένας πολύ σημαντικός αριθμός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000, ο οποίος ανέρχεται σε συνολικά 21 προστατευόμενες περιοχές (13 ΤΚΣ / ΕΖΔ και 8 ΖΕΠ) .

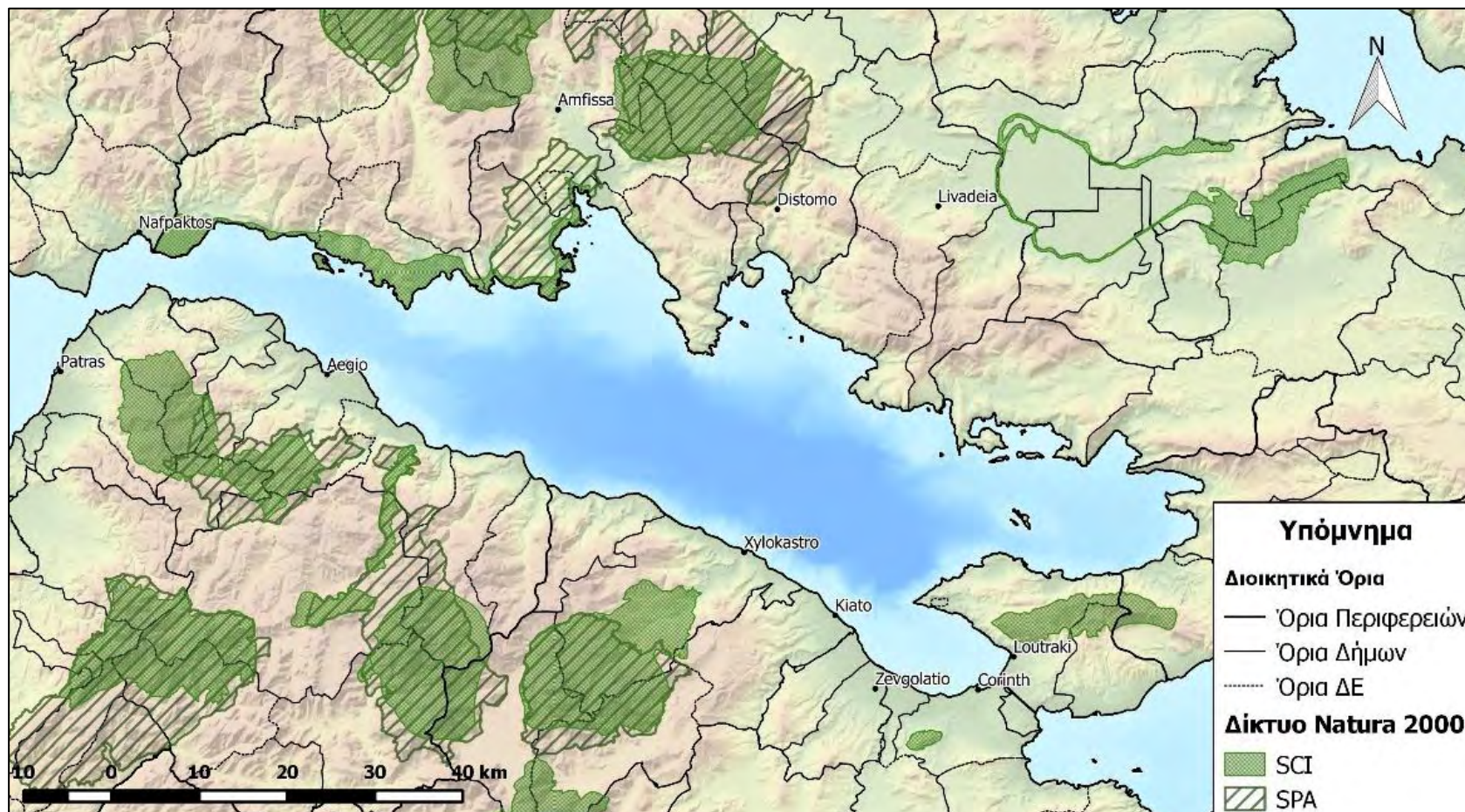
Ο Κορινθιακός κόλπος όμως αποτελεί ένα πολύ ευαίσθητο οικοσύστημα και σαν μια ενιαία περιοχή, όπου οποίο ζουν και αναπαράγονται πολλά προστατευόμενα είδη. Για το λόγο αυτό προτάθηκε το καλοκαίρι του 2016 να ενταχθεί, στο σύνολό του, στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών Natura 2000, με κοινή υπουργική απόφαση των υπουργείων Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης.

Πίνακας 7: Προστατευόμενες περιοχές δικτύου Natura 2000 γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο

ΚΩΔΙΚΟΣ ΤΟΠΟΥ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ
GR2320002	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ & ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ
GR2320003	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ
GR2320004	ΤΚΣ / ΖΕΠ	ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
GR2320005	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΗ ΜΑΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ
GR2320006	ΤΚΣ / ΖΕΠ	ΑΛΥΚΗ ΑΙΓΙΟΥ
GR2320007	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ
GR2320008	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ
GR2320009	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΣΤΡΙΩΝ
GR2320010	ΖΕΠ	ΖΟΥΜΠΙΑΤΑ-ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΟΣ-ΜΑΡΜΠΑΣ- ΚΛΩΚΟΣ
GR2320012	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ
GR2320013	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ (ΑΡΘΑΝΙΑ) - ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
GR2410001	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΛΙΜΝΕΣ ΥΛΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΜΝΗ - ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΟΙΩΤΙΚΟΥ ΚΗΦΙΣΣΟΥ
GR2410002	ΖΕΠ	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ
GR2450002	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΓΚΙΩΝΑ
GR2450004	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟ ΕΩΣ ΙΤΕΑ
GR2450007	ΖΕΠ	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΚΙΩΝΑ, ΧΑΡΑΔΡΑ ΡΕΚΑ, ΛΑΖΟΡΕΜΑ ΚΑΙ ΒΑΘΙΑ ΛΑΚΚΑ
GR2450008	ΖΕΠ	ΟΡΗ ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ
GR2450009	ΖΕΠ	ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ
GR2530001	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΚΥΛΛΗΝΗ (ΖΗΡΕΙΑ) & ΧΑΡΑΔΡΑ ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΤΣΑΣ
GR2530005	ΤΚΣ / ΕΖΔ	ΟΡΗ ΓΕΡΑΝΙΑ
GR2530006	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΖΗΡΕΙΑ (ΚΥΛΛΗΝΗ)

Πηγή: ypeka.gr, Ιδία επεξεργασία

Χάρτης 2: Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο

Πηγή: ypeka.gr, Ιδία επεξεργασία

4.2.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ

Η υπεραλίευση αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερα φαινόμενα που συντελούν στην υποβάθμιση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Ο Κορινθιακός κόλπος με την πλούσια θαλάσσια πανίδα του, δεν αποτελεί εξαίρεση. Σύμφωνα με στοιχεία σε μελέτη της Greenpeace (2009), η υπεραλίευση αποτελεί

Εικόνα 8: Υπεραλίευση
Πηγή: greenpeace.org

μεγάλο εθνικό πρόβλημα. Συγκεκριμένα για την περιοχή του Κορινθιακού κόλπου αναφέρεται σημαντικότερη αύξηση των αλιευμάτων, σε βάθος σαράντα ετών, η οποία δεν αποδίδεται στην αύξηση του πληθυσμού τους αλλά στην ανάπτυξη της τεχνολογίας των αλιευτικών μέσων. Με τις καινούριες μεθόδους οι αλιείς έχουν πλέον τη δυνατότητα εκμετάλλευσης ειδών σε μεγαλύτερα βάθη, αλλά και σε μεγαλύτερες ποσότητες.

Στις σημαντικότερες πηγές ρύπανσης του Κορινθιακού κόλπου εντάσσεται η κόκκινη λάσπη. Η κόκκινη λάσπη (red mud) προκύπτει ως στερεό απόβλητο κατά τη διαδικασία παραγωγής αλουμίνας/αλουμινίου από βωξίτη. Πολλοί τόνοι του αποβλήτου έχουν εναποθεθεί στο βυθό του κόλπου της Αντίκυρας, διαταράσσοντας το φυσικό οικοσύστημα αφού η ποσότητα ξεπερνά στο τριπλάσιο την ποσότητα των φυσικών ιζημάτων των ποταμών που εκβάλλουν στις νότιες ακτές του Κορινθιακού κόλπου. Αν και η ΑΤΕ έχει δεσμευτεί για την παύση εναπόθεσης κόκκινης λάσπης στον Κορινθιακό δεν είναι γνωστή η μακροχρόνια ζημιά που έχει ήδη προκληθεί. (Greenpeace, 2009)

Εικόνα 9: Μέδουσες του είδους *Aurelia aurita*
Πηγή: medusas.org

Το οικοσύστημα του Κορινθιακού κόλπου είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο και το καλοκαίρι του 2017, παρατηρήθηκε μια έξαρση του αριθμού των μεδουσών στην περιοχή, η οποία δημιούργησε πολλά προβλήματα. Σύμφωνα με δελτίο τύπου του ΣΠΟΑΚ τα αίτια εντοπίζονται κυρίως στην υπεραλίευση και τη μόλυνση. Σημαντικό παράγοντα κατέχει και η κλιματική αλλαγή με την αύξηση της θερμοκρασίας των θαλασσών, γεγονός που ευνοεί την ανάπτυξή τους ιδιαίτερα.

4.3 ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

4.3.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στην περίμετρο του Κορινθιακού κόλπου έχουν αναπτυχθεί πολλοί μεγάλοι και μικροί οικισμοί, πολλοί από τους οποίους χρονολογούνται από τα αρχαία χρόνια. Στις ακτές του φιλοξενείται μεγάλος αριθμός μόνιμου πληθυσμού αλλά και πολλών τουριστών, κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, καθιστώντας τον έναν από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς. Στον πίνακα απεικονίζονται οι οικισμοί άνω των 2000 κατοίκων στην περιοχή.

Πίνακας 8: Πληθυσμός παραλιακών οικισμών άνω των 2000 κατοίκων γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο

	1991	2001	2011
Πάτρα	152.570	168.530	167.446
Κόρινθος	27.412	30.434	30.176
Αίγιο	22.178	21.772	20.422
Ναύπακτος	10.854	13.254	13.415
Λουτράκι	9.338	10.673	11.564
Κιάτο	9.100	9.655	9.743
Ξυλόκαστρο	5.821	5.173	5.390
Ρίο	3.496	5.032	5.231
Ιτέα	4.303	4.627	4.666
Λέχαιο	2.319	3.726	3.952
Βέλο	3.135	3.017	3.041
Βραχάτι	2.299	2.656	2.951
Αντίκυρα	2.271	2.103	2.812
Διακοπτό	2.109	2.047	2.290
Κυριάκι	2.148	2.021	2.194

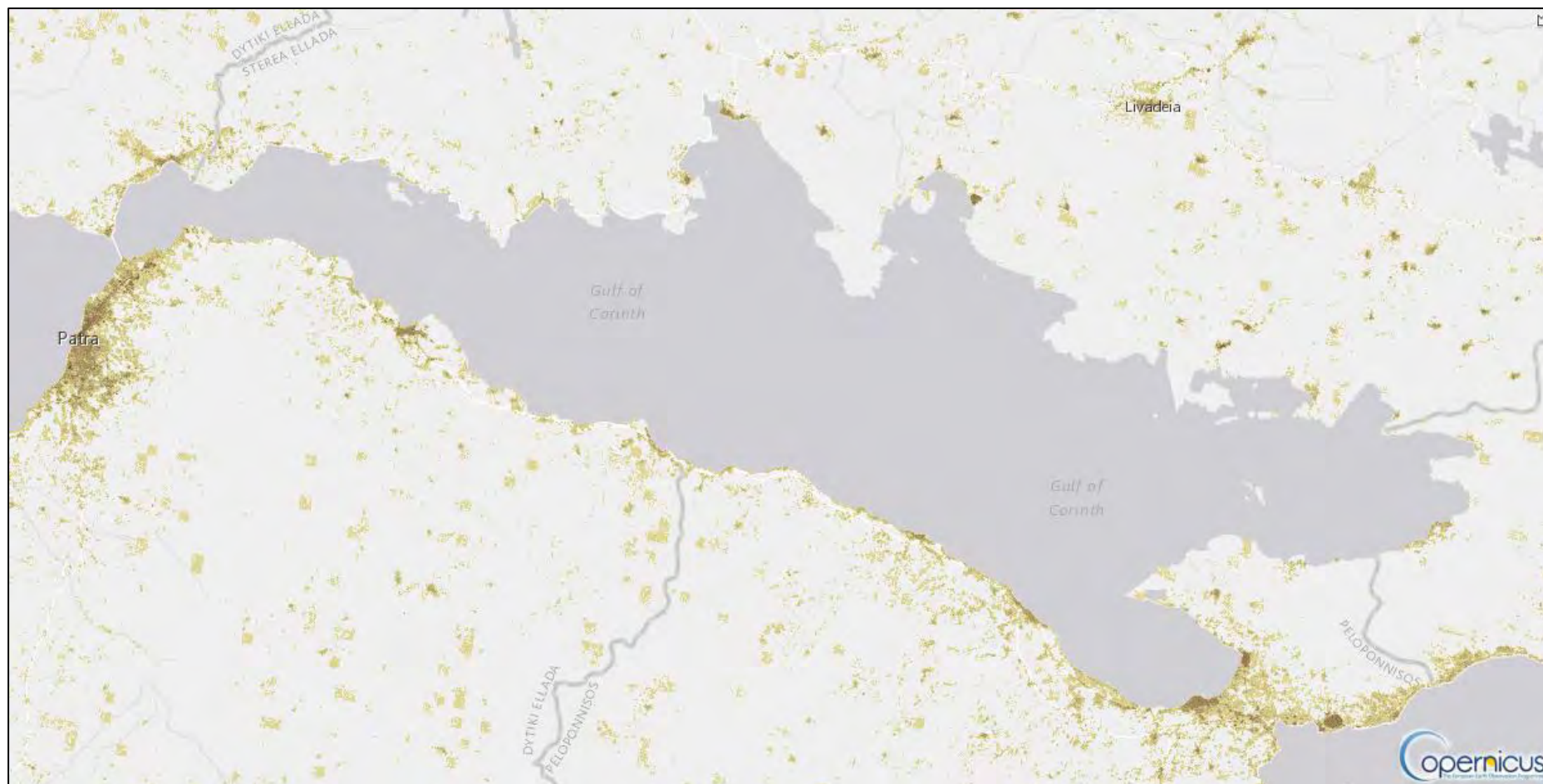
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

Η γεωμορφολογία της περιοχής διαμόρφωσε την οικιστική ανάπτυξη αλλά και τις οικονομικές δραστηριότητες γύρω από την κλειστή αυτή θάλασσα. Οι βόρειες ακτές του Κορινθιακού κόλπου, είναι ιδιαίτερα βραχώδης και απόκρημνες, ευνοώντας την ανάπτυξη δραστηριοτήτων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, και δυσχεραίνοντας την ανάπτυξη πολλών αστικών περιοχών. (Papageorgiou, Christopoulou, & Kostopoulou, 2017)

Σε αντίθεση, στις νότιες ακτές του κόλπου, η οικιστική ανάπτυξη είναι ιδιαίτερα έντονη λόγω των ήπιων κλίσεων του εδάφους, που καταλήγει σε εύκολα προσβάσιμες παραλίες. Κατά μήκος των ακτών της Πελοποννήσου είναι επίσης έντονα ανεπτυγμένο το φαινόμενο των «δεύτερων κατοικιών», οι οποίες υπάρχουν είτε ως μέρος ενός εγκεκριμένου τοπικού χωρικού σχεδίου, είτε ως μέρος του νόμου για την εκτός σχεδίου δόμηση. (Papageorgiou, Christopoulou, & Kostopoulou, 2017)

Στον χάρτη 3 είναι πολύ εμφανής η διαφορά έντασης της οικιστικής δραστηριότητας ανάμεσα στις απέναντι ακτές και είναι φανερό πως στις νότιες ακτές τείνει να καλύψει το σύνολο των παράλιων περιοχών. Η μεγάλη βέβαια αυτή οικιστική ανάπτυξη έχει ως αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί προβλήματα στην περιοχή, από διάβρωση των ακτών μέχρι και ρύπανση-μόλυνση των θαλασσών, απαιτώντας ειδική διαχείριση για την αντιμετώπισή τους.

Χάρτης 3: Οικιστική δραστηριότητα γύρω από τον Κορινθιακό κόλπο το 2016

Πηγή: Copernicus, 2016

4.3.2 ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες στον Κορινθιακό κόλπο δεν έχουν σταματήσει να αναπτύσσονται ούτε στιγμή από την εμφάνισή τους. Οι ποικίλοι φυσικοί πόροι της περιοχής ευνόησαν με το παραπάνω την άνθισή τους.

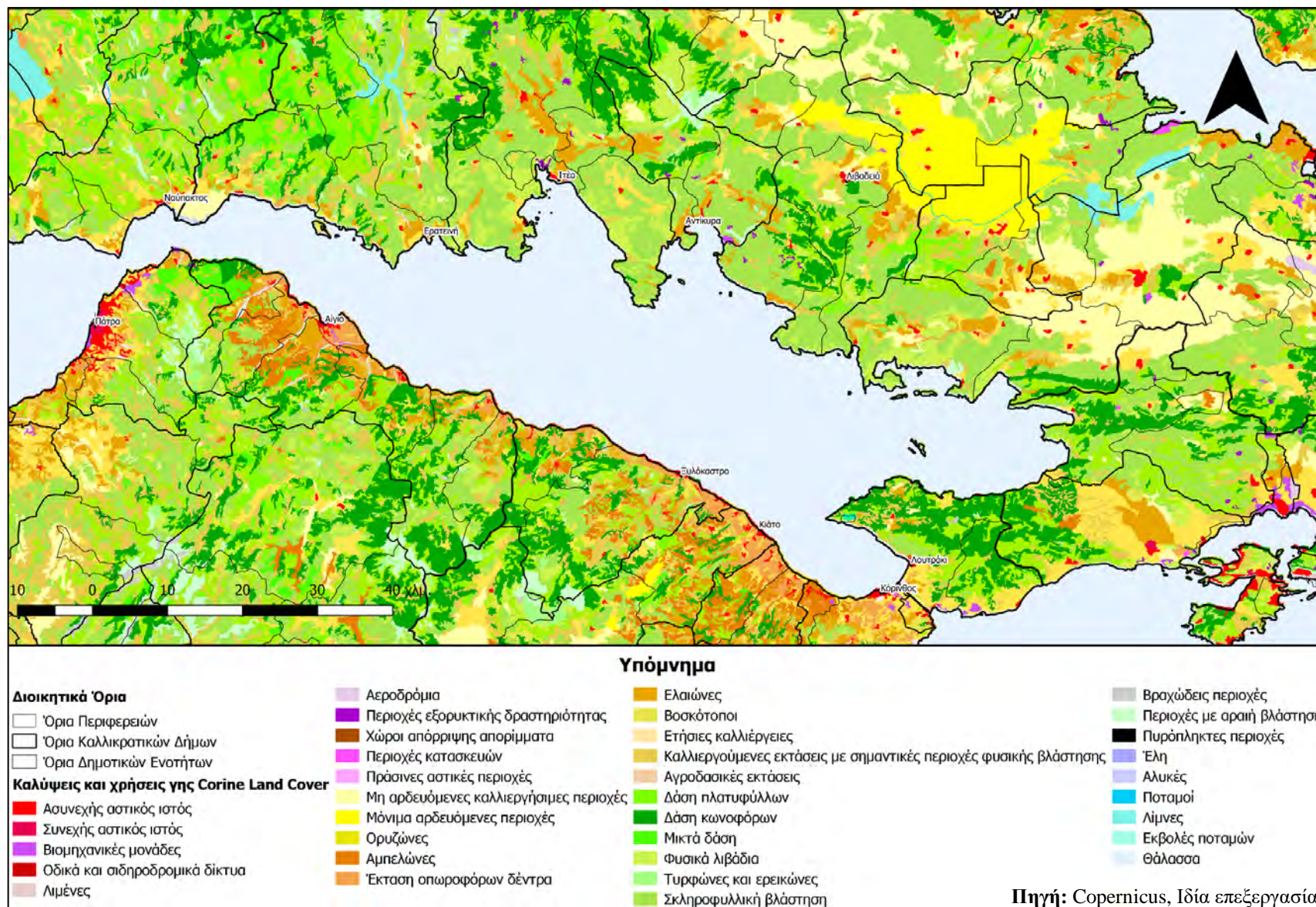
Στους χάρτες 4, 5 και 6 που ακολουθούν απεικονίζονται οι καλύψεις και χρήσεις γης όπως έχουν καταγραφεί από το πρόγραμμα Corine Land Cover από το ευρωπαϊκό σύστημα καταγραφής Copernicus για τις χρονολογίες 1990, 2000 και 2012 αντίστοιχα.

Με μια γενική ματιά και στους τρεις χάρτες φαίνεται ότι στις βόρειες ακτές του Κορινθιακού κόλπου επικρατεί η φυσική βλάστηση, με αρκετά σημεία εξορυκτικής και βιομηχανικής δραστηριότητας, καθώς και αρκετές περιοχές με αγροτικές καλλιέργειες. Οι οικιστικές περιοχές είναι πολύ περιορισμένες και σε διάσπαρτα σημεία της ακτής.

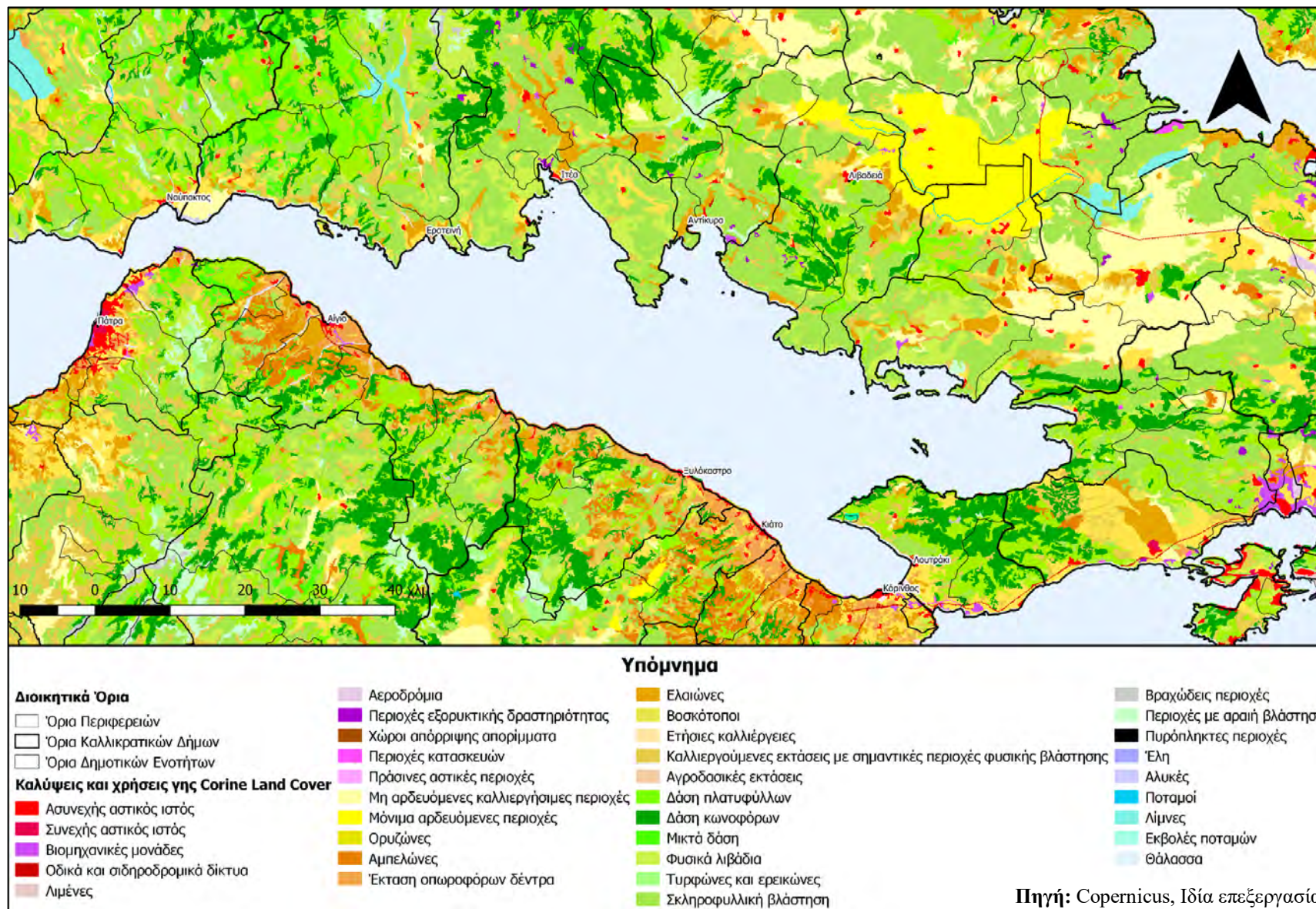
Από την πλευρά της Πελοποννήσου ιδιαίτερα ανεπτυγμένη είναι η αγροτική δραστηριότητα σε όλο σχεδόν το μήκος της νότιας ακτογραμμής. Ιδιαίτερα αυξημένη είναι και η οικιστική δραστηριότητα στον παράκτιο χώρο, ενώ η βιομηχανική δραστηριότητα που παρατηρείται είναι αρκετά περιορισμένη.

Διαχρονικά παρατηρούνται αλλαγές στις καλύψεις και χρήσεις γης με τις σημαντικότερες να περιλαμβάνουν την εξάπλωση του αστικού ιστού και αλλαγές στις δασικές εκτάσεις. Πιο αναλυτικά, η οικιστική εξάπλωση είναι εμφανής με την πάροδο των ετών και ιδιαίτερα στις νότιες ακτές του Κορινθιακού κόλπου όπου πλέον αποτελεί μία από τις κυριότερες καλύψεις της παράκτιας περιοχής. Οι δασικές εκτάσεις και συγκεκριμένα τα δάση κωνοφόρων δένδρων μειώνονται σημαντικά από το 1990 έως το 2000 και έως το 2012 οι εκτάσεις έχουν μειωθεί ακόμη πιο αισθητά με την καταγραφή πλέον και πυρόπληκτων εκτάσεων και στις δύο ακτές.

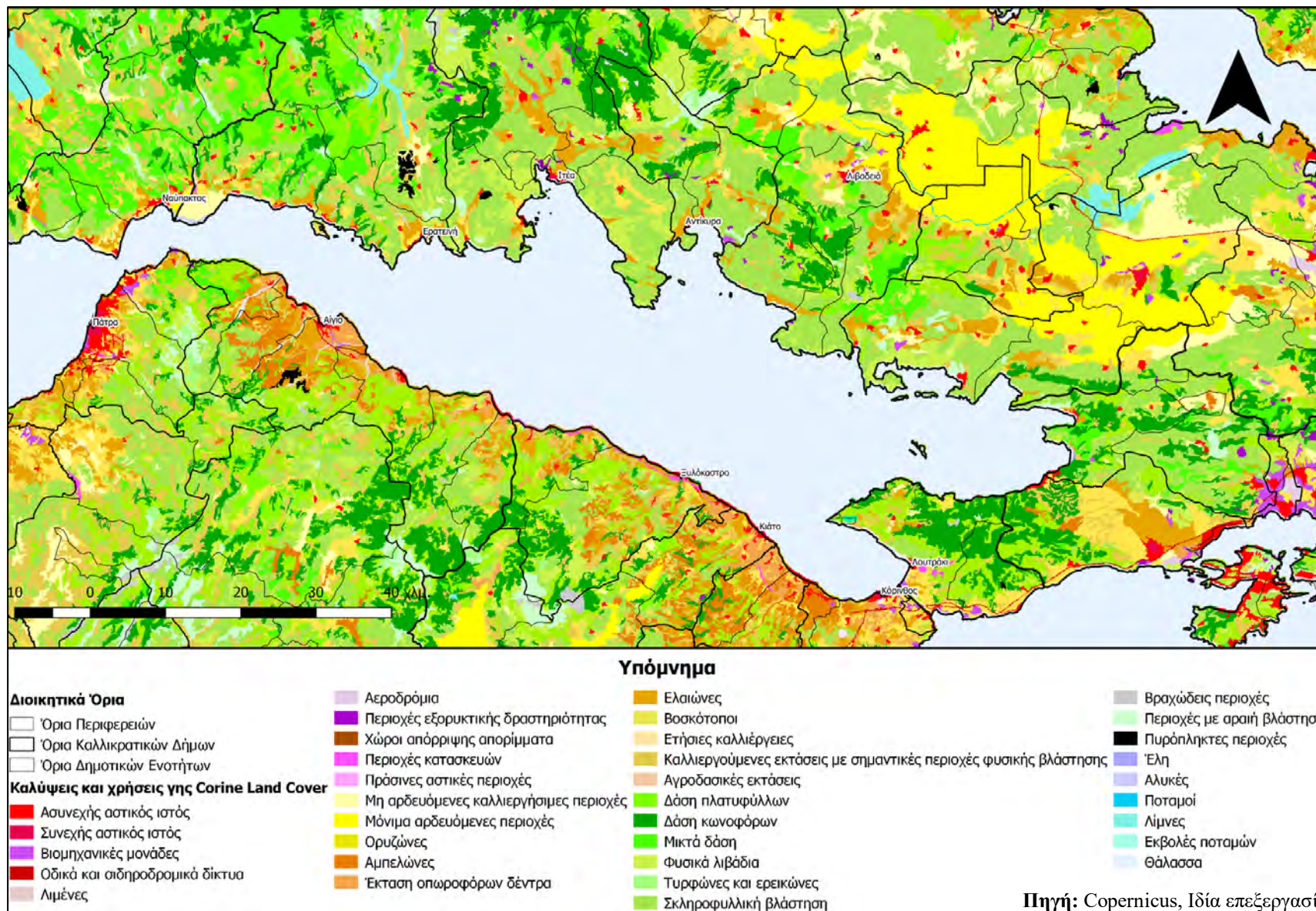
Χάρτης 4: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 1990

Χάρτης 5: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 2000

Χάρτης 6: Καλύψεις και χρήσεις γης Corine Land Cover 2012

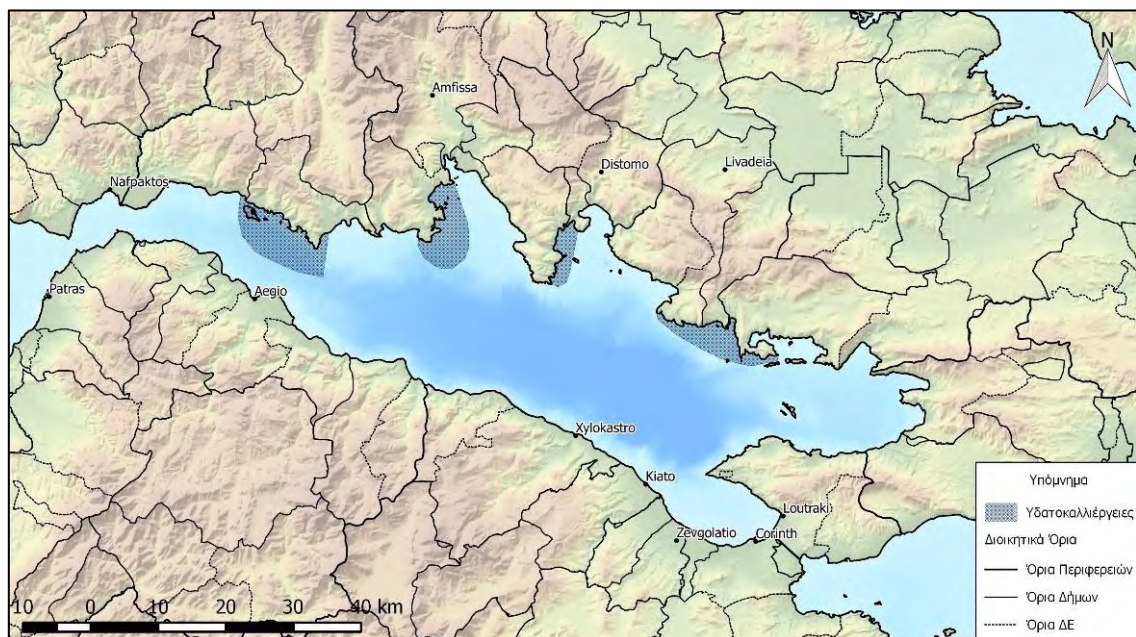
4.3.3 ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΙ ΥΠΟΔΟΧΕΙΣ

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες δεν περιορίζονται στο χερσαίο κομμάτι της περιοχής αλλά επεκτείνονται και στο θαλάσσιο χώρο. Με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και τη ναυτιλία να καταλαμβάνουν το σημαντικότερο μερίδιο αυτών.

Ο τομέας των υδατοκαλλιεργειών έχει αναπτυχθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Θεωρείται μια από τις σημαντικότερες οικονομικές δραστηριότητες για τη χώρα και για το λόγο αυτό έχει δημιουργηθεί αντίστοιχο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Μέσω αυτού προωθείται ένα χωρικό πρότυπο ανάπτυξης, το οποίο διασφαλίζει την ενίσχυση του τομέα καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, παρέχοντας μια βιώσιμη προοπτική ανάπτυξης.

Στον Κορινθιακό κόλπο η παρουσία του είναι αρκετά έντονη στις ακτές της Στερεάς Ελλάδας. Οι περιοχές συγκέντρωσής τους στον Κορινθιακό κόλπο έχουν κατηγοριοποιηθεί ως «περιοχές με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης» από το ΕΠΧΣΑΑ των Υδατοκαλλιεργειών. Αυτό σημαίνει ότι στις περιοχές αυτές είτε υπάρχει ανάπτυξη της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, με σχετικά όμως περιορισμένη συγκέντρωση μονάδων, αναλογικά και με τα χαρακτηριστικά τους, είτε υπάρχει αποσπασματική ανάπτυξη, με συνέπεια να έχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Στις περιοχές αυτές επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός, η επέκταση, και η μετεγκατάσταση εντός της ίδιας ΠΑΥ.

Χάρτης 7: Υδατοκαλλιέργειες στον Κορινθιακό κόλπο

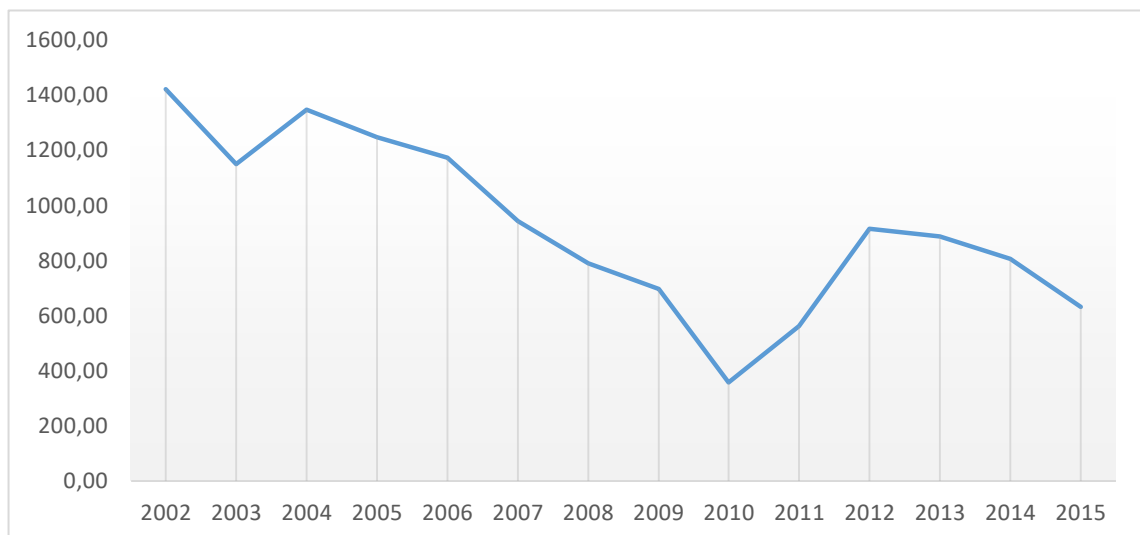
Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ Στερεάς Ελλάδας, Ιδία επεξεργασία

Η εγκατάσταση νέων μονάδων επιτρέπεται μετά από έλεγχο της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών, που θα πραγματοποιηθεί κατά την διαδικασία θεσμοθέτησης ΠΟΑΥ, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Στις περιοχές αυτές προωθείται κατά προτεραιότητα η ίδρυση ΠΟΑΥ.

Οι ΠΟΑΥ αποτελούν οργανωμένους υποδοχείς, οι οποίοι ιδρύονται εντός ΠΑΥ σε περιοχές μεγάλης συγκέντρωσης υδατοκαλλιεργειών, με στόχο την ορθολογική διαχείριση και ανάπτυξή τους, την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και τη δημιουργία σύγχρονων εγκαταστάσεων υποστήριξης.

Η αλιεία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ελληνικής οικονομίας και παράδοσης. Με την τόσο πλούσια πανίδα του, ο Κορινθιακός κόλπος δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τις κύριες περιοχές αλιείας της χώρας όπου και προσδίδει περίπου το 1,4% του συνόλου της ποσότητας των αλιευμάτων.

Διάγραμμα 2: Ποσότητα Αλιευμάτων στον Κορινθιακό κόλπο (σε τόνους)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ιδία επεξεργασία

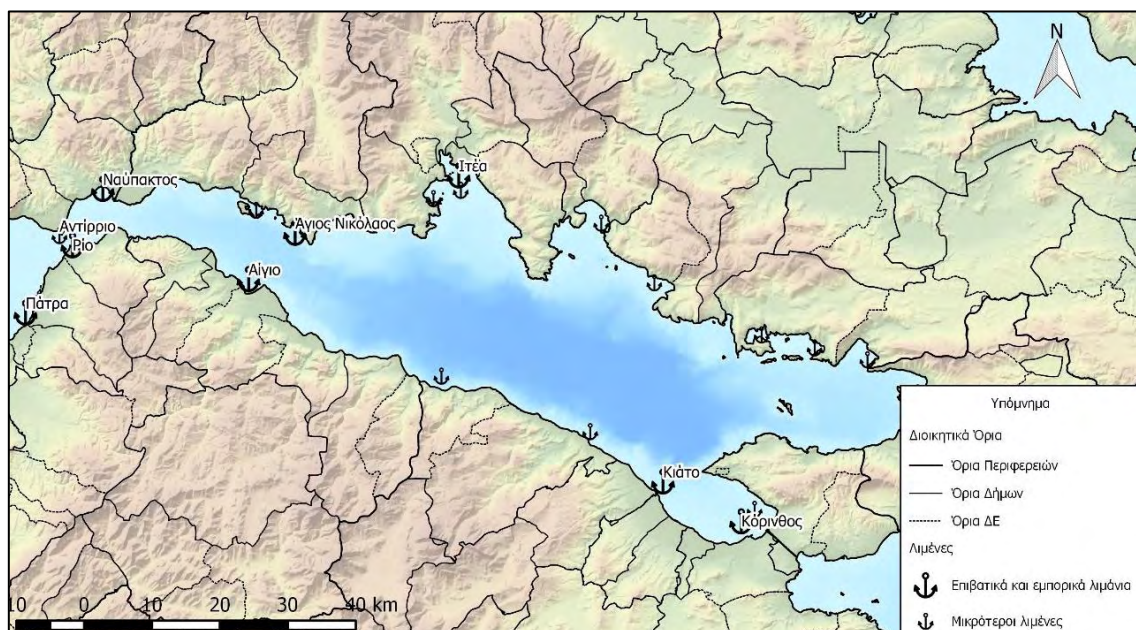
4.3.4 ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Από την αρχαιότητα ο Κορινθιακός κόλπος είναι μια πολυσύχναστη περιοχή όπου έχουν αναπτυχθεί πολλά επιβατικά και εμπορικά λιμάνια. Η ναυτιλία είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στην περιοχή, βρίσκοντας μεγάλο αριθμό λιμένων και αγκυροβολίων περιμετρικά του κόλπου. Υπάρχουν λιμένες οι οποίοι λειτουργούν ως εμπορικοί, επιβατικοί (ταυτόχρονα ή μεμονωμένα) αλλά και διάφοροι μικρότεροι.

Το λιμάνι της Πάτρας αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα της χώρας καθώς και Πύλη της προς την Ευρώπη. Διαθέτει σύγχρονες λιμενικές εγκαταστάσεις που δέχονται πλοία όλων των ειδών (επιβατικά, εμπορικά, κρουαζιερόπλοια) (ΟΛΠ). Οι επιβατικές γραμμές τη συνδέουν με τα νησιά του Ιονίου, την Κρήτη και την Ιταλία. Το λιμάνι της Κορίνθου λειτουργεί κυρίως ως εμπορικό λιμάνι για την εξαγωγή και εισαγωγή προϊόντων καθώς και ως εγκατάσταση έκτακτης ανάγκης για φορτηγά πλοία σε περίπτωση απεργιών στο λιμάνι του Πειραιά (knk.gr).

Το νέο λιμάνι του Αιγίου ολοκληρώθηκε το 2014 και στο παλιό συνεχίζεται η κίνηση από φορτηγά πλοία. Παλαιότερα εκτελούνταν δρομολόγια μεταξύ του λιμανιού του Αιγίου και του αντικριστού του, Αγίου Νικολάου, για τη μεταφορά επιβατών και οχημάτων από τη μία όχθη στην άλλη. Η γραμμή έπαψε να λειτουργεί λίγο μετά την κατασκευή της γέφυρας Ρίου – Αντιρρίου. Δεξιά και αριστερά της γέφυρας συνεχίζονται κανονικά και με μεγάλη συχνότητα τα δρομολόγια με ferry – boat της διαδρομής Ρίο – Αντίρριο μεταφέροντας καθημερινά πολύ μεγάλο αριθμό επιβατών. Πολύ σημαντικό λιμάνι αποτελεί και αυτό της Ιτέας με μεγάλη επισκεψιμότητα κρουαζιερόπλοιων λόγω της περιοχής των Δελφών. Η Ιτέα διαθέτει και εμπορικό λιμάνι, από το οποίο γίνεται η μεταφορά του βωξίτη.

Χάρτης 8: Λιμενικές υποδομές στον Κορινθιακό κόλπο

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

4.4 ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ

4.4.1 ΕΘΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κατευθύνσεις για την Ελλάδα σε εθνικό επίπεδο δίνουν τα Ειδικά Χωροταξικά Σχέδια. Το μόνο που αφορά αμιγώς το θαλάσσιο χώρο, όπως προαναφέρθηκε είναι αυτό των Υδατοκαλλιεργειών, ενώ τα υπόλοιπα έχουν κάποιες αποσπασματικές αναφορές. Ακόμη όμως και σε αυτό το επίπεδο η περιοχή του Κορινθιακού κόλπου αντιμετωπίζεται ως διηρημένη. Οι κατευθύνσεις που δίνονται κατανέμονται σε χαμηλότερες χωρικές ενότητες και σε καμία περίπτωση η περιοχή μελέτης δεν αντιμετωπίζεται ως ένας ενιαίος θαλάσσιος χώρος.

4.4.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΠΠΧΣΑΑ)

Σε περιφερειακό επίπεδο, κατευθύνσεις για τον Κορινθιακό διατυπώνουν τέσσερα διαφορετικά Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ): Αττικής (ΡΣΑ), Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας. Έτσι η διατύπωση προτάσεων για την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και την προστασία του περιβάλλοντος, δεν προκύπτουν από ένα και μόνο σχέδιο.

Τα Περιφερειακά Πλαίσια που ισχύουν σήμερα, έχουν καταρτιστεί ταυτοχρόνως, χωρίς απαραίτητα να συντονίζονται, ούτε και να λειτουργούν συμπληρωματικά στην περίπτωση του Κόλπου. Τα εν ισχύ σχέδια των τεσσάρων Περιφερειών θεσμοθετήθηκαν το 2003 με βάση το Ν 2742/99. Την εποχή εκείνη οι αναφορές για το θαλάσσιο χώρο ήταν πολύ περιορισμένες, σχεδόν ανύπαρκτες. Ωστόσο, αρκετές προτάσεις και χωροθετήσεις που έγιναν για τον παράκτιο χώρο επηρέασαν και επηρεάζουν τη θάλασσα. Αν και πρέπει να αναθεωρούνται κάθε πενταετία, η διαδικασία αναθεώρησης ξεκίνησε το 2010 με την Υ.Α. 51949/2010 - ΦΕΚ 1925/Β/13.12.2010 για την «Παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Ολοκληρώθηκαν το 2013, αλλά η έγκρισή τους αναμένεται ακόμη μέσα στο 2017.

Στο χάρτη 9 έχει γίνει η σύνθεση των χαρτών χωρικής ανάπτυξης του 2003 των τριών Περιφερειών (Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας) και ο χάρτης παραγωγικών δραστηριοτήτων από το ΡΣΑ Αθήνας – Αττικής του 1999, εστιασμένος

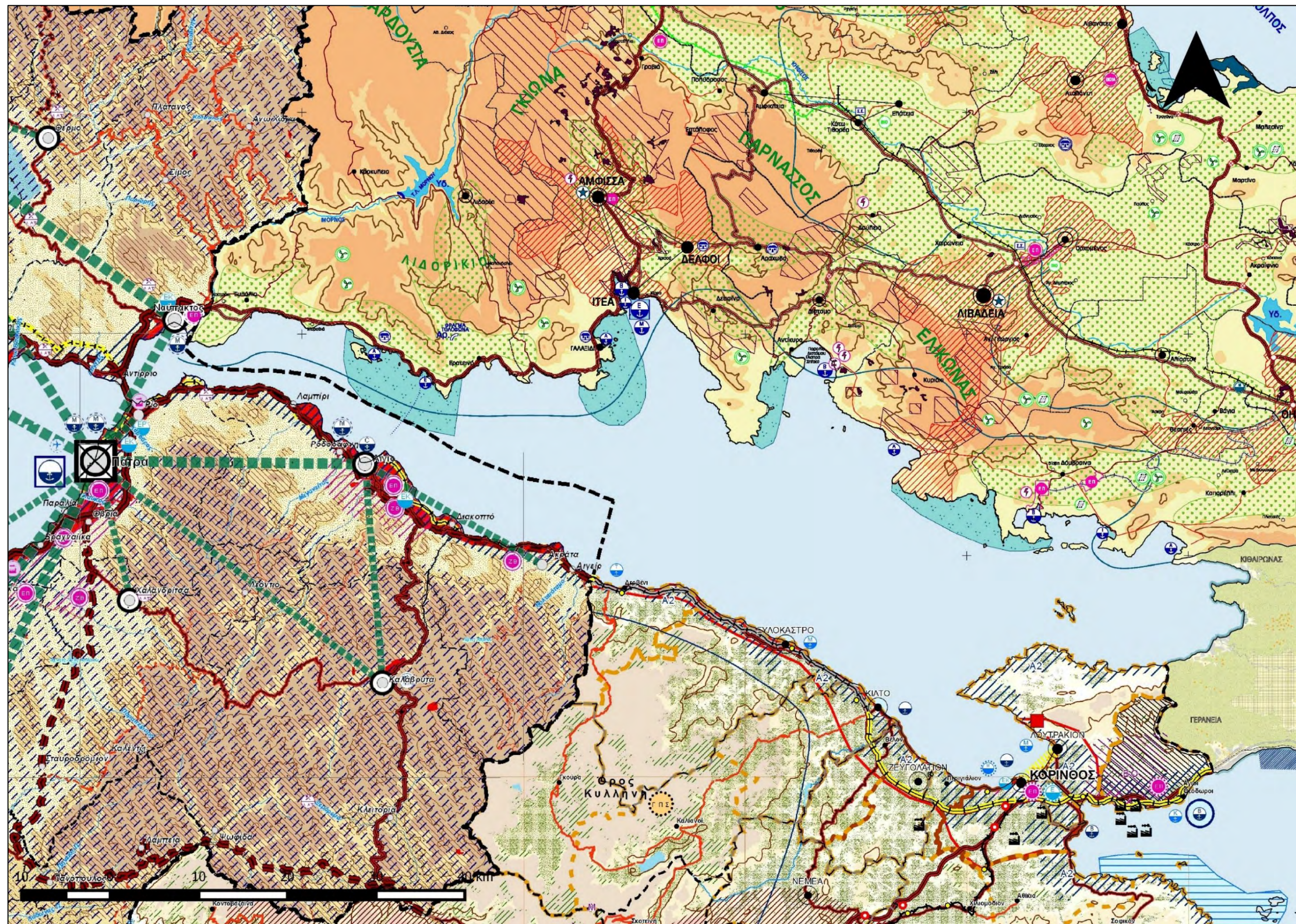
στον Κορινθιακό κόλπο. Στο χάρτη 10 παρουσιάζεται η ίδια σύνθεση χαρτών αλλά το 2013. Γενικά, η έλλειψη σχεδιασμού στο θαλάσσιο χώρο είναι εμφανής, ιδιαίτερα στο χάρτη 9, αλλά και στο χάρτη 10 οι αναφορές στη θάλασσα είναι ελάχιστες και συχνά παρατηρείται η διαμόρφωση μη συνεχόμενου σχεδιασμού, αφού κατά τη δημιουργία τους σπάνια συμβουλευόνται το ένα το άλλο για τυχόν συγκρουόμενες προτάσεις.

Χάρτης 9: Σύνθεση χαρτών ΠΠΧΣΑΑ και ΡΣΑ - Μεγέθυνση στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου

Πηγή: ΠΠΧΣΣΑ 2003, Ιδία επεξεργασία

Χάρτης 10: Σύνθεση χαρτών ΠΠΧΣΑΑ και ΡΣΑ - Μεγέθυνση στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου

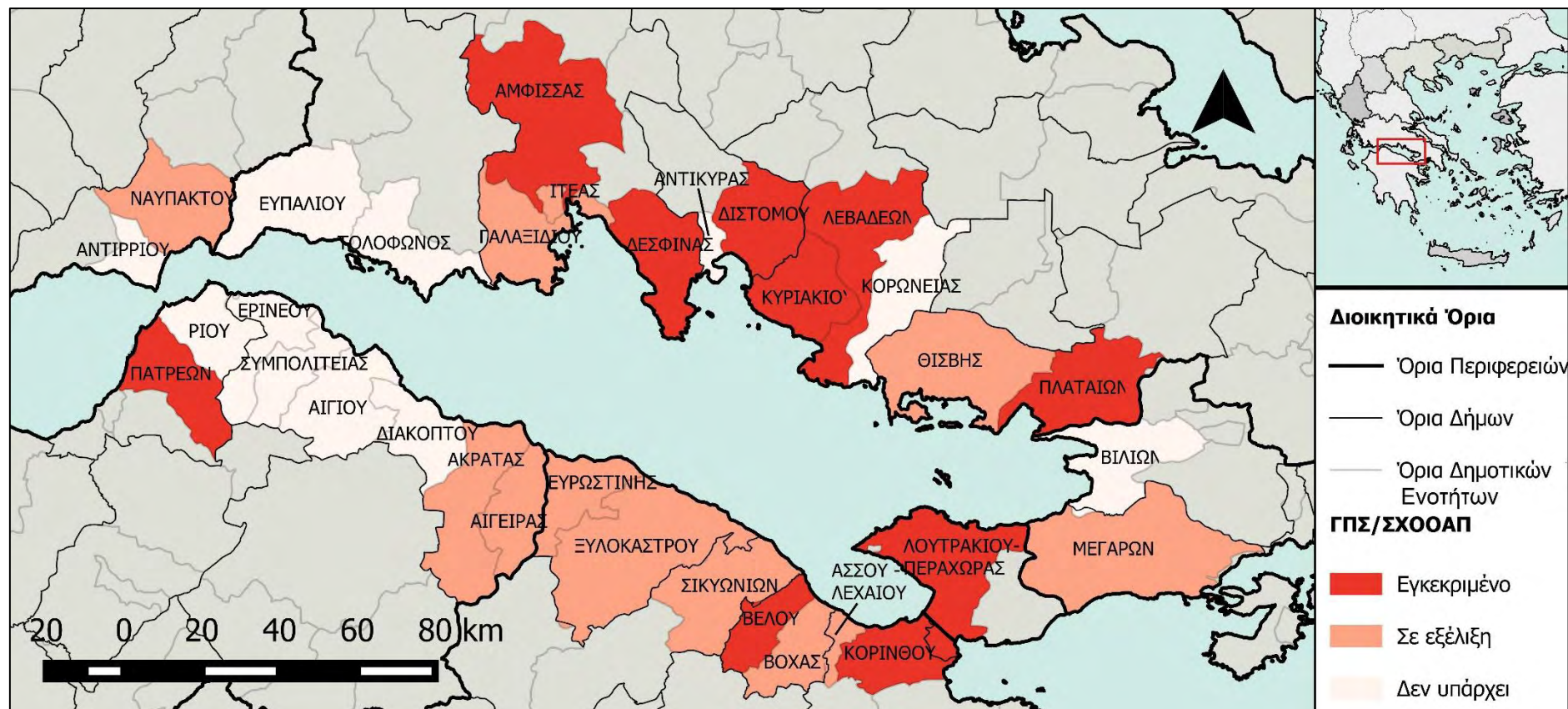
Πηγή: ΠΠΧΣΑΑ 2013, Ίδια επεξεργασία

4.4.3 ΤΟΠΙΚΟΣ ΧΩΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ)

Ο Κορινθιακός περιβάλλεται από δεκαπέντε Δήμους, για τους οποίους πρέπει να εκπονούνται ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ. Τα σχέδια αυτά, εκ των πραγμάτων επηρεάζουν το θαλάσσιο χώρο λόγω των ρυθμίσεων που υιοθετούν. Με τη σημερινή νομοθεσία (Ν 4447/2016) τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ μετονομάζονται σε Τοπικά Χωρικά Σχέδια (ΤΧΣ) και αν και κρατούν τις ίδιες βασικές αρχές, ο νόμος του Καλλικράτη άλλαξε τα διοικητικά όρια των πρώην Καποδιστριακών Δήμων, και σήμερα λόγω της έναρξης εκπόνησης των περισσότερων σχεδίων πριν το 2011, τα όριά τους φθάνουν μέχρι τα όρια των Δημοτικών Ενοτήτων (ΔΕ).

Έτσι αν και ο Κορινθιακός κόλπος περιβάλλεται από 15 Δήμους, τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ που ρυθμίζουν τις δραστηριότητες στην περιοχή θα πρέπει να ανέρχονται σε 33. Από τις 33 αυτές ΔΕ μόνο οι 14 διαθέτουν εγκεκριμένο ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, από τις οποίες οι 5 διαθέτουν σχέδιο το οποίο έγινε με βάση το Ν 3337/83 και εξαντλείται στα όρια της πόλης. Από τις υπόλοιπες 22 ΔΕ, οι 10 δεν διαθέτουν καθόλου και στις απομένουσες 12 είναι υπό εξέλιξη. Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας και χάρτης.

Χάρτης 11: Τοπικός χωρικός σχεδιασμός στον Κορινθιακό κόλπο

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 9: Τοπικός χωρικός σχεδιασμός στον Κορινθιακό κόλπο

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ
ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	ΒΙΛΙΩΝ		
ΜΕΓΑΡΕΩΝ	ΜΕΓΑΡΕΩΝ		ΦΕΚ 409/Δ/91, 211Δ/98
ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ		
	ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	(2003) Α1	ΥΑ αρ. 48994/2704/5-7-88, ΦΕΚ 1072/Δ/22-10-92 (τροπ.)
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	ΑΙΓΕΙΡΑΣ	(2002) Β1	
	ΑΙΓΙΟΥ		ΦΕΚ 604/Δ/16-07-86
	ΑΚΡΑΤΑΣ	(2006) Α2	
	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ		
	ΕΡΙΝΕΟΥ		
	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ		
ΠΑΤΡΕΩΝ	ΠΑΤΡΕΩΝ		ΦΕΚ 358/ΑΑΠ/30-12-2011
	ΡΙΟΥ		ΦΕΚ 161/Δ/1986
ΒΕΛΟΥ – ΒΟΧΑΣ	ΒΕΛΟΥ		ΦΕΚ 116/ΑΑΠ/19-3-2009
	ΒΟΧΑΣ	(2005) Β2	
ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	ΑΣΣΟΥ - ΛΕΧΑΙΟΥ	(2004) Β2	
	ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ		ΦΕΚ 255/ΑΑΠ/5-7-2013
ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	(2010) Β2	ΦΕΚ 616/Δ/26-7-2002
ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	(2004) Β2	
	ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	(2005) Β2	ΦΕΚ 1042/Δ/1987
ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	(2004) Β2	ΦΕΚ 1214/Δ/1986
ΔΙΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΩΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ	ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ		
	ΔΙΣΤΟΜΟΥ		ΦΕΚ 432/ΑΑΠ/2012
ΛΕΒΑΔΕΩΝ	ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ		
	ΚΥΡΙΑΚΙΟΥ		ΦΕΚ 273/ΑΑΠ/2016
	ΛΕΒΑΔΕΩΝ		ΦΕΚ 366/ΑΑΠ/18-10-2013
ΘΗΒΑΙΩΝ	ΘΙΣΒΗΣ	(2010) Β2	
	ΠΛΑΤΑΙΩΝ		ΦΕΚ 272/ΑΑΠ/12-12-2016
ΔΕΛΦΩΝ	ΑΜΦΙΣΣΑΣ		ΦΕΚ 490/ΑΑΠ/2013, 87/ΑΑΠ/2014 (τροπ.)
	ΓΑΛΑΞΙΔΙΟΥ	(2012) Β2	
	ΔΕΣΦΙΝΗΣ		ΦΕΚ 483/ΑΑΠ/2013
	ΙΤΕΑΣ	(2012) Β2	ΦΕΚ 191/Δ/1987, 687/Δ/1998 (τροπ.)
ΔΩΡΙΔΟΣ	ΕΥΠΑΛΙΟΥ		
	ΤΟΛΟΦΩΝΟΣ	(23-6-2014) δεν έχει προχωρήσει	

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

4.4.4 ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Η συμμετοχή και επαρκής ενημέρωση του κοινού για αποφάσεις που αφορούν ένα σημαντικό οικοσύστημα το οποίο χρειάζεται συλλογική δράση για την προστασία του, είναι πολύ σημαντικές. Η περίπτωση του Κορινθιακού κόλπου αποτελεί μια αρκετά δύσκολη περιοχή για να το επιτύχει κανείς αφού η οργάνωση και ο σχεδιασμός στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο δεν επηρεάζει μόνο τους κατοίκους της περιοχής και των όμορων αυτής περιοχών, αλλά είναι πιθανό να έχει αντίκτυπο και στους κατοίκους που διαμένουν στην απέναντι ακτή, λόγω της στενότητας του κόλπου. Δυστυχώς, παρά το κρίσιμο της κατάστασης μια τέτοια συνεργασία και συμμετοχή δεν ενθαρρύνεται. Η έλλειψη ενδιαφέροντος αλλά και η κακή σύνδεση μεταξύ των ακτών, οδηγούν σε χαμηλά επίπεδα συμμετοχής. (Papageorgiou, Christopoulou, & Kostopoulou, 2017)

Όμως, παρά την αναποτελεσματικότητα της συμμετοχής του κοινού και την περιπλοκότητα στη διακυβέρνηση, υπάρχουν πολλές οργανώσεις με ενδιαφέρον για τη βιωσιμότητα του Κορινθιακού κόλπου. Σημαντική όμως για την επίτευξη μιας σωστής συμμετοχής του κοινού κρίνεται και η εμπλοκή, όχι μόνο πολιτών και οργανώσεων, αλλά και επαγγελματιών και χρηστών της θάλασσας, οι οποίοι μέχρι πρόσφατα ήταν απόντες από παρόμοιες διαδικασίες στη στεριά. (Papageorgiou, Christopoulou, & Kostopoulou, 2017)

4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την ανάλυση της περιοχής προκύπτει πως ο Κορινθιακός κόλπος αποτελεί ένα ιδιαίτερα πολύτιμο και σημαντικό οικοσύστημα. Η συνεχής παρουσία του ανθρώπου για αιώνες στην περιοχή έχει αρχίσει τα τελευταία χρόνια με τις όλο και αυξανόμενες θαλάσσιες δραστηριότητες να υποβαθμίζει σε μεγάλο βαθμό το ευαίσθητο οικοσύστημα.

Η πολυπλοκότητα της διακυβέρνησης στην περιοχή είναι φανερή από τον αριθμό των σχεδίων που είναι υπεύθυνα για την ανάπτυξη και προστασία της.

- Τέσσερα (4) ΠΠΧΣΑΑ τα οποία εκπονούνται από τέσσερις διαφορετικές Περιφέρειες, με την καθεμιά να διαθέτει το δικό της σχεδιασμό και τις περισσότερες φορές η σχεδόν ανύπαρκτη σύνδεση μεταξύ των σχεδίων να οδηγεί σε δημιουργία συγκρούσεων. Πρόβλημα δημιουργεί επίσης το γεγονός ότι τα όρια των Περιφερειών δεν επεκτείνονται στη θάλασσα, δημιουργώντας σύγχυση σε σχέση με το χώρο αρμοδιοτήτων της εκάστοτε Περιφέρειας. (Μπεριάτος, 2016)
- Τριάντα τρία (33) ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ τα οποία εκπονούνται από δεκαπέντε Δήμους με το σχεδιασμό να γίνεται ανά Δήμο χωρίς να υπάρχει, τις περισσότερες φορές συνεργασία, με τα όριά τους να ορίζουν μόνο το χώρο αρμοδιότητάς τους στην ξηρά, δημιουργώντας έτσι σύγχυση για τα όρια αρμοδιοτήτων τους στο χώρο της θάλασσας.

Προκειμένου να υπάρξει συντονισμός των δράσεων, έργων και αποφάσεων μεταξύ των πολυάριθμων Δήμων που βρέχονται από τον Κορινθιακό, ήδη από το 1993 δημιουργήθηκε ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ (Σ.Π.Ο.Α.Κ.) «Ο ΑΡΙΩΝ». Παρά την πρωτοβουλία αυτή ο σχεδιασμός συνεχίζεται να γίνεται τμηματικά και η περιοχή να μην αντιμετωπίζεται ως σύνολο.

Με τα νέα εργαλεία που διατίθενται από το ΘΧΣ θα πρέπει να γίνει επαναπροσδιορισμός της σχεδιαστικής αντίληψης για τον Κορινθιακό κόλπο. Η σωστή διαχείριση και διακυβέρνησή του δεν θα επιτευχθεί, παρά μόνο αν θεωρηθεί ως ένα ενιαίο παράκτιο και θαλάσσιο οικοσύστημα, το οποίο εκτείνεται από τη θάλασσα στη στεριά και όχι το αντίστροφο (Parageorgiou, Christopoulou, & Kostopoulou, 2017). Πολύ σημαντικό για την επίτευξη ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού στον Κορινθιακό κόλπο κρίνεται η

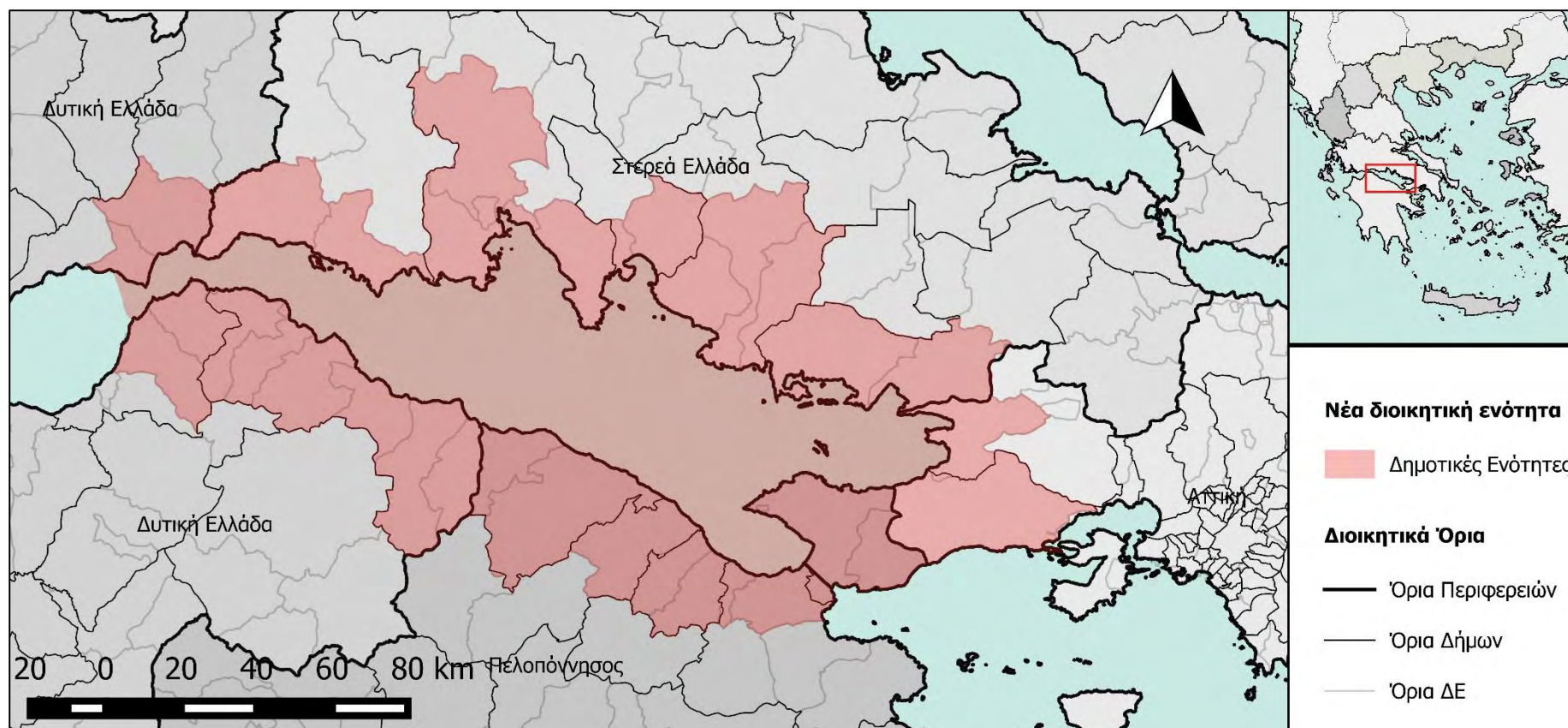
δημιουργία μιας νέας διοικητικής ενότητας, η οποία θα περιλαμβάνει την έκταση που καλύπτει τη θάλασσα και φτάνει έως τα εξωτερικά όρια των Δημοτικών Ενοτήτων που τον περικλείουν. (Χάρτης 12)

Η επιλογή αυτή στηρίζεται στο ότι:

- τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ γίνονται σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας αφού όλα έχουν ξεκινήσει να εκπονούνται πριν τη σύσταση των Καλλικρατικών Δήμων με βάση το Ν 2508/97, και έτσι έχουν ως όρια τους Καποδιστριακούς Δήμους.
- με το σχέδιο Καλλικράτης τα όρια των περισσότερων Δήμων που βρέχονται από τον Κορινθιακό Κόλπο και ιδιαίτερα στην πλευρά της Στερεάς Ελλάδας (λόγω της γεωμορφολογίας της) φθάνουν πέρα από τα όρια των κορυφών των ορεινών όγκων και έτσι περιλαμβάνουν «δύο περιοχές» οι οποίες έχουν εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά και αυτή που βρίσκεται πίσω από τις κορυφές ουσιαστικά δεν επηρεάζει / επηρεάζεται από το θαλάσσιο χώρο.

Η συνθετότητα του οικοσυστήματος, του χωρικού σχεδιασμού στις ενότητες που τον περιβάλουν και ο μεγάλος αριθμός των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων τον καθιστά μια εξαιρετική περίπτωση μελέτης για τη δοκιμή σχημάτων θαλάσσιας χωρικής διακυβέρνησης. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα έρευνας που έγινε στην περιοχή για τη διερεύνηση θεμάτων ΘΧΣ και χωρικής διακυβέρνησης.

Χάρτης 12: Νέα διοικητική ενότητα

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

A blue-tinted photograph of a sailboat on the water. The sun is high in the sky, creating a bright reflection on the water's surface. In the background, there are mountains. The text "ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ" is overlaid on the image.

ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

5. ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας, πραγματοποιήθηκε έρευνα στην περιοχή μελέτης (Κορινθιακός Κόλπος), με σκοπό τόσο τη διερεύνηση των θέσεων των εμπλεκόμενων μερών (actors and participators) όσο και της ετοιμότητας και πληροφόρησής τους σε θέματα ΘΧΣ. Για τη διεξαγωγή της χρησιμοποιήθηκε το Εργαστήριο Γεωγραφικών Ερευνών και Περιβαλλοντικών Σχεδιασμού (ΕΓΕΠΣ) του ΤΜΧΠΠΑ, καθώς η έρευνα έγινε συνδυαστικά με το πρόγραμμα SUPREME (Supporting Maritime Spatial Planning in the East Mediterranean) το οποίο ξεκίνησε στις αρχές του 2017. Η έρευνα πεδίου ξεκίνησε τέλη Μαΐου, διήρκησε έως τέλη Αυγούστου και αφορούσε τη συμπλήρωση τεσσάρων τύπων ερωτηματολογίων, ανάλογα με την κατηγορία του εμπλεκόμενου μέρους.

Αρχικά έγινε προσπάθεια καταγραφής και κωδικοποίησης των μερών που εμπλέκονται με το θαλάσσιο χώρο και η ένταξή τους σε μεγαλύτερες ομάδες για τη δημιουργία διαφορετικών ερωτηματολογίων που θα ταίριαζαν στα ειδικά χαρακτηριστικά τους. Οι βασικές κατηγορίες σύμφωνα με τις οποίες έγινε η κωδικοποίηση ήταν: α) αυτοδιοίκηση, β) λιμενικά ταμεία, γ) επιμελητήρια, γ) περιβαλλοντικές οργανώσεις και σύλλογοι και δ) επαγγελματικές ενώσεις και σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στη θάλασσα. Εκτός της περίπτωσης α (που αφορά κέντρα λήψης αποφάσεων), οι υπόλοιπες περιπτώσεις αφορούν συλλογικά όργανα και φορείς, που ιδανικά μπορούν να συμμετέχουν και ως γνωμοδοτικά όργανα. Επίσης στην παρούσα φάση της έρευνας επιλογή αποτέλεσε τα ερωτηματολόγια να μην απευθυνθούν στους πολίτες, οι οποίοι αποτελούν ειδική κατηγορία εμπλεκόμενου μέρους, με πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά από τις παραπάνω περιπτώσεις.

Για την αναζήτηση των εμπλεκόμενων μερών χρησιμοποιήθηκε το διαδίκτυο, αλλά η συγκέντρωση όλων των φορέων με τα στοιχεία επικοινωνίας τους, αποδείχθηκε μια εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία αφού δεν υπάρχει πουθενά συγκεντρωμένη λίστα. Η αποστολή των ερωτηματολογίων, λόγω του μεγάλου αριθμού των φορέων έγινε μέσω email. Ειδικά στις περιπτώσεις της αυτοδιοίκησης, πριν την αποστολή email, προηγήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με σχετική ενημέρωση για το περιεχόμενο του

ερωτηματολογίου έτσι ώστε να δοθεί η κατάλληλη ηλεκτρονική διεύθυνση για την αποστολή του. Αν δεν υπήρχε διαθέσιμο email η αποστολή γινόταν μέσω fax.

Αφού έγινε η αποστολή των ερωτηματολογίων, μετά το πέρας σύντομου χρονικού διαστήματος χωρίς απάντηση γινόταν επικοινωνία με τους φορείς για επιβεβαίωση παραλαβής του email. Στη συνέχεια, στις περισσότερες περιπτώσεις, ακολούθησαν και άλλες προσπάθειες για τη συλλογή των απαντήσεων.

Ακολουθεί λίστα των φορέων στους οποίους στάλθηκαν τα ερωτηματολόγια.

ΤΥΠΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ 1
1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΥΠΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ 2
5. ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ – ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ
6. ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ
7. ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
8. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
9. ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
10. ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ – ΒΟΧΑΣ
11. ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ
12. ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ
13. ΔΗΜΟΣ ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ
14. ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ
15. ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΩΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ
16. ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ
17. ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ
18. ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ
19. ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ
ΤΥΠΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ 3
20. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
21. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
22. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΩΚΙΔΑΣ
23. ΓΕΩΤΕΕ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ
24. ΓΕΩΤΕΕ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
25. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
26. ΤΕΕ - ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
27. ΤΕΕ - ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ
28. ΤΕΕ - ΤΜΗΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
29. ΤΕΕ - ΤΜΗΜΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

30. ΝΑΥΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
31. ΟΕΕ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
32. ΟΕΕ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
33. ΟΕΕ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
34. ΟΕΕ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
35. Ο.Λ. ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.
36. Α.Τ. ΚΟΡΙΝΘΟΥ
37. Α.Τ. ΦΩΚΙΔΑΣ
38. Α.Τ. ΓΑΛΛΕΙΔΙΟΥ
39. Α.Τ. ΑΙΓΙΟΥ
40. Α.Τ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
41. Α.Τ. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ
42. ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
43. ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΑΧΑΪΑΣ
44. ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
45. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΈΝΩΣΗ ΠΛΟΙΟΚΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ
46. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
47. ΚΡΙΣΣΑΙΟΣ DIVE
48. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΔΥΤΩΝ ΑΧΑΪΑΣ
49. ΤΙΘΥΣ
50. ΟΜΙΛΟΣ ΑΥΤΟΔΥΤΩΝ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ / LOUTRAKI DIVE CLUB
51. ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ
52. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ «Ο ΠΟΣΕΙΔΩΝ» ΑΙΓΙΟ
53. ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
54. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΓΑΛΛΕΙΔΙΟΥ
55. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΙΑΤΟΥ
56. ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΡΙΟΥ
57. ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΕΠΟΧΩΡΙΟΥ
ΤΥΠΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ 4
58. Σύνδεσμος Προστασίας και Ορθολογικής Ανάπτυξης του Κορινθιακού Κόλπου (Σ.Π.Ο.Α.Κ.) «Ο ΑΡΙΩΝ»
59. ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ «Η ΑΛΚΥΩΝ»
60. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
61. GREENPEACE
62. ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS
63. WWF

5.2 Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Δημιουργήθηκαν διαφορετικά ερωτηματολόγια για καθεμιά από τις κατηγορίες των συμμετεχόντων στην έρευνα. Το κάθε ερωτηματολόγιο συμπεριλάμβανε πέντε ερωτήσεις, οι οποίες ζητήθηκε να απαντηθούν συνοπτικά. Ο αριθμός των ερωτήσεων επιλέχθηκε να είναι μικρός λόγω του είδους των ερωτήσεων αλλά και για να μη χρειάζεται πολύ χρόνο για να συμπληρωθεί από τους ερωτώμενους. Στόχος των ερωτημάτων ήταν:

- ο προσδιορισμός της ετοιμότητας των εμπλεκόμενων μερών για θέματα Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού
- η κατανόηση του εύρους γνώσεων τους για τα προβλήματα της περιοχής και των απόψεων τους για τις υπάρχουσες συμμετοχικές διαδικασίες
- ο εντοπισμός των προβλημάτων στο θαλάσσιο και παράκτιο χώρο καθώς και οι διαφορές στις απόψεις μεταξύ των φορέων για το συγκεκριμένο θέμα
- το ενδιαφέρον για μια συλλογική προσπάθεια προστασίας της συγκεκριμένης περιοχής

Όλοι οι τύποι των ερωτηματολογίων παρατίθενται ως Παράρτημα στο τέλος της εργασίας.

5.3 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Συνολικά στάλθηκαν 64 ερωτηματολόγια εκ των οποίων απαντήθηκαν τα 14, ένα πολύ μικρό ποσοστό που αντιστοιχεί σε περίπου 22%. Πλήρως απαντήθηκαν τα 13 ενώ ένα απαντήθηκε μερικώς.

Περιφέρειες

Από τις τέσσερις Περιφέρειες που περικλείουν τον Κορινθιακό κόλπο, απάντηση έδωσαν οι τρεις (Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας). Η Περιφέρεια Αττικής δεν κατάφερε να απαντήσει. Από την Περιφέρεια Πελοποννήσου το ερωτηματολόγιο προωθήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας και οι απαντήσεις στα ερωτήματα επί της ουσίας αφορούσαν κυρίως σε θέματα μόλυνσης.

Όσον αφορά τις Περιφέρειες Στερεάς και Δυτικής Ελλάδας η επικρατούσα δραστηριότητα για την οποία ζητούνται άδειες εγκατάστασης στις βόρειες ακτές του Κορινθιακού κόλπου είναι οι ιχθυοκαλλιέργειες, ενώ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας από την πλευρά της Πελοποννήσου κυριαρχούν οι δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής. Για το θέμα της μόλυνσης οι Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου συμφωνούν ότι δεν υπάρχει, ενώ η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αναφέρει ως πιθανή πηγή υποβάθμισης του θαλάσσιου οικοσυστήματος την υπεραλίευση.

Σύμφωνα με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας οι παράκτιες δραστηριότητες που προκαλούν τα περισσότερα προβλήματα στον Κορινθιακό κόλπο είναι η ανεξέλεγκτη εναπόθεση απορριμμάτων στις ακτές, οι παράνομες αμμοληψίες και έλλειψη επαρκών δικτύων αποχέτευσης. Η απάντηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος περιορίστηκε σε γενική αναφορά περί καταγγελιών για ρύπανση.

Η συνεργασία των Περιφερειών με τις άλλες περιοχές (Δήμοι - Περιφέρειες) για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας περιορίζεται μόνο σε Δήμους που υπάγονται στην Περιφέρεια ενώ για τη Στερεά Ελλάδα, όπως αναφέρεται, «με όλους». Στην τελευταία ερώτηση για το εύρος επιρροής μιας έγκρισης χωροθέτησης απάντησε μόνο η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αναφέροντας τις όμορες σε αυτή Περιφέρειες.

Δήμοι

Η συμμετοχή των Δήμων ήταν εξαιρετικά περιορισμένη αφού από τους δεκαπέντε (15) που περιβάλλουν τον Κορινθιακό κόλπο τελικά απάντησαν μόνο οι δύο (Δήμος

Αιγιαλείας και Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας). Η εξαγωγή συμπερασμάτων είναι εξαιρετικά δύσκολη καθώς η μικρή ανταπόκριση στα ερωτηματολόγια, έχει ως συμπέρασμα οι απαντήσεις να μην είναι αντιπροσωπευτικές για ολόκληρη την περιοχή του Κορινθιακού.

Οι κυριότερες δραστηριότητες παράκτιου χώρου με τις οποίες οι Δήμοι της περιοχής μελέτης εμπλέκονται αφορούν χώρους ελλιμενισμού και επισκευής σκαφών και χώρους για ομπρέλες/ξαπλώστρες και εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής. Όσον αφορά τις πηγές υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος αναφέρονται η ανεξέλεγκτη αλιεία, η επισκευή σκαφών στα λιμενικά καταφύγια και οι ιχθυοκαλλιέργειες. Σύμφωνα με το Δήμο Αιγιαλείας οι δραστηριότητες στον παράκτιο χώρο που δημιουργούν προβλήματα είναι η ανεξέλεγκτη εναπόθεση απορριμμάτων, η έλλειψη επαρκών δικτύων αποχέτευσης και η ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων, ενώ ο Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας αναφέρει την αγροτική δραστηριότητα. Για θέματα συνεργασίας και οι δύο Δήμοι συνεργάζονται με τους όμορους τους αλλά και με την Περιφέρεια στην οποία υπάγονται. Τέλος θεωρούν πως μια έγκριση χωροθέτησης στην περιοχή τους μπορεί να επηρεάσει τους όμορους Δήμους.

Επιμελητήρια – Λιμενικά Ταμεία – Επαγγελματίες

Τα Επιμελητήρια και τα τμήματά τους που έχουν αρμοδιότητα στην περιοχή μελέτης ήταν δεκαεπτά (17) με μόλις δύο να στέλνουν απάντηση, με κάποια από αυτά να δηλώνουν την αναρμοδιότητά τους στην περιοχή εγγράφως ή τηλεφωνικά, ενώ υπήρχαν επίσης και περιπτώσεις που δεν απάντησαν καθόλου.

Το ΓΕΩΤΕΕ – Παράρτημα Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας αναφέρει ως πηγή υποβάθμισης στον Κορινθιακό κόλπο τη διέλευση πλοίων και την παράνομη απόρριψη αποβλήτων (στερεών και υγρών), τα οποία καταλήγουν στα παράλια. Αντίθετα το ΝΕΕ δεν θεωρεί τη ναυτιλία ως δραστηριότητα ρύπανσης του θαλάσσιου χώρου και ως πιθανή πηγή αναφέρει τα ιχθυοτροφεία.

Η έντονη οικιστική ανάπτυξη, η ελλιπής επεξεργασία λυμάτων, η αμμοληψία στους ποταμούς της περιοχής και η συγκέντρωση υψηλής όχλησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων είναι οι κύριες δραστηριότητες του παράκτιου χώρου που δημιουργούν προβλήματα στον κόλπο κατά το ΓΕΩΤΕΕ. Τη θαλάσσια ρύπανση αποδίδει το ΝΕΕ στα αστικά και βιομηχανικά λύματα, τα φυτοφάρμακα και λιπάσματα και τα απορρίμματα.

Όσον αφορά τους τομείς δραστηριοτήτων τους, το NEE αναφέρει πως η ναυτιλία δεν ρυπαίνει/μολύνει τις θάλασσες. Το ΓΕΩΤΕΕ αναφέρει πως στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος αποτελεί βασική επιστημονική του ενασχόληση, χρειάζεται η διαμόρφωση υποδομών για τα στερεά και υγρά απόβλητα από τις γεωργικές δραστηριότητες καθώς και επισημαίνει την αδυναμία καταγραφής των ιχθυαποθεμάτων, τα οποία αφαιρούνται με την αλιεία, και έτσι είναι άγνωστες οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Η HELMEPA – Ελληνική Ένωση Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος δημιουργήθηκε το 1982 από τους κύριους εκφραστές της ναυτιλίας και αποτελεί, σύμφωνα με το NEE, σημαντικό παράγοντα στην πρόληψη της ρύπανσης, στην ασφάλεια στην θάλασσα και στην περιβαλλοντική ενημέρωση όντας σεβαστή από τους φορείς της Πολιτείας αλλά και διεθνώς. Το ΓΕΩΤΕΕ επισημαίνει πως οι απόψεις του φορέα τους θα έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη, αφού και ο ιδρυτικός σκοπός του είναι να αποτελεί σύμβουλο της πολιτείας.

Τέλος όσον αφορά την ενημέρωση των πολιτών το ΓΕΩΤΕΕ θεωρεί πως δεν υπάρχει διαρκής και αξιόπιστη πληροφόρηση για θέματα του Κορινθιακού κόλπου, λόγω και έλλειψης ενός οργανωμένου παρατηρητηρίου. Για το ίδιο ζήτημα το NEE θεωρεί πως οι πολίτες έχουν επαρκή πρόσβαση στην πληροφορία, αλλά είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος για συλλογική περιβαλλοντική συνείδηση που επικρατεί.

Από τα Λιμενικά Ταμεία δεν υπήρξε καμία απάντηση.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, οι απαντήσεις που συνοψίζονται στη συνέχεια προήλθαν από την Ένωση Ξενοδόχων Αχαΐας, τον Σύλλογο Ελεύθερων και Αυτόνομων Δυτών Νομού Φωκίδος Κrissaios, το Ναυτικό Όμιλο Αλεποχωρίου και τον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Πατρών.

Ως κύρια θαλάσσια δραστηριότητα που επιβαρύνει το θαλάσσιο χώρο υπέδειξαν την αλιεία και ακολούθως τις ιχθυοκαλλιέργειες, τα στερεά και υγρά λύματα πλοίων καθώς και απορρίμματα από λουόμενους. Σημαντική έκριναν επίσης την απόθεση κόκκινης λάσπης από τη βιομηχανία αλουμινίου ακόμη και μετά την παύση λειτουργίας της.

Για την παράκτια ζώνη, σύμφωνα με τους φορείς, σημαντικό ρόλο υποβάθμισης έχει η βιομηχανία και εξόρυξη βωξίτη, τα αστικά λύματα και οι αμμοληψίες καθώς και φόρτωση πλοίων με βιομηχανικά υλικά χωρίς την κατάλληλη υποδομή και σε πολύ μικρότερο βαθμό οι λουόμενοι τουρίστες.

Η επιβάρυνση που ασκείται από τους τομείς δραστηριοτήτων των παραπάνω φορέων, όπως αναφέρεται στις απαντήσεις τους, είναι μηδενική ή σχεδόν μηδενική με μόνο το Ναυτικό Όμιλο Αλεποχωρίου να εντοπίζει επιβάρυνση του Κορινθιακού κόλπου από πλαστικά απορρίμματα και αστικά λύματα των λουόμενων και ερασιτεχνών ψαράδων.

Οι τρεις από τους τέσσερις φορείς θεωρούν πως έχουν επαρκή διεισδυτικότητα σε θέματα που αφορούν την περιοχή και μόνο ο Σύλλογος Ελεύθερων και Αυτόνομων Δυτών Νομού Φωκίδος Κrissaios, επισήμανε ότι οι απόψεις του λαμβάνονται υπόψη σε σχεδόν μηδενικό βαθμό. Τέλος για την πληροφόρηση των πολιτών, δύο φορείς την έκριναν ανεπαρκή και οι υπόλοιποι δύο ότι υπάρχει έλλειψη ευαισθητοποίησης των ίδιων των πολιτών.

Περιβαλλοντικές οργανώσεις και σύλλογοι

Και εδώ η ανταπόκριση των φορέων ήταν μικρή έχοντας απαντήσεις από τρεις περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Σύμφωνα με τη WWF σημαντικές εστίες ρύπανσης του Κορινθιακού κόλπου αποτελούν η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η βιομηχανική δραστηριότητα (και ιδιαίτερα στην περιοχή Ιτέας και Αντίκυρας) που υπάρχει σε πολύ κοντινή απόσταση από τη θάλασσα καθώς και η ελλιπής επεξεργασία λυμάτων και οι ιχθυοκαλλιέργειες. Ως σημαντικές εστίες ρύπανσης και μόλυνσης αναφέρονται από την «ΑΛΚΥΩΝ» οι ιχθυοκαλλιέργειες, οι μεταφορές με φορτηγά πλοία, η βιομηχανική δραστηριότητα στον παράκτιο χώρο, η έντονη οικιστική δραστηριότητα, τα αστικά λύματα και οι παράνομες αμμοληψίες ενώ η ΠΑΝΔΟΙΚΟ αναφέρει την υπεραλίευση, την υποβρύχια ερημοποίηση και την απόρριψη κόκκινης λάσπης. Από τους δύο πρώτους φορείς επισημαίνεται και η διάβρωση των ακτών ως ένα σημαντικό πρόβλημα της περιοχής.

Οι δύο πρώτοι φορείς συμφωνούν στο ότι οι απόψεις τους λαμβάνονται υπόψη σε πολύ χαμηλό βαθμό, ενώ ο τρίτος ότι έχει επαρκή βαθμό διεισδυτικότητας. Τέλος και οι τρεις συμφωνούν στο ότι δεν υπάρχει οργανωμένη προσπάθεια για την προστασία του θαλάσσιου χώρου και ότι δεν διατίθενται επαρκή στοιχεία για την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Από την ανάλυση των πιο πάνω απαντήσεων παρατηρείται συμφωνία αλλά και διαφωνία απόψεων, μεταξύ των φορέων. Όλοι σχεδόν οι φορείς καταδεικνύουν ως σημαντικά προβλήματα τα αστικά λύματα, την υπεραλίευση, τις ιχθυοκαλλιέργειες και τις

παράνομες αμμοληψίες. Διαφωνία υπάρχει στην επάρκεια πληροφόρησης των πολιτών και αν αυτό εξαρτάται από την έλλειψη στοιχείων ή από την έλλειψη ευαισθητοποίησής τους. Οι επαγγελματικοί φορείς και τα Επιμελητήρια φαίνεται να έχουν επίσης διαφορετικές απόψεις σε σχέση με το αντίκτυπο της δραστηριότητάς τους ανάλογα με τον τομέα που ανήκουν. Αρκετά σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι Περιφέρειες και οι Δήμοι θεωρούν πως μια έγκριση χωροθέτησης στην περιοχή τους μπορεί να επηρεάσει μόνο όμορες περιοχές και όχι τις απέναντι όχθες (λόγω της στενότητας του κόλπου) ή στο σύνολό του τον Κορινθιακό.

Στα κοινά ερωτήματα των ομάδων των εμπλεκόμενων μερών παρατηρήθηκε τις περισσότερες φορές συμφωνία απόψεων. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ως κύρια προβλήματα υποβάθμισης του παράκτιου χώρου, που επηρεάζει άμεσα το θαλάσσιο περιβάλλον, έκριναν τα αστικά λύματα, τις παράνομες αμμοληψίες στις κοίτες ποταμών, την τουριστική και βιομηχανική δραστηριότητα. Όσον αφορά το θαλάσσιο περιβάλλον η πλειονότητα συμφωνεί και πάλι με την υπεραλίευση, τις ιχθυοκαλλιέργειες και τα λύματα των πλοίων να κατέχουν τις πρώτες θέσεις.

Ασυμφωνία απόψεων παρατηρήθηκε ανάμεσα στους επαγγελματίες (τύπος ερωτηματολογίου 3) για το βαθμό διεισδυτικότητας των απόψεών τους σε θέματα που αφορούν την περιοχή, με άλλους να θεωρούν ότι οι απόψεις τους λαμβάνονται επαρκώς υπόψη και άλλους να τονίζουν το μειωμένο ενδιαφέρον για τις απόψεις τους. Διαφορετικές απόψεις υπάρχουν και στο θέμα πληροφόρησης του κοινού όπου από κάποιους να θεωρείται επαρκής με το κοινό να δείχνει έλλειψη ενδιαφέροντος και τους υπόλοιπους να καταδεικνύουν έλλειψη οργανωμένης και σωστής πληροφόρησης. Τέλος, η πλειοψηφία των περιβαλλοντικών οργανισμών συμφωνεί για το μικρό βαθμό διεισδυτικότητας των θέσεών τους και στο σύνολό τους για την έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης του κοινού.

Ιδιαίτερος στην περίπτωση της αυτοδιοίκησης παρατηρούνται επίσης φαινόμενα επικάλυψης των αρμοδιοτήτων με αποτέλεσμα οι υπηρεσίες να μην γνωρίζουν τις ακριβείς αρμοδιότητές τους στο θαλάσσιο χώρο, καθιστώντας εξαιρετικά δύσκολη την εμπλοκή τους στη λήψη αποφάσεων στην υπό μελέτη περιοχή.

Τα παραπάνω συμπεράσματα βασίζονται σε εξαιρετικά μικρό αριθμό απαντήσεων και δεν μπορούν να αποτυπώσουν σε ικανοποιητικό βαθμό την υπάρχουσα κατάσταση. Αυτό που συνάγεται ήταν ότι υπήρξε περιορισμένο ενδιαφέρον για απαντήσεις, ενδεχομένως

λόγω της έλλειψης πληροφόρησης σε θέματα ΘΧΣ, που αποτελεί μια νέα υποχρέωση της χώρας, με αποτέλεσμα την αδυναμία διατύπωσης ουσιαστικών προτάσεων και θέσεων. Ενδεχομένως μάλιστα, ο μικρός βαθμός απόκρισης να οφείλεται στην καλοκαιρινή περίοδο κατά την οποία διεξήχθη η έρευνα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Ο χωρικός σχεδιασμός στη στεριά μετρά πολλά χρόνια ύπαρξης και έχουν εξετασθεί διάφορα μοντέλα χωρικής διακυβέρνησης κατά την πάροδο των ετών. Στο χώρο της θάλασσας όμως δεν συμβαίνει το ίδιο. Η διαφορετικότητα του θαλάσσιου χώρου και η μικρή εμπειρία σε θέματα ΘΧΣ έχουν αποτελέσει ανασταλτικούς παράγοντες για τον προσδιορισμό ενός κατάλληλου μοντέλου διακυβέρνησης στη θάλασσα.

Έτσι σήμερα δεν υπάρχει διαμορφωμένη χωρική διακυβέρνηση στη θάλασσα και μέχρι τώρα δανείζεται πρακτικές από την αντίστοιχη της στεριάς. Οι δύο έννοιες δεν είναι απαραίτητο ότι θα πρέπει να διαχωρισθούν πλήρως και να ακολουθήσουν εντελώς διαφορετικούς δρόμους. Η θαλάσσια χωρική διακυβέρνηση μπορεί να βασιστεί στις κύριες αρχές της χερσαίας με κατάλληλες όμως τροποποιήσεις, οι οποίες θα ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου χώρου.

Όπως και στη στεριά, έτσι και εδώ θα πρέπει να γίνει καθορισμός των διοικητικών και γνωμοδοτικών οργάνων. Δεν είναι απαραίτητο να διαφέρουν από αυτά που ήδη είναι υπεύθυνα για τη στεριά, αλλά λόγω του «ανοικτού» χαρακτήρα της θάλασσας θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στους τρόπους με τους οποίους θα επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνεννόηση ανάμεσα και στους υπόλοιπους δημόσιους φορείς που έχουν αρμοδιότητες στο χώρο της θάλασσας.

Οι συμμετοχικές διαδικασίες και η ενεργή συμβολή του κοινού καθ' όλη τη διάρκεια των σχεδιαστικών διαδικασιών, όπως και στη χερσαία χωρική διακυβέρνηση κρίνεται επίσης επιθυμητή αλλά και απαραίτητη. Για να δημιουργηθεί όμως ένα αποτελεσματικό και ολοκληρωμένο χωροταξικό σχέδιο είτε στη θάλασσα είτε στη στεριά θα πρέπει να γίνει σωστός συντονισμός και απορρόφηση των απόψεων όλων των συμμετεχόντων. Έτσι πρέπει να γίνει σωστή διαχείριση με κατηγοριοποίηση τους σε ομάδες προτεραιότητας και δημιουργία του σωστού “timing” για την εμπλοκή τους στη σχεδιαστική διαδικασία. Σαν τελικό αποτέλεσμα όμως η σύνθεση των ομάδων θα πρέπει να είναι ισορροπημένη και αντιπροσωπευτική της περιοχής, χωρίς να έχει αποκλειστεί κανένας. Εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη συμμετοχή αλλά και στη διαμόρφωση ολοκληρωμένων απόψεων από τους συμμετέχοντες κατέχει, όπως και στη στεριά, η πρόσβαση στην πληροφορία.

Όπως και στις περισσότερες παράκτιες χώρες, έτσι και στην Ελλάδα, ο ΘΧΣ βρίσκεται ακόμη σε πολύ πρώιμο στάδιο σε σχέση με το χερσαίο σχεδιασμό. Μέσα από την πάροδο όλων των χρόνων ύπαρξης χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα, σήμερα υπάρχει ένα πλήρως διαμορφωμένο μοντέλο χερσαίας χωρικής διακυβέρνησης. Οι αρμόδιες αρχές και τα γνωμοδοτικά όργανα, όπως και οι διαδικασίες συμμετοχής του κοινού, είναι καθορισμένα από τη νομοθεσία. Μελανά σημεία, στον κατά τα άλλα επαρκή τρόπο διακυβέρνησης στο χερσαίο χώρο της Ελλάδας, παρατηρούνται στις διαδικασίες συμμετοχής του κοινού, όπου παρουσιάζονται σχετικά μειωμένες και μόνο προς τις τελευταίες φάσεις του σχεδιασμού.

Για το θαλάσσιο χώρο, τη δεδομένη στιγμή, δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο, αλλά το νομοσχέδιο που ετοιμάζεται να ψηφιστεί, συμπεριλαμβάνει όλα τα παραπάνω ενώ ειδική μνεία γίνεται και στη διαβούλευση και τις συμμετοχικές διαδικασίες και για τα δύο επίπεδα σχεδιασμού, όπου και προβλέπονται ρητά.

Συμπερασματικά, η χωρική διακυβέρνηση στη στεριά και στη θάλασσα παρουσιάζουν μεγάλες ομοιότητες στην ελληνική νομοθεσία. Παρ' ότι όμως φαίνεται η έντονη επιρροή του τρόπου διακυβέρνησης στο θαλάσσιο χώρο από τον αντίστοιχο στη στεριά, δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι στο σχεδιασμό στη θάλασσα προβλέπεται η εντονότερη συμμετοχή του κοινού σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και από την αρχή της σχεδιαστικής διαδικασίας. Με τον τρόπο αυτό εντάσσεται στη νέα νομοθεσία μια εξαιρετικά σημαντική διάσταση του ΘΧΣ, η οποία καλύπτει την αντίστοιχη έλλειψη που υπάρχει στη στεριά.

6.2 ΕΙΔΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ

Ο Κορινθιακός κόλπος, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, αποτελεί ένα εξαιρετικά ευαίσθητο και σημαντικό οικοσύστημα. Η έκταση όμως που καλύπτει και η πληθώρα Περιφερειών και Δήμων που τον περικλείουν και έχουν αρμοδιότητες για τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται γύρω και μέσα σε αυτόν, τον καθιστούν μια εξαιρετικά δύσκολη περίπτωση διαχείρισης.

Ειδικότερα, εμπλέκονται τέσσερις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις (Αττική, Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα και Στερεά Ελλάδα), καθώς και δεκαπέντε Καλλικράτειοι Δήμοι και τριάντα τρεις Δημοτικές Ενότητες (πρώην Καποδιστριακοί Δήμοι). Κάθε Περιφέρεια, μέσω των Περιφερειακών Σχεδίων (ΠΠΧΣΑΑ) που οφείλει να υιοθετήσει, επηρεάζει με τον δικό της τρόπο τον Κορινθιακό, μέσα από τις κατευθύνσεις στον παράκτιο χώρο. Αντίστοιχα, και τα χωρικά σχέδια τοπικής κλίμακας (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ) των Δήμων που βρέχονται από τον Κορινθιακό, μέσω των ρυθμίσεων για τις χρήσεις γης κατά μήκος του αιγιαλού και της παραλίας, επηρεάζουν ουσιαστικά τον Κορινθιακό Κόλπο. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα Σχέδια αυτά (περιφερειακά και τοπικά) σπάνια συντονίζονται με αποτέλεσμα συχνά να μην είναι συμβατά μεταξύ τους.

Τα χαρακτηριστικά και η συνθετότητα του Κορινθιακού Κόλπου συνηγορούν ότι στην θαλάσσια αυτή περιοχή η χωρική διακυβέρνηση είναι εξαιρετικής σημασίας, προκειμένου ο χωροταξικός σχεδιασμός να είναι ενιαίος και άρα αποτελεσματικός. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει να υπάρξει:

- α) καλύτερη συνεργασία μεταξύ των Περιφερειών (Αυτοδιοίκηση Β' βαθμού)
- β) καλύτερη συνεργασία μεταξύ των Δήμων (Αυτοδιοίκηση Α' βαθμού)
- γ) καλύτερη ενημέρωση του κοινού σε θέματα ΘΧΣ και υποβάθμισης του Κορινθιακού καθώς και πρόσβαση στην πληροφορία

Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε (με ερωτηματολόγια) στην περιοχή μελέτης, προέκυψαν αρκετά και ουσιαστικά συμπεράσματα, που αφορούν τόσο ζητήματα και προτεραιότητες που θα πρέπει να έχει ο χωροταξικός σχεδιασμός στην περιοχή μελέτης, όσο και συμπεράσματα σε σχέση με μια πιο αποτελεσματική διακυβέρνηση του Κορινθιακού Κόλπου. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να σημειωθεί, ότι το μικρό ποσοστό

συμμετοχής και απαντήσεων που λήφθηκαν από την έρευνα με τα ερωτηματολόγια, προκύπτει πως το θέμα του ΘΧΣ είναι ακόμη άγνωστο στους περισσότερους, με αποτέλεσμα να παρατηρείται μειωμένη δυνατότητα διατύπωσης συγκεκριμένων απόψεων και θέσεων από το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών.

Διαπιστώσεις που αφορούν το χωροταξικό σχεδιασμό της περιοχής μελέτης

Η σχετικά μεγάλη συμφωνία απόψεων που παρατηρήθηκε μεταξύ των ομάδων των εμπλεκόμενων μερών για τα προβλήματα υποβάθμισης που παρατηρούνται στην περιοχή του Κορινθιακού κόλπου, δείχνει τη συνολικότητα με την οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η περιοχή κατά τη δημιουργία ενός μελλοντικού θαλάσσιου χωροταξικού σχεδίου. Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν προέρχονται από απόψεις των τοπικών αρμόδιων αρχών που περιβάλλουν τον Κορινθιακό, αλλά και φορέων που έχουν άμεση σχέση με το θαλάσσιο χώρο. Οι συνέπειες λοιπόν προέρχονται από δραστηριότητες που εντοπίζονται στο σύνολο της περιοχής και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής για την άμεση αντιμετώπισή τους.

Εκτός όμως από την αντιμετώπισή των συνεπειών, θα πρέπει παράλληλα να γίνει σωστός σχεδιασμός και συντονισμός των δραστηριοτήτων και χρήσεων έτσι ώστε τέτοια προβλήματα να προληφθούν. Τελικός στόχος να είναι η άνθιση ανθρώπινων δραστηριοτήτων, με παράλληλη προστασία του ευαίσθητου οικοσυστήματος.

Διαπιστώσεις που αφορούν τη χωρική διακυβέρνηση της περιοχής μελέτης

Στην περιοχή παρατηρήθηκαν έντονα φαινόμενα επικάλυψης των αρμοδιοτήτων της αυτοδιοίκησης και συγκρούσεις μεταξύ των χωρικών σχεδίων όλων των επιπέδων σχεδιασμού λόγω της έλλειψης «συνεργασίας» κατά τη δημιουργία τους. Επιπλέον πολλά από τα εμπλεκόμενα μέρη θεωρούν πολύ μικρό το βαθμό διεισδυτικότητας των απόψεών τους για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την περιοχή. Περαιτέρω τονίστηκε η έλλειψη οργανωμένης και σωστής πληροφόρησης καθώς και η έλλειψη ενδιαφέροντος του κοινού για ενημέρωση σε σχετικά θέματα.

Δεν εντοπίστηκαν όμως μόνο προβλήματα στα θέματα διακυβέρνησης στον Κορινθιακό Κόλπο. Η δημιουργία του ΣΠΟΑΚ αποτελεί ένα πολύ σημαντικό ΝΠΔΔ, μέσα από το οποίο προωθείται η λήψη συλλογικών αποφάσεων, μετά από συζητήσεις και παράθεσης των προβληματισμών και απόψεων από όλες τις Δημοτικές αρχές που περικλείουν τον Κορινθιακό. Επιπλέον λόγω της ύπαρξης μεγάλου αριθμού οικολογικών οργανώσεων

στην περιοχή, έχει δημιουργηθεί μια ομοσπονδία αυτών με το όνομα «ΑΛΚΥΩΝ» για τη διευκόλυνση της κοινής δράσης τους.

6.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προτάσεις για μια αποτελεσματική χωρική διακυβέρνηση στον Κορινθιακό κόλπο

Για την επίτευξη μιας αποτελεσματικότερης χωρικής διακυβέρνησης και δημιουργία μιας καλύτερης και αμεσότερης συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων αυτοδιοικήσεων στον Κορινθιακό Κόλπο προτείνεται:

1. Η ύπαρξη μεγαλύτερης αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης, τόσο προς τις Περιφέρειες όσο και ειδικά ως προς τους Δήμους, οι οποίοι κρίνονται ως οι καταλληλότεροι για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν τις ανάγκες της περιοχής τους.
2. Η ενίσχυση του υπάρχοντος δικτύου συνεργασίας μεταξύ των Δήμων που έχει ήδη δημιουργηθεί με τον ΣΠΟΑΚ.
3. Η καλύτερη πληροφόρηση και εκπαίδευση των υπαλλήλων των αρμόδιων αρχών σε θέματα ΘΧΣ.
4. Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού για θέματα ΘΧΣ για την αποτελεσματικότερη συμμετοχή και συνεργασία του.
5. Η συγκέντρωση όλων των πιθανών εμπλεκόμενων μερών σε κατάλογο

Προτάσεις για έναν αποτελεσματικό χωροταξικό σχεδιασμό στον Κορινθιακό Κόλπο

Για τον αποτελεσματικότερο χωροταξικό σχεδιασμό της περιοχής προτείνεται:

1. Η αντιμετώπιση της περιοχής μελέτης (Κορινθιακός Κόλπος) ως ενιαίο θαλάσσιο οικοσύστημα που χρειάζεται ολοκληρωμένο σχεδιασμό και διαχείριση και όχι τμηματικά ανά Περιφέρεια και ανά Δήμο.
2. Προσπάθεια συμπληρωματικότητας των χωρικών σχεδίων της στεριάς (ΠΠΧΣΑΑ και ΓΠΣ).
3. Η περιοχή του Κορινθιακού κόλπου να ενταχθεί σε μια από τις περιοχές εκπόνησης Θαλάσσιων Χωροταξικών Σχεδίων, όπως περιγράφονται στο νομοσχέδιο για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.

Προτάσεις για έρευνα στο μέλλον

Μια μελλοντική έρευνα στην περιοχή θα αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη για τη διαπίστωση περαιτέρω συμπερασμάτων. Για να υπάρξουν αντιπροσωπευτικότερα αποτελέσματα για την περιοχή, προτείνεται στον ερευνητή:

1. Η πραγματοποίηση έρευνας με ερωτηματολόγια που θα απευθύνονται ειδικά στο κοινό (κάτι που δεν έγινε εφικτό στην παρούσα διπλωματική) προκειμένου να αντληθούν πληροφορίες και να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τις γνώσεις των πολιτών για θέματα ΘΧΣ αλλά και εμπλοκής τους στη σχεδιαστική διαδικασία.
2. Η προσπάθεια ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων μερών σε θέματα ΘΧΣ με την παροχή συνοπτικού κειμένου στο οποίο θα εξηγούνται οι βασικές αρχές και η αναγκαιότητα του ΘΧΣ, καθώς και η σημαντικότητα συμμετοχής και συνεργασίας όλων των ενδιαφερόμενων.
3. Η επανάληψη της ίδιας έρευνας με ερωτηματολόγια που πραγματοποιήθηκε στην παρούσα διπλωματική, στοχεύοντας σε μεγαλύτερη ανταπόκριση από την πλευρά των ερωτώμενων μετά και από την προσπάθεια περαιτέρω ενημέρωσής τους.

A blue-tinted photograph of a sailboat on the water. The sun is high in the sky, creating a bright reflection on the water's surface. In the background, there are mountains. The text 'ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ' is overlaid on the right side of the image.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Αραβαντινός, Α. (2007). *ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ*. Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία.
- Αρχιπέλαγος - Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας. *Εισαγωγή στην θαλάσσια χλωρίδα και πανίδα του Κορινθιακού Κόλπου*. Ανάκτηση από: <http://korinthiakos.info>
- Βασενχόβεν, Λ., Σαπουντζάκη, Κ., Ασπρογέρακας, Ε., Γιαννίρης, Η., & Παγώνης, Θ. (2010). *ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Γούσιος, Δ., Μαρδάκης, Π., Γάκη, Δ., & Φαρασλής, Ι. (2012). Η χωρο-εδαφική διάσταση στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της υπαίθρου: Η περίπτωση της Τροόδους στην Κύπρο. Στο Η. Μπεριάτος, & Μ. Παπαγεωργίου (Επιμ.), *Χωροταξία-Πολεοδομία-Περιβάλλον στον 21ο αιώνα* (σσ. 107-122). Βόλος.
- Εγκυκλοπαίδεια Δομή. (2005). *Κορινθιακός Κόλπος*.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Δεδομένα διαθέσιμα στο: <http://www.statistics.gr/>
- Greenpeace. (2009). *Κορινθιακός Κόλπος, ένα μικρό καταφύγιο ζωής*. Ανάκτηση από: <http://korinthiakos.info>
- Κοκκώσης, Χ., & Μπεριάτος, Η. (2016). Χωρική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός, Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών. *Αειχώρος*, 23, 4-11.
- Μπεριάτος, Η. (2015). Χωροταξία: Το εδαφικό σύνταγμα της χώρας. Στο *Το οικιστικό AIDS και η κουλτούρα του σχεδιασμού* (σσ. 148-150). Αθήνα: Andy's Publishers.
- Μπεριάτος, Η., & Παπαγεωργίου, Μ. (2010). Η χωροταξία του παράκτιου και θαλάσσιου χώρου: Η περίπτωση της Ελλάδας στη Μεσόγειο. In Η. Μπεριάτος, & Μ. Παπαγεωργίου (Eds.), *Χωροταξία-Πολεοδομία-Περιβάλλον στον 21ο αιώνα* (pp. 189-204). Βόλος.
- Πυργάκης, (2017). *Γεωλογικές μελέτες για την περιοχή του Κορινθιακού κόλπου*.
- Στρατηγέα, Α. (2015). *Θεωρία και Μέθοδοι Συμμετοχικού Σχεδιασμού*. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.
- Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC). (2016, Οκτώβριος). Retrieved from <http://www.apec.org/>
- Beriatos, E. (Ed.). (2002). *Planning in Greece, special bulletin in the frame of the 38th international planning congress*. The Hague: ISOCARP.

- Beriatos, E. (2005). Environmental policy and spatial planning in Greece. Institutional aspects. *Water, Air and Soil Pollution: Focus*, 4(4-5), 433-444. doi:10.1023/B:WAFO.0000044816.31
- Beriatos, E., & Papageorgiou, M. (2015). Maritime Spatial Planning/Exclusive Economic Zones. In *PLPR 2015 CONFERENCE INFO* (pp. 10-11). Volos.
- CEMAT. (2006). Resolution No. 2 on Territorial governance: empowerment through enhanced co-ordination. *14 CEMAT (2006) 13 Final*. Strasbourg, France: Regional Planning and Technical Cooperation and Assistance Division, Council of Europe.
- CEMAT. (2007). *Spatial development glossary*. Strasbourg: Council of Europe Publishing. Retrieved from <http://www.ectp-ceu.eu/images/stories/Glossary-CEMAT/Glossary-English.pdf>
- Christopoulou, O. G., & Tsachalidis, E. (2004). CONSERVATION POLICIES FOR PROTECTED AREAS (WETLANDS) IN GREECE: A SURVEY OF LOCAL RESIDENTS' ATTITUDE. *Water, Air, and Soil Pollution: Focus*, 4, 445-457.
- Council of Europe (CEMAT) and Hellenic Ministry for the Environment and Energy. (2015). *A Handbook on Territorial Democracy and Public Participation in Spatial Planning*, Council of Europe - Hellenic Ministry for the Environment and Energy, (Συγγραφείς: Lalenis K., Papageorgiou M. and Bezante Ch.). Athens: Ministry of Environment and Energy of the Hellenic Republic. Retrieved from <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=dAtwaES5J%2f4%3d&tabid=322&language=el-GR>
- Douvere, F., & Ehler, C. N. (2009). New perspectives on sea use management: Initial findings from European experience with marine spatial planning. *Journal of Environmental Management*, 77-88.
- Ehler, C. (2008). Conclusions: Benefits, lessons learned, and future challenges. *Marine Policy*, 32, 840-843.
- European Commission. (2009). *Legal aspects of maritime spatial planning – Summary report*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Retrieved from https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/legal_aspects_msp_summary_en.pdf
- Gopnik, M., Fieseler, C., Cantral, L., McClellan, K., Pendleton, L., & Crowder, L. (2012). Coming to the table: Early stakeholder engagement in marine spatial planning process. *Marine Policy*, 36, 1139-1149. doi:10.1016/j.marpol.2012.02.012
- Kjær, A. M. (2004). *Governance*. Polity.
- Laurini, R. (2004). Computer Systems for Public Participation. *"PICT" Project - Leonardo DaVinci Programme*.
- OECD. (2001). *Territorial Outlook*. Paris: OECD.

- Papageorgiou, M. (2015). Spatial Planning Practice in Greece. In J. Ryser, & T. Franchini (Eds.), *International Manual of Planning Practice* (pp. 1375-1387). The Hague: ISOCARP.
- Papageorgiou, M. (2016). Marine spatial planning and the Greek experience. *Marine Policy*, 74, 18-24. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1016/j.marpol.2016.09.003>
- Papageorgiou, M. (2017). Aspects of spatial planning and governance in marine environments. *15th International Conference on Environmental Science and Technology*. Rhodes, Greece.
- Papageorgiou, M. (2017). Spatial planning in transition in Greece: a critical overview. *European Planning Studies*. doi:10.1080/09654313.2017.1344194
- Papageorgiou, M., Christopoulou, O., & Kostopoulou, T. (2017). Urban pressure in coastal areas of Greece: the case of Corinthiakos Gulf. *International Conference on Changing Cities III: Spatial, Design, Landscape & Socio-economic Dimensions*, (pp. 515-525). Syros, Delos, Mykonos Islands, Greece.
- Pomeroy, R., & Douvere, F. (2008). The engagement of stakeholders in the marine spatial planning process. *Marine Policy*, 32, 816-822.
- Sakellariou St. Samara F., Tampekis St., Sfoungaris I., Christopoulou O., 2016. The Environmental pressures and perspectives of tourism on coastal and insular zone: the case of Greece, in *Nature Environment and Pollution Technology*, Vol.15(3), pp. 1009-1020.
- Smith, R. S. (2004). Digital Participation for Planning Practice. *"PICT" Project - Leonardo DaVinci Programme*.
- United Nations Development Programme. (1997). *Governance for sustainable human development - UNDP Policy Document*. New York: United Nations Development Programme.
- United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (n.d.). Retrieved from What is Good Governance?: <http://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>
- World Bank. (1992). Retrieved from Governance and development: <http://documents.worldbank.org/curated/en/604951468739447676/Governance-and-development>

ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

- Agenda 21, Chapter 17, 1992. United Nations Conference on Environment and Development
- ESPON project 2.3.2 - Governance of Territorial and Urban Policies from EU to Local Level. (2007).
- United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982
- World Summit on Sustainable Development (WSSD), 23 September 2002. Plan of Implementation 31 (c)

- N. 2508/97 - ΦΕΚ 124/Α/13-6-1997 - "Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις"
- N. 2742/99 - ΦΕΚ 207/Α/7-10-1999 - "Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη & άλλες διατάξεις"
- N. 4269/2014 - ΦΕΚ 142/Α/28-6-2014 - "Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση - Βιώσιμη ανάπτυξη"
- N. 4447/2016 - ΦΕΚ 241/Α/23-12-2016 - "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις"
- Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες
- Οδηγία 2005/370/ΕΚ: Απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2005 για σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος
- Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική)
- Οδηγία 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

<http://www.e-demography.gr>

<https://www.coe.int>

<http://www.knk.gr>

<http://www.korinthiakos.info>

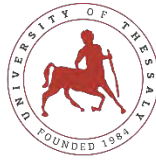
<http://www.spoak.gr>

<http://www.ypeka.gr>

A blue-tinted photograph of a sailboat on the water. The sun is high in the sky, creating a bright reflection on the water's surface. In the background, there are mountains. The word "ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ" is written in white, bold, uppercase letters with a blue outline, positioned in the middle-right area of the image.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τύπος ερωτηματολογίου 1.....	114
Τύπος ερωτηματολογίου 2.....	115
Τύπος ερωτηματολογίου 3.....	116
Τύπος ερωτηματολογίου 4.....	117

UNIVERSITY OF
THESSALY

Co-funded by the
European Union

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
(ΕΓΕΠΣ)

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SUPREME (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.)

Παρακαλούμε απαντήστε συνοπτικά στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Προσδιορίστε με φθίνουσα σειρά για ποιες δραστηριότητες σας ζητούνται συχνότερα άδειες εγκατάστασης στον Κορινθιακό Κόλπο.
2. Ποιες θαλάσσιες δραστηριότητες θεωρείτε ότι δημιουργούν μεγαλύτερη μόλυνση στον Κορινθιακό Κόλπο;
3. Ποιες δραστηριότητες στην παράκτια ζώνη θεωρείτε ότι δημιουργούν τα περισσότερα προβλήματα στον Κορινθιακό Κόλπο;
4. Με ποιες όμορες περιοχές (Δήμους - Περιφέρειες) έχετε συνεργαστεί κατά το παρελθόν για την αντιμετώπιση προβλημάτων στον Κορινθιακό Κόλπο;
5. Ποιες άλλες περιοχές (Δήμους - Περιφέρειες) πιστεύετε ότι επηρεάζει μια έγκριση χωροθέτησης στην περιοχή αρμοδιότητάς σας;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

EMAIL:

UNIVERSITY OF
THESSALY

Co-funded by the
European Union

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΕΓΕΠΣ)

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SUPREME (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.)

Παρακαλούμε απαντήστε συνοπτικά στα παρακάτω ερωτήματα:

6. Προσδιορίστε τις κύριες δραστηριότητες για τις οποίες δίνονται άδειες χωροθέτησης/εγκατάστασης στο θαλάσσιο χώρο του Δήμου σας.
7. Ποιες θαλάσσιες δραστηριότητες θεωρείτε ότι δημιουργούν μεγαλύτερη μόλυνση στον Κορινθιακό Κόλπο;
8. Ποιες δραστηριότητες στην παράκτια ζώνη θεωρείτε ότι δημιουργούν τα περισσότερα προβλήματα στον Κορινθιακό Κόλπο;
9. Με ποιες όμορες περιοχές (Δήμους - Περιφέρειες) έχετε συνεργαστεί κατά το παρελθόν για την αντιμετώπιση προβλημάτων στον Κορινθιακό Κόλπο;
10. Ποιες άλλες περιοχές (Δήμους - Περιφέρειες) πιστεύετε ότι επηρεάζει μια έγκριση χωροθέτησης στην περιοχή αρμοδιότητάς σας;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

EMAIL:

UNIVERSITY OF
THESSALY

Co-funded by the
European Union

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΕΓΕΠΣ)

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SUPREME (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.)

Παρακαλούμε απαντήστε συνοπτικά στα παρακάτω ερωτήματα.

1. Ποιες θαλάσσιες δραστηριότητες θεωρείτε ότι δημιουργούν μεγαλύτερη μόλυνση στον Κορινθιακό Κόλπο;
2. Ποιες δραστηριότητες στην παράκτια ζώνη θεωρείτε ότι δημιουργούν τα περισσότερα προβλήματα στον Κορινθιακό Κόλπο;
3. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι ο τομέας ο οποίος δραστηριοποιήστε επιβαρύνει τον Κορινθιακό Κόλπο;
4. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι απόψεις/ανάγκες του φορέα σας λαμβάνονται υπόψη στη λήψη αποφάσεων για ζητήματα που αφορούν την περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου;
5. Θεωρείτε πως οι πολίτες αλλά και οι φορείς που έχουν άμεση σχέση με το θαλάσσιο χώρο έχουν επαρκή πρόσβαση στην πληροφορία για τη σωστή ενημέρωσή τους;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

EMAIL:

UNIVERSITY OF
THESSALY

Co-funded by the
European Union

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΕΓΕΠΣ)

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟ ΚΟΛΠΟ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ SUPREME (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.)

Παρακαλούμε απαντήστε συνοπτικά στα παρακάτω ερωτήματα.

1. Ποιες θαλάσσιες δραστηριότητες θεωρείτε ότι δημιουργούν μεγαλύτερη μόλυνση στον Κορινθιακό Κόλπο;
2. Ποιες δραστηριότητες στην παράκτια ζώνη θεωρείτε ότι δημιουργούν τα περισσότερα προβλήματα στον Κορινθιακό Κόλπο;
3. Ποιες περιοχές θεωρείτε ότι αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά προβλήματα στον Κορινθιακό Κόλπο;
4. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι απόψεις/ανάγκες του φορέα σας λαμβάνονται υπόψη στη λήψη αποφάσεων για ζητήματα που αφορούν την περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου;
5. Θεωρείτε πως οι πολίτες αλλά και οι φορείς που έχουν άμεση σχέση με το θαλάσσιο χώρο έχουν επαρκή πρόσβαση στην πληροφορία για τη σωστή ενημέρωσή τους;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΟΡΕΑ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

EMAIL: